

VOORDRACHT OVER PROSTAATKANKER

16 juni 2025 om 19u30

VALKAART, Albrecht Rodenbachstraat 42 te OOSTKAMP

Dr. Christophe Ghysel

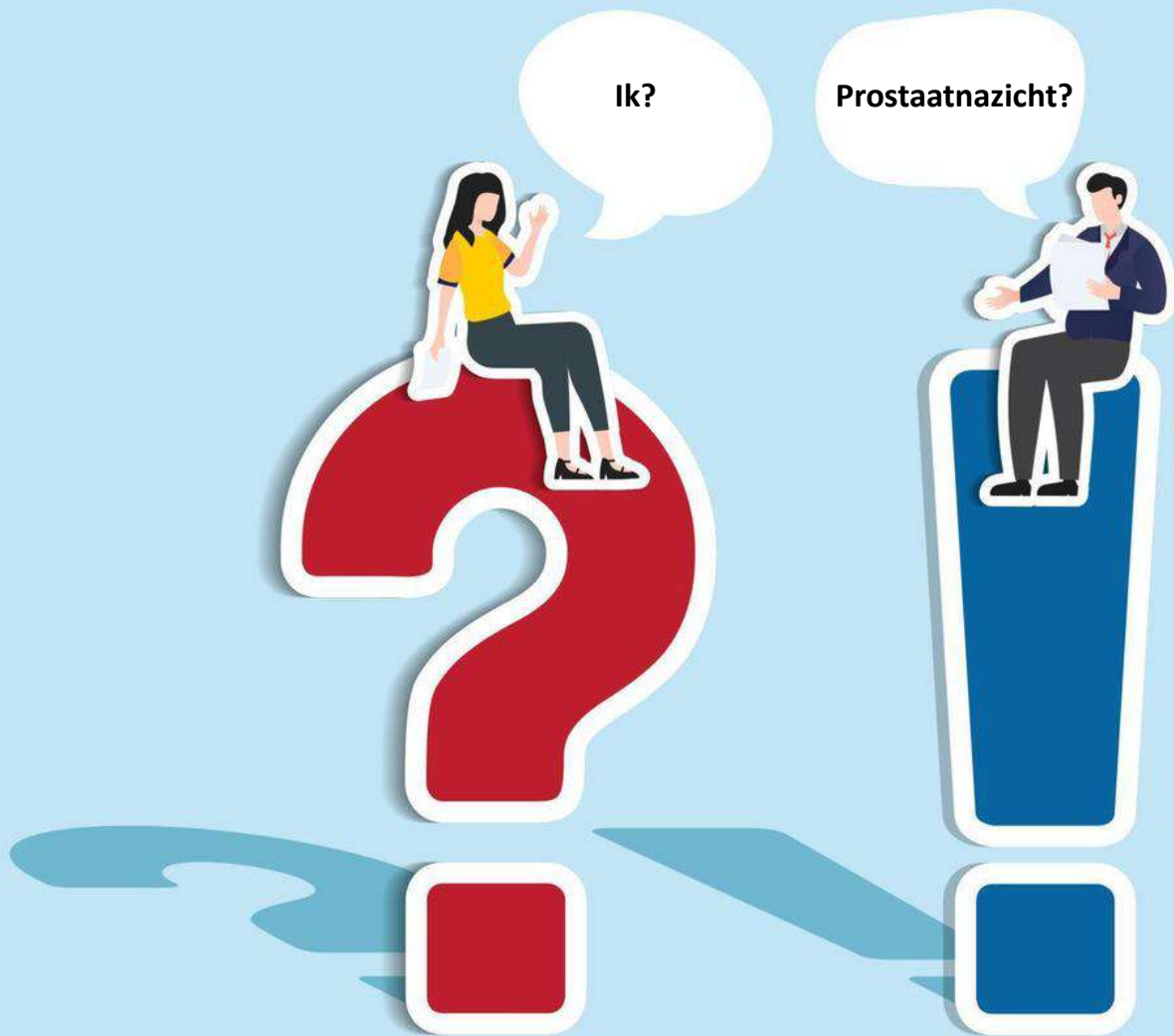
Samen in de strijd tegen prostaatkanker!

Prostaatkanker van A tot Z

Dr. Christophe Ghysel

Diensthofd Uroloog
Urologisch Centrum Noord West-Vlaanderen

Not everyone knows that women don't have a prostate

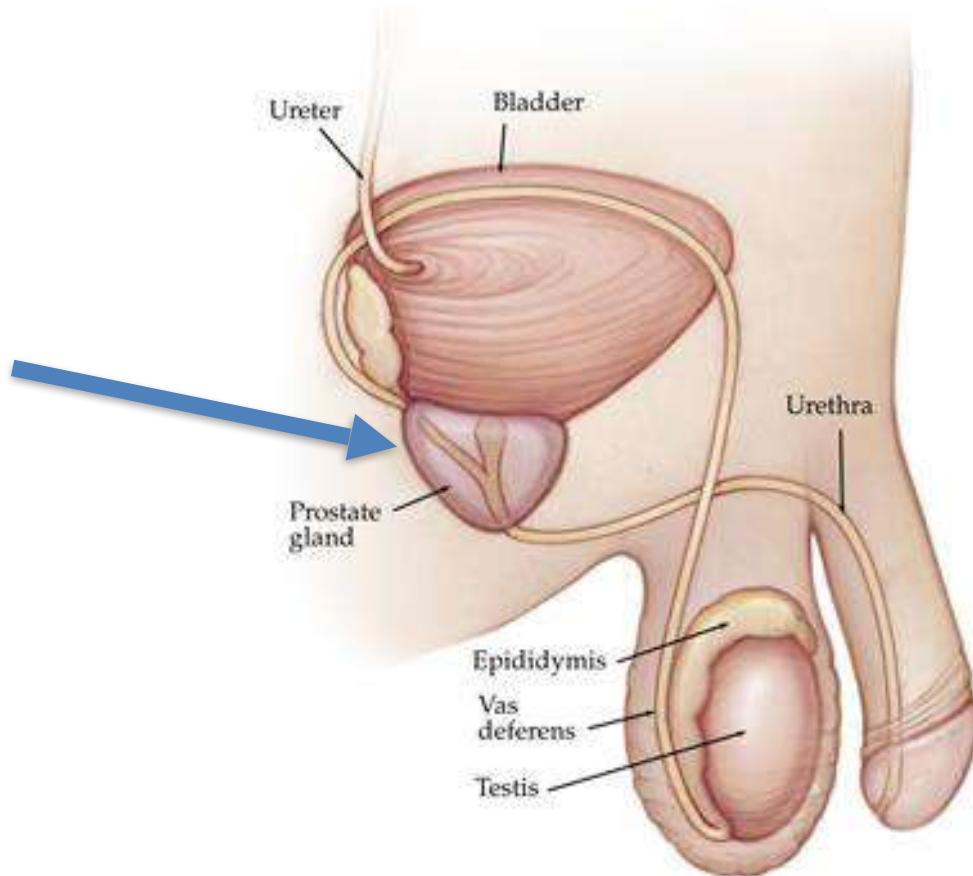
54%
of men wrongly think
that women have a prostate

37%
of women wrongly think
they have a prostate

De normale prostaat

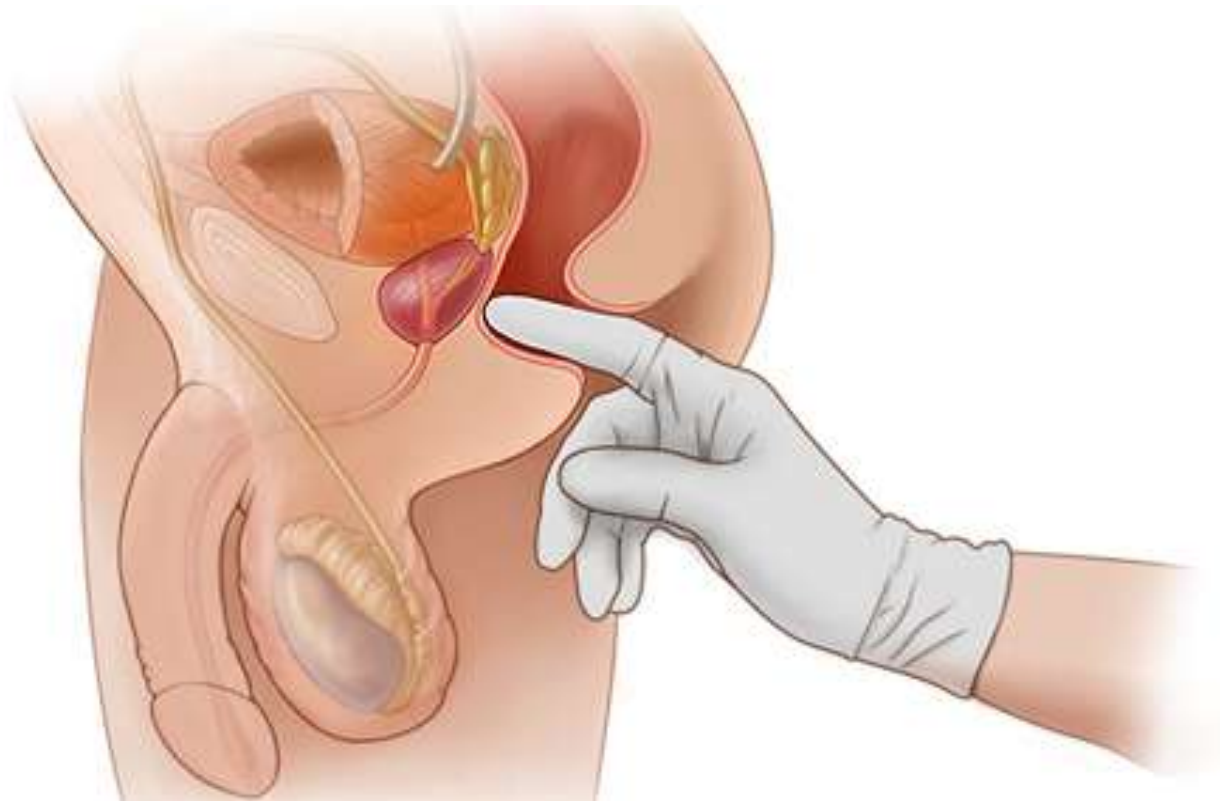

- Vorm van kastanje
- Net onder de blaas
- Noodzakelijk voor vruchtbaarheid

De reactie van de man

Rectaal toucher

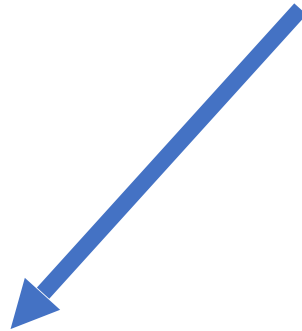
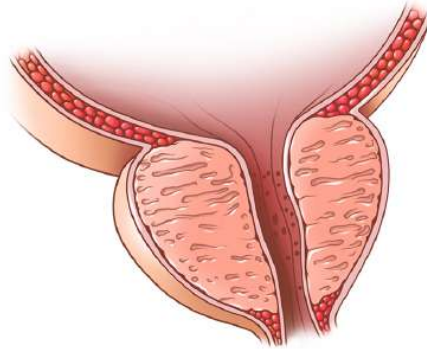

Langs boven gaat niet

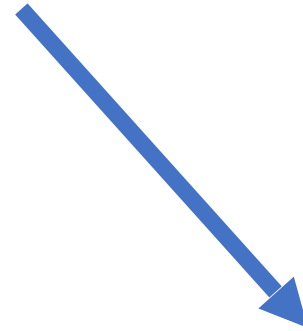
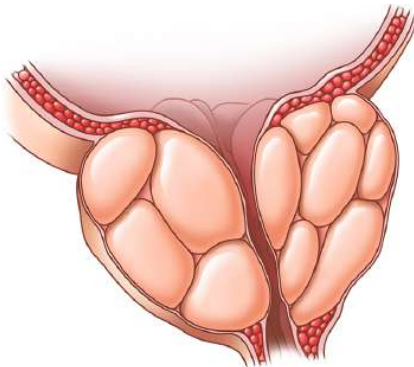

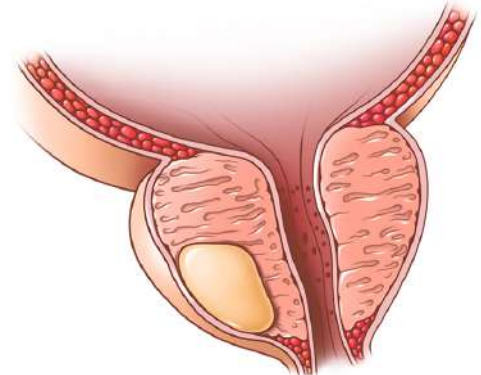
normale prostaat

goedaardige prostaatvergroting

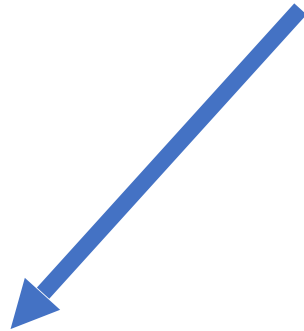
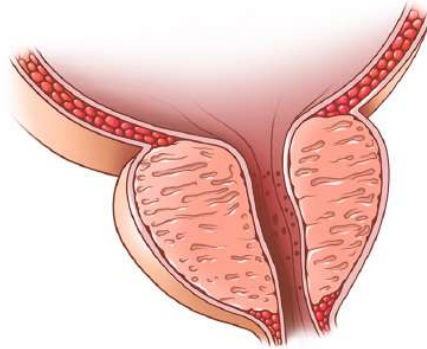

prostaatkanker

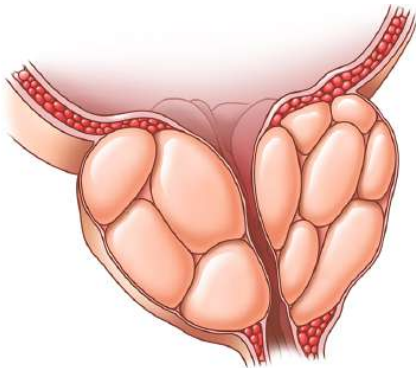

BPH

normale prostaat

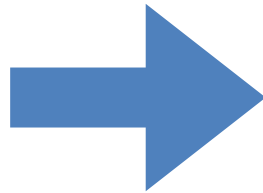
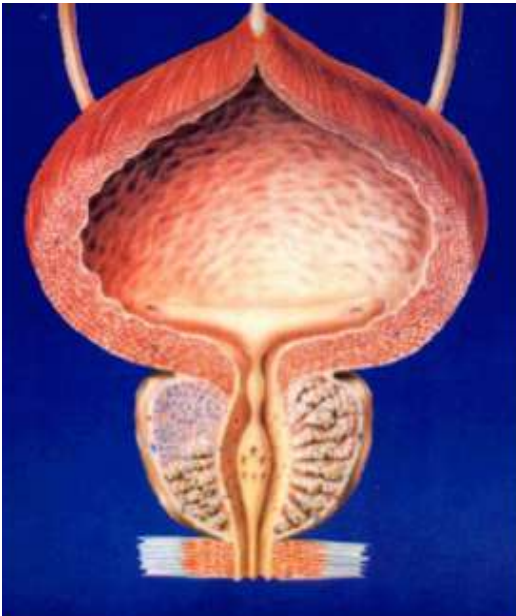
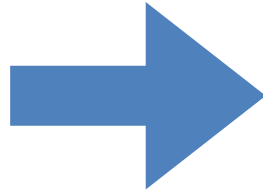

goedaardige prostaatvergroting

prostaatkanker

Klachten

OBSTRUCTIEF

- langdurig plassen
- verminderde straal
- sproeistraal
- residugevoel
- nadruppelen

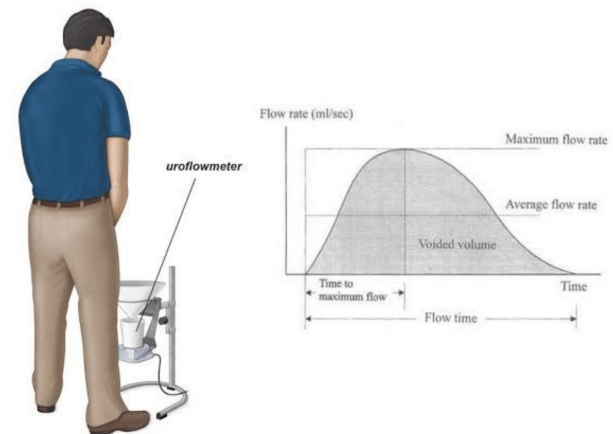
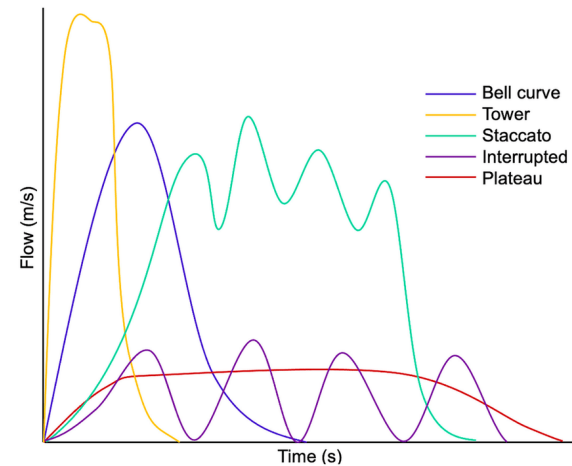

IRRITATIEF

- dikwijls plassen
- 's nachts plassen
- zich moeten haasten
- soms te laat bij toilet

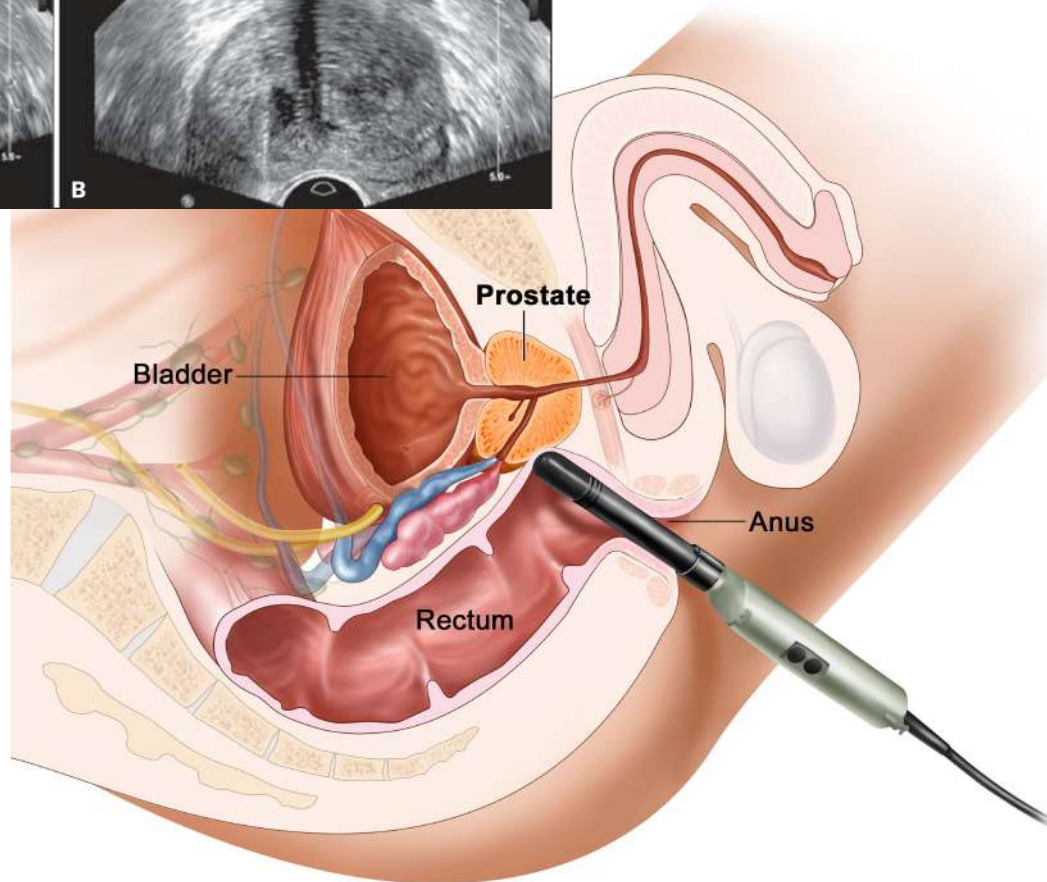
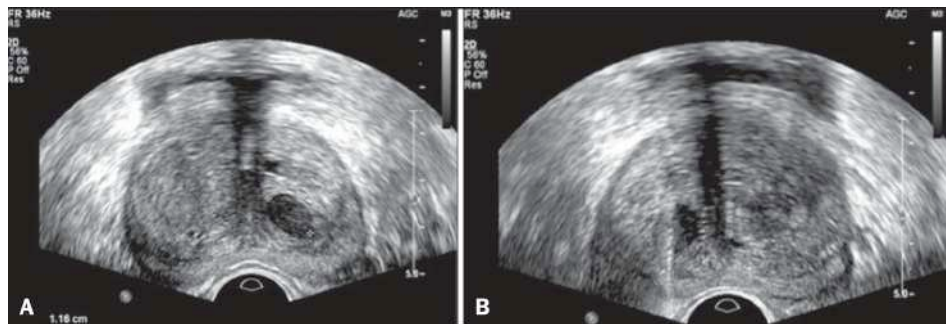
Diagnose

- klachten van de patiënt
- vragenlijsten (bv. IPSS)
- rectaal toucher
- echografie prostaat
- onderzoek bloed en urine
- uroflow (ml/sec)

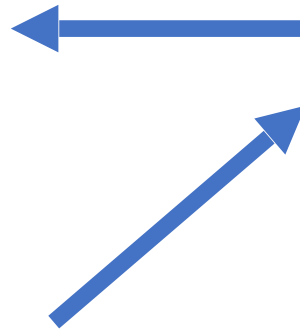
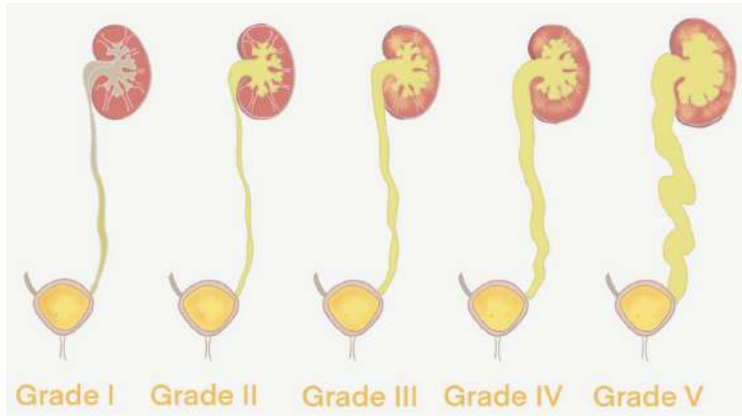

TREP

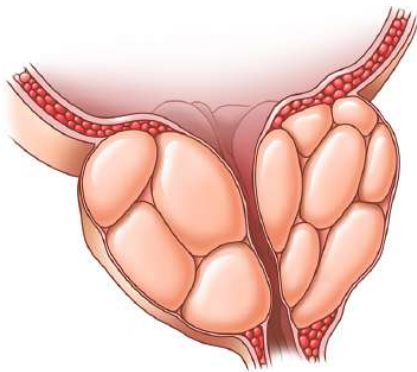

Risico's BPH

urineretentie

goedaardige prostaatvergroting

blaasstenen

Medicatie

- Geneesmiddelen op plantaardige basis
- Alfa blokkers (vb. tamsulosine, silodosine): prostaatontspanner
- 5 α reductase remmers (dutasteride, finasteride): prostaatkrimper

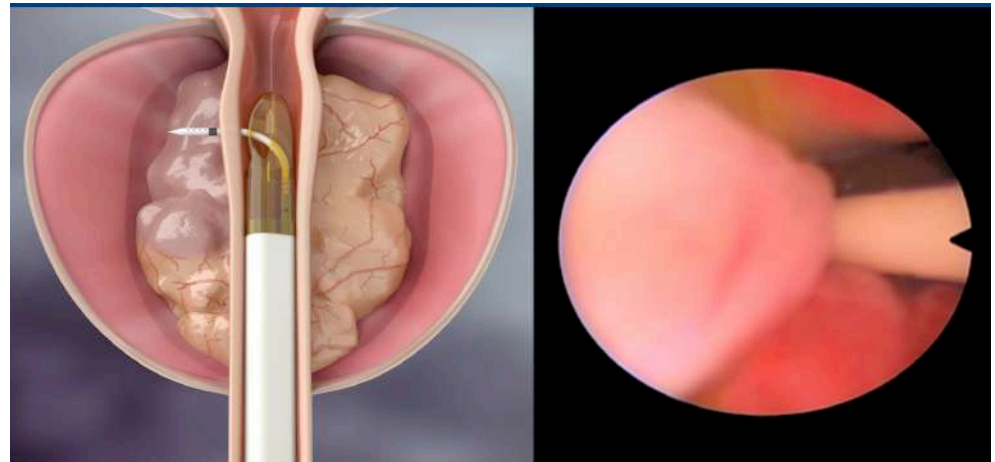
Nadelen

Efficiëntie

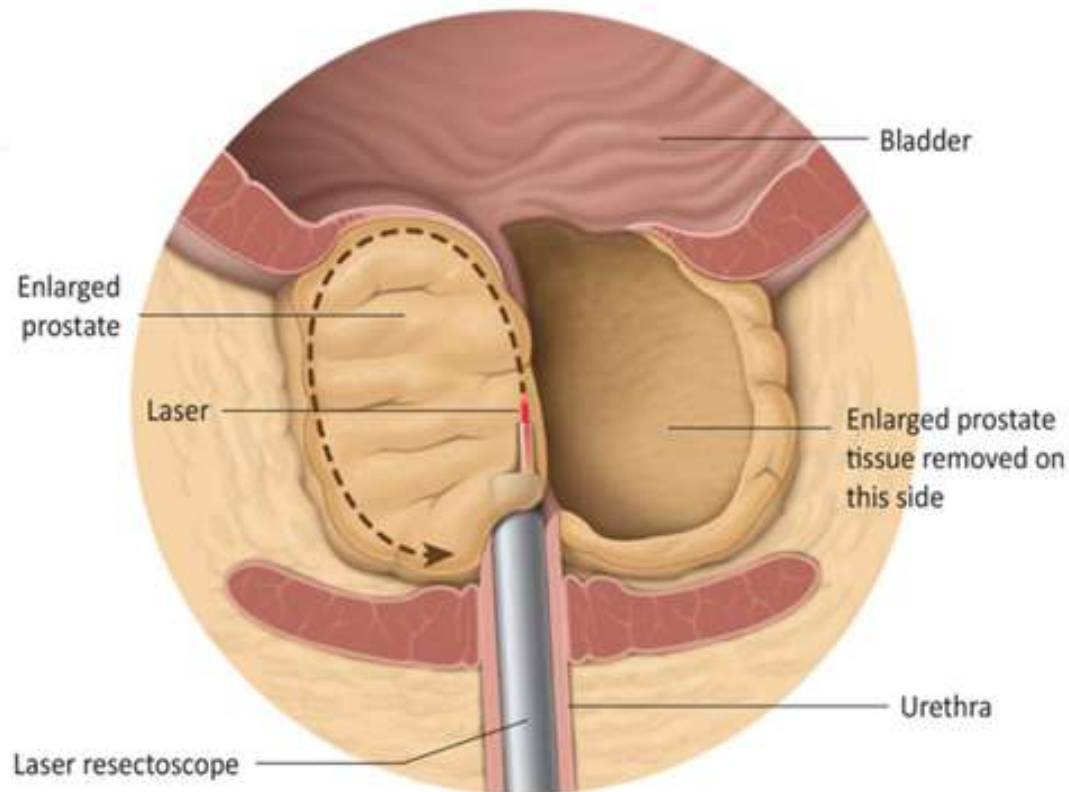
Neveneffecten

Kostprijs

REZUM

Doel van de chirurgie bij BPH

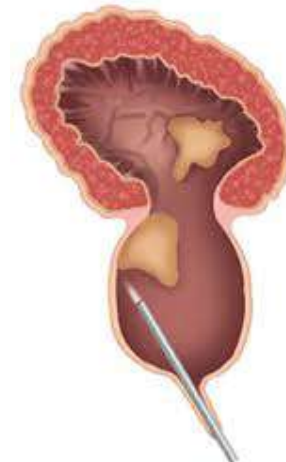
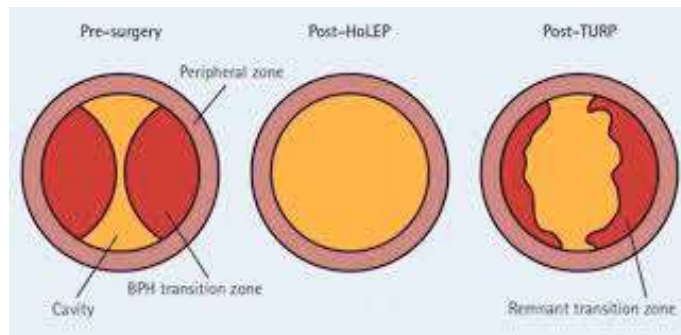
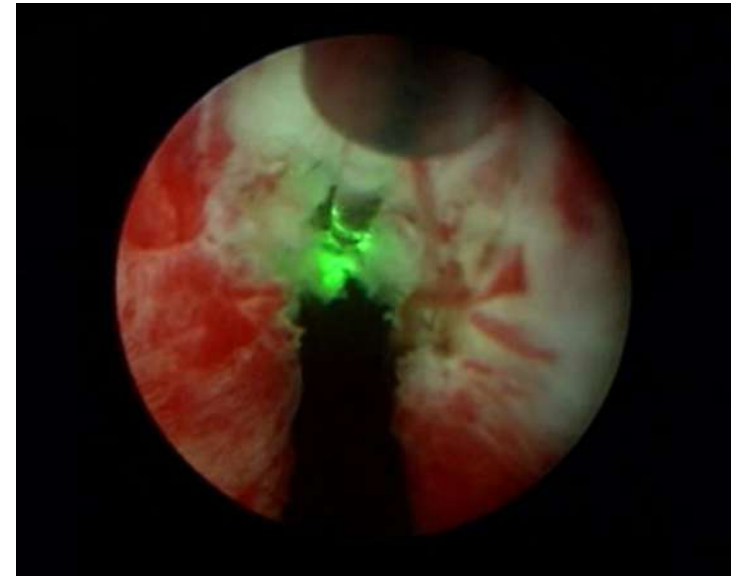

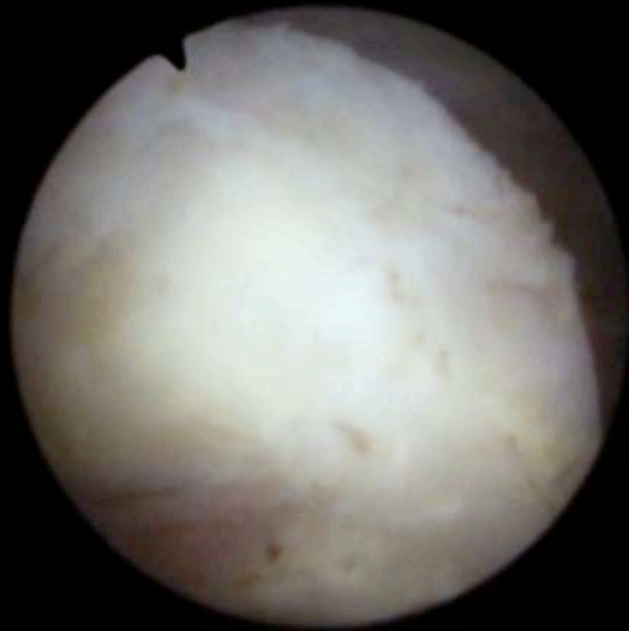
Goedaardige prostaatkwabben verwijderen terwijl het kapsel ter plaatse blijft.

HoLEP

Holmium Laser Enucleation van de Prostaat

@PieterUvin

HoLEP

Holmium Laser Enucleation van de Prostaat

MiLEP

MINI Holmium Laser Enucleatie van de Prostaat

AZ Sint-Lucas Brugge introduceert nieuwe techniek voor behandeling van prostaatvergroting

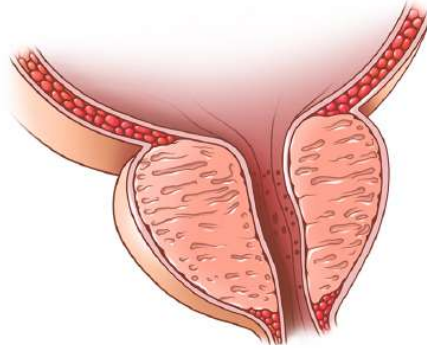
In AZ Sint-Lucas Brugge heeft uroloog Pieter Uvin als eerste arts in de Benelux de innovatieve MiLEP-techniek toegepast voor de behandeling van goedaardige prostaatvergroting. Dr. Uvin maakt deel uit van de artsenassociatie Urologisch Centrum Noord West-Vlaanderen die in beide Brugse ziekenhuizen actief is (AZ Sint-Jan en AZ Sint-Lucas). Deze nieuwe laserbehandeling bouwt voort op bestaande methodes, maar maakt gebruik van dunnere instrumenten. Een doorbraak in de behandeling van prostaatproblemen, want het risico op complicaties vermindert duidelijk dankzij deze nieuwe techniek.

Voordelen van de MiLEP

- minder trauma aan de plasbuis
- kleiner verbruik van irrigatievloeistof tijdens de procedure
- beter behoud van de lichaamstemperatuur tijdens de ingreep
- minder verstoring van de electrolytenbalans
- minder noodzaak aan dillatie van de opening van de plasbuis)
- nog kleinere kans op tijdelijk postoperatief urineverlies
- kortere herstelperiode

Prostaatkanker

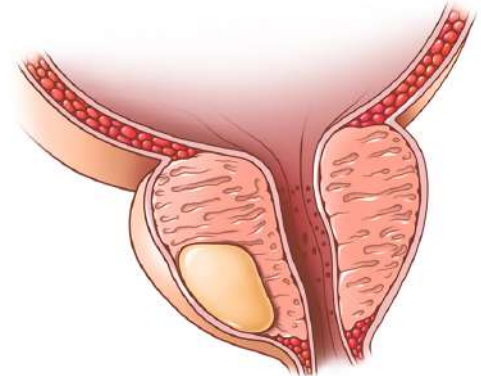
normale prostaat

goedaardige prostaatvergroting

prostaatkanker

Incidentie en mortaliteit

Estimated New Cases*

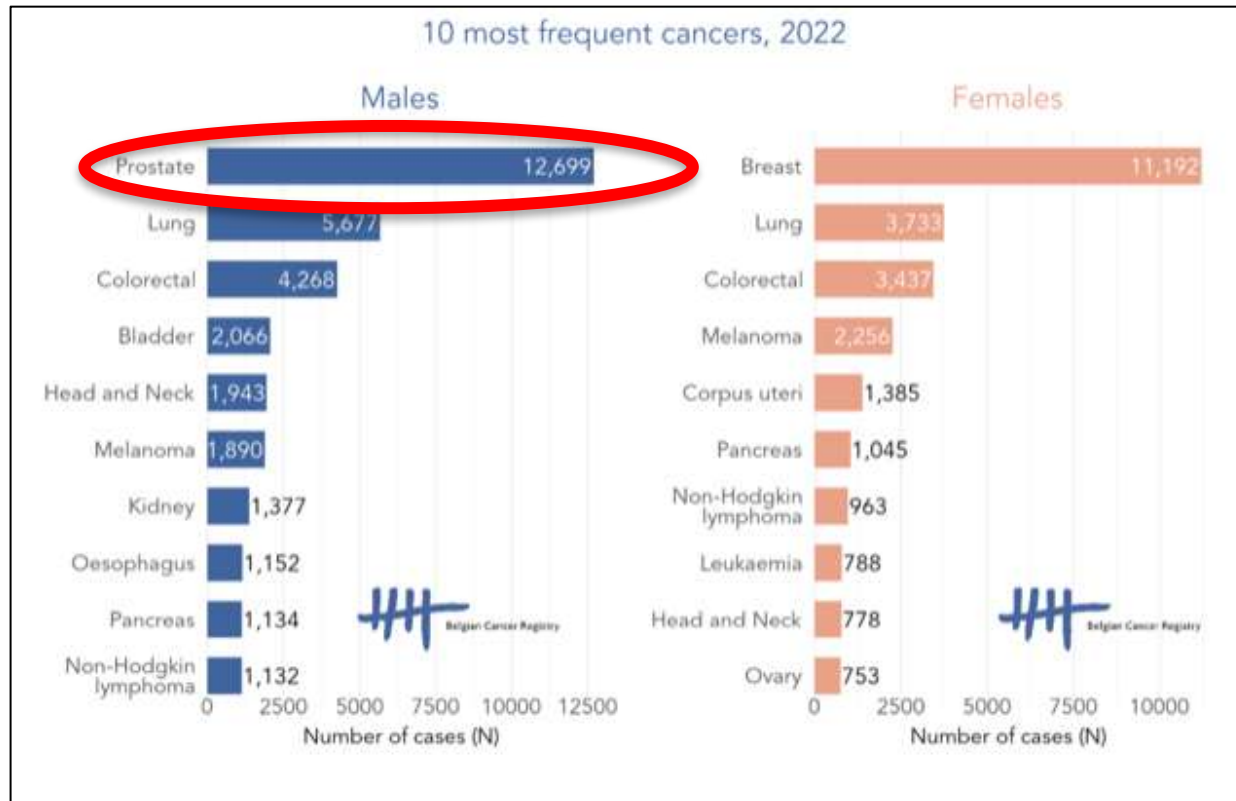
			Males	Females			
Prostate	217,730	28%			Breast	207,090	28%
Lung & bronchus	116,750	15%			Lung & bronchus	105,770	14%
Colon & rectum	72,090	9%			Colon & rectum	70,480	10%
Urinary bladder	52,760	7%			Uterine corpus	43,470	6%
Melanoma of the skin	38,870	5%			Thyroid	33,930	5%
Non-Hodgkin lymphoma	35,380	4%			Non-Hodgkin lymphoma	30,160	4%
Kidney & renal pelvis	35,370	4%			Melanoma of the skin	29,260	4%
Oral cavity & pharynx	25,420	3%			Kidney & renal pelvis	22,870	3%
Leukemia	24,690	3%			Ovary	21,880	3%
Pancreas	21,370	3%			Pancreas	21,770	3%
All Sites	789,620	100%			All Sites	739,940	100%

Estimated Deaths

			Males	Females			
Lung & bronchus	86,220	29%			Lung & bronchus	71,080	26%
Prostate	32,050	11%			Breast	39,840	15%
Colon & rectum	26,580	9%			Colon & rectum	24,790	9%
Pancreas	18,770	6%			Pancreas	18,030	7%
Liver & intrahepatic bile duct	12,720	4%			Ovary	13,850	5%
Leukemia	12,660	4%			Non-Hodgkin lymphoma	9,500	4%
Esophagus	11,650	4%			Leukemia	9,180	3%
Non-Hodgkin lymphoma	10,710	4%			Uterine Corpus	7,950	3%
Urinary bladder	10,410	3%			Liver & intrahepatic bile duct	6,190	2%
Kidney & renal pelvis	8,210	3%			Brain & other nervous system	5,720	2%
All Sites	299,200	100%			All Sites	270,290	100%

Prostaatkanker in België

1 op 7 mannen krijgt te maken met prostaatkanker!

In België sterven 4 mannen per dag aan prostaatkanker!

Prostaatkanker in Europa

PROSTATE CANCER

INCIDENCE

417,000 men in Europe are diagnosed with prostate cancer every year.

PREVALENCE

More than two million European men are living with prostate cancer.

MORTALITY

92,200 European men die of prostate cancer each year.

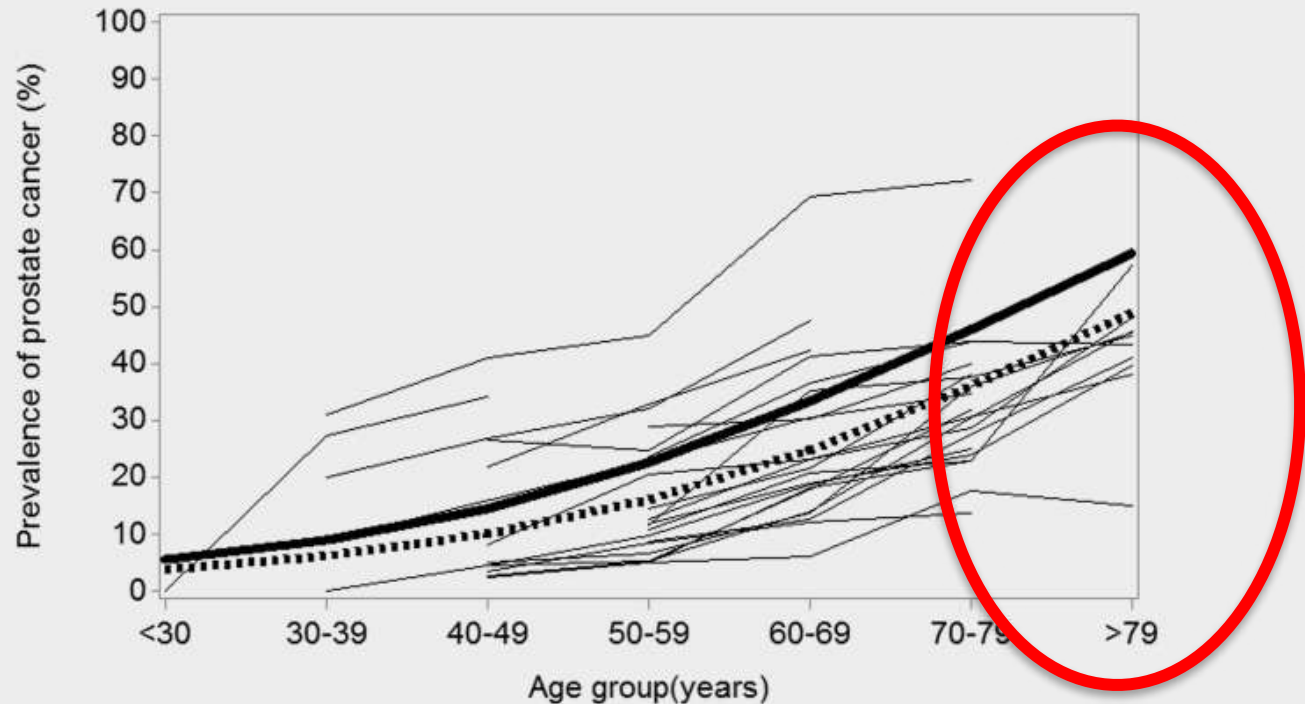

COSTS

€9 billion in 2009, with health-care accounting for €5.8 billion.

1 op 7 mannen in Europa!

Prostaatkanker: nog cijfers

prostaatkanker bij
autopsie > 50%

Prostaatkanker is een heterogene aandoening

Incidentie
prostaatkanker bij
autopsie: > 50%

11% kankermortaliteit
door prostaatkanker !

Algemeen

Binnen de Europese Unie heeft een man 1 kans op 7 om een symptomatische prostaattumor te ontwikkelen.

De laatste jaren is er een ware revolutie in de behandeling van prostaatkanker.

Diagnose gebeurt vlugger en beter. Dit laat een behandeling toe in een vroeger stadium.

Risicofactoren

Erfelijkheid: tot drie keer hoger risico indien prostaatkanker bij vader of broers

Leeftijd

Ras: zwarten > blanken > Aziaten

Vitamine D: mannen die weinig zonlicht krijgen, hebben meer kans om prostaatkanker te krijgen.

Dierlijke vetten en roken

Seksuele activiteit: once a day keeps the doctor away...

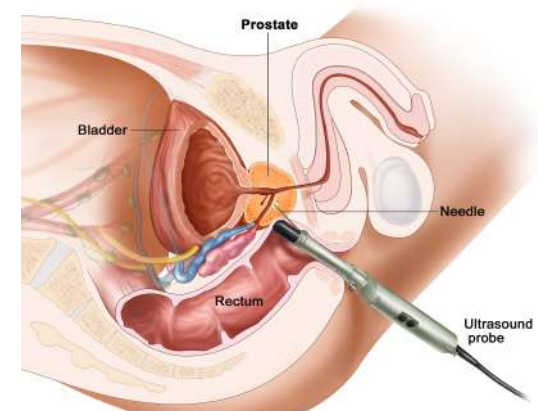
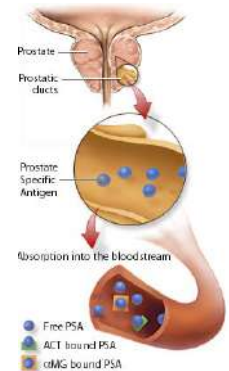
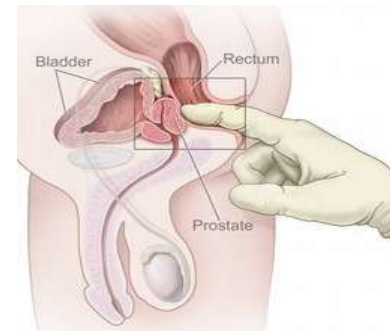

Prostaatkanker: de klachten

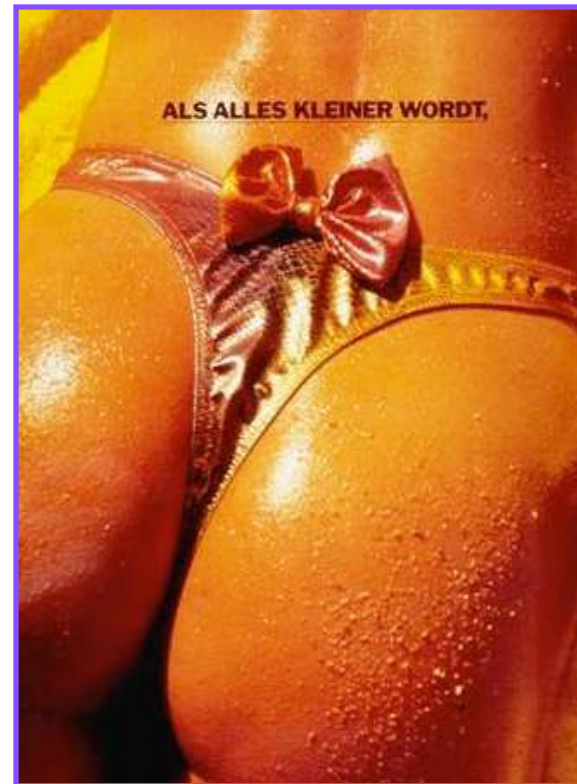
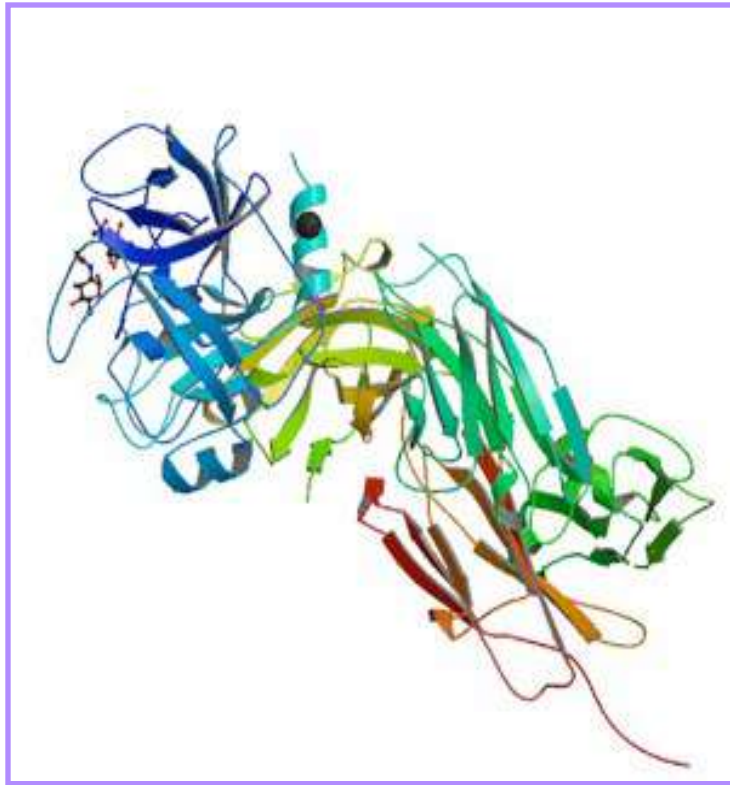
Prostaatkanker evolueert zeer traag en veroorzaakt geen symptomen tot in een vergevorderd stadium.

Diagnose van prostaatkanker

- bloedonderzoek : bepaling van het PSA
- rectaal toucher
- echografie van de prostaat
- MRI
- biopsies van de prostaat (score)
- Toekomst: liquid biopsy

De PSA-revolutie

Voor 1980

- geen PSA-bepaling
- klachten van uitzaaiingen
- verder gevorderd stadium
- vaak slechte prognose

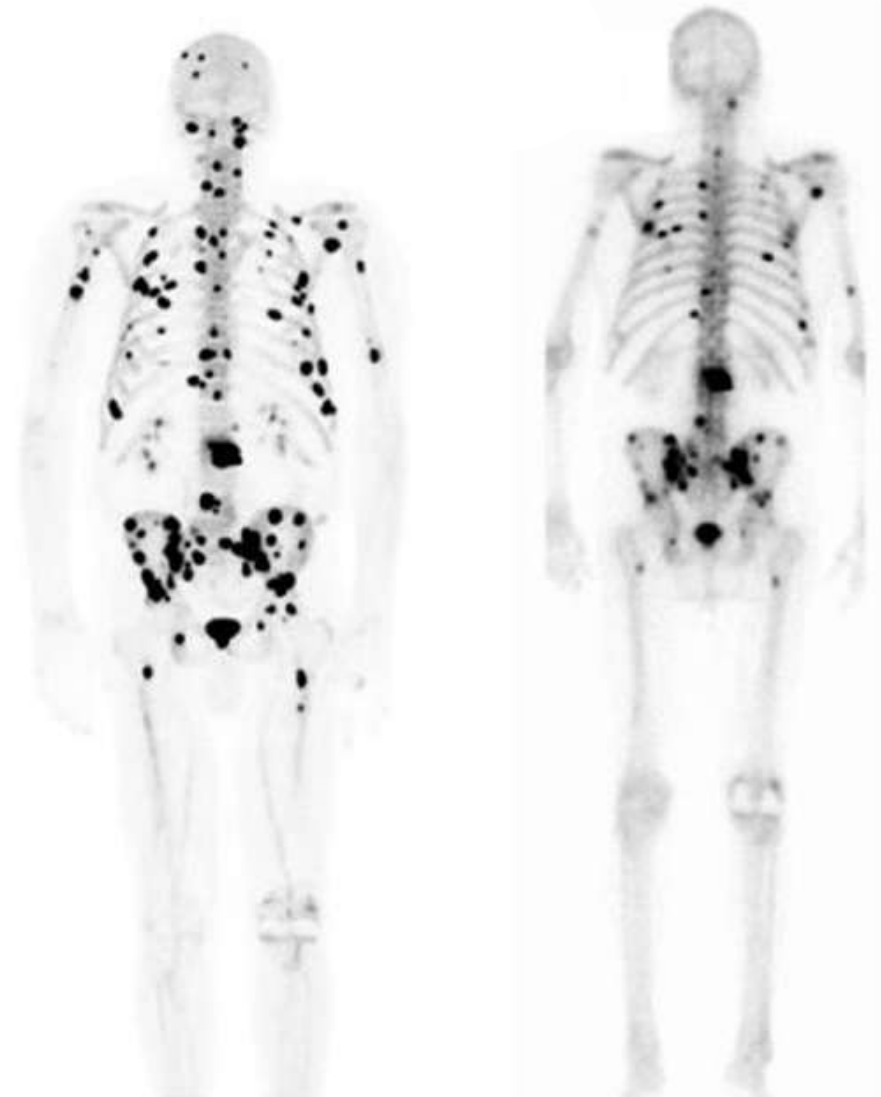

Table IV. MORTALITY-INCIDENCE RATE RATIOS¹ IN 13 COUNTRIES DURING 1973–77 TO 1988–92

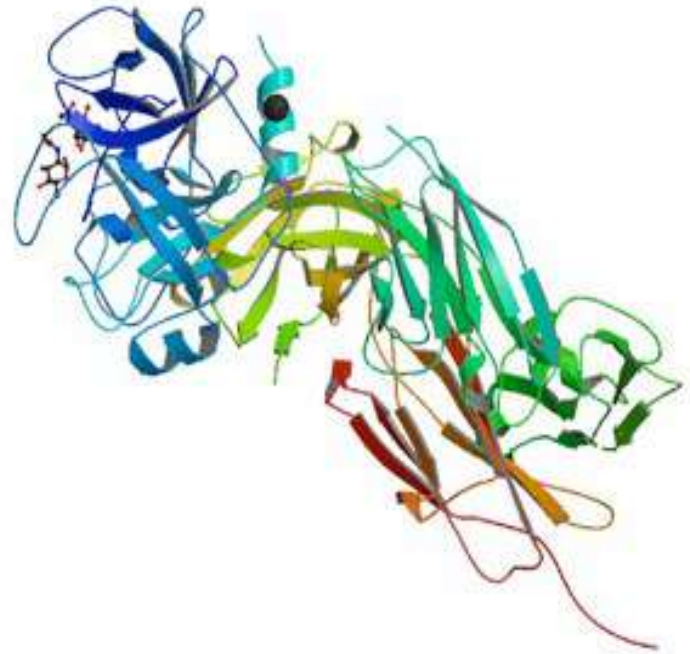
Countries	1973–77 ¹	1978–82	1983–87	1988–92
High risk				
U.S. blacks	0.35	0.33	0.39	0.25
U.S. whites	0.28	0.25	0.23	0.16
Canada	0.36	0.29	0.25	0.20
Sweden				0.38
Australia				0.33
France				0.36
Medium risk				
Denmark				0.60
England and Wales				0.57
Italy				0.41
Spain	0.70	0.61	0.47	0.48
Israel	0.48	0.46	0.48	0.38
Low risk				
Singapore	0.40	0.44	0.55	0.38
Japan	0.49	0.44	0.42	0.42
Hong Kong	0.41	0.39	0.36	0.35

¹ The ratio of mortality to incidence in each country, by time period.

1 op 2 prostaatkanker -
patiënten stierf aan hun
ziekte voor de PSA test!

Wat is PSA?

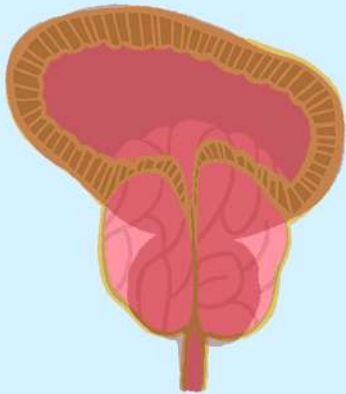
- eiwit dat door prostaat wordt aangemaakt
- orgaanspecifiek
- niet kankerspecifiek!

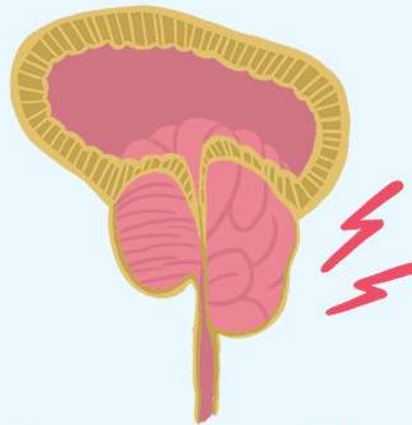

PSA-bepaling = geen ideale test

1. Enlarged prostate

2. Prostatitis

3. Prostate cancer

What Can Cause an Elevated PSA

4. Recent ejaculation

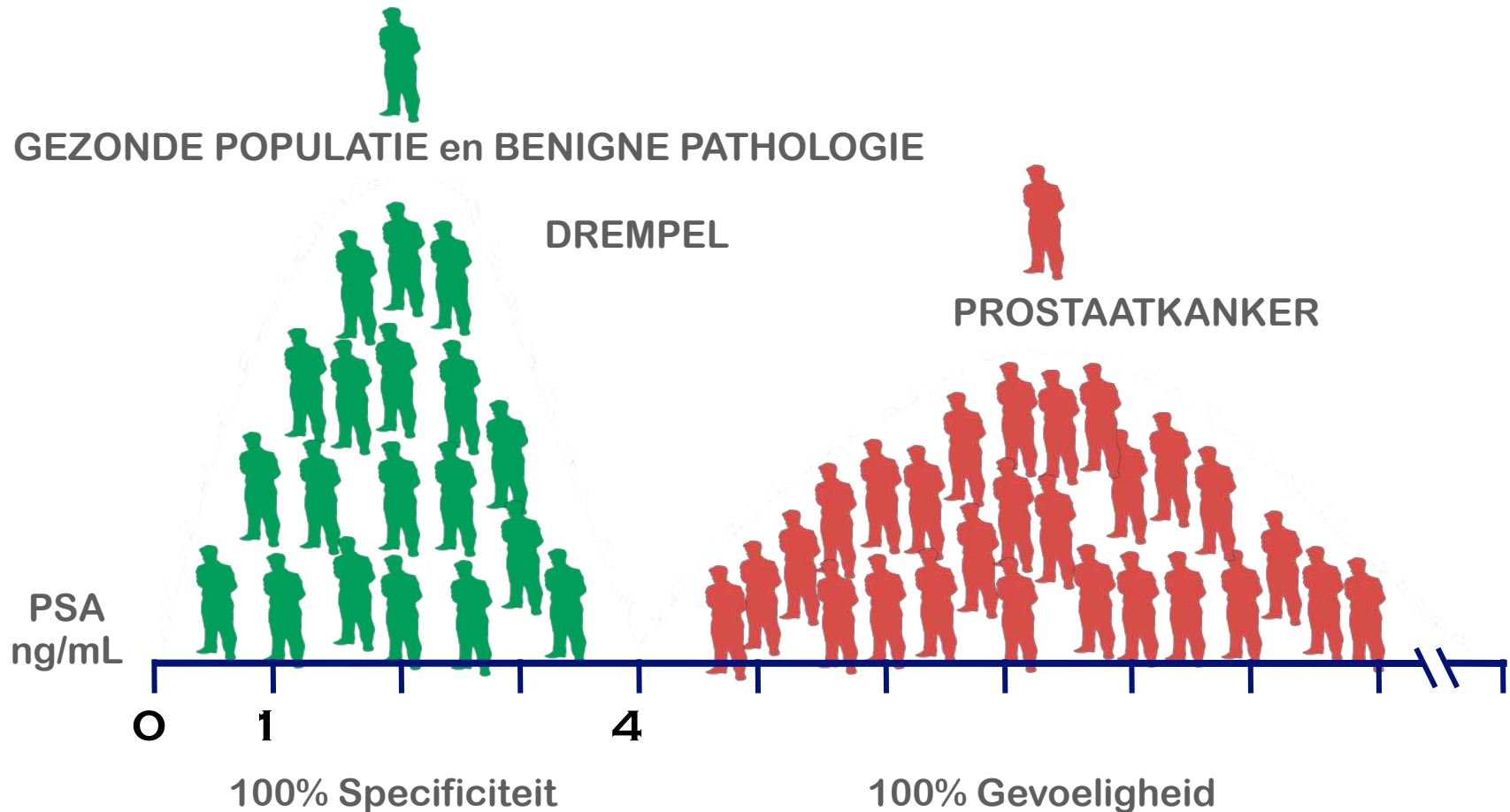

5. Digital rectal exam

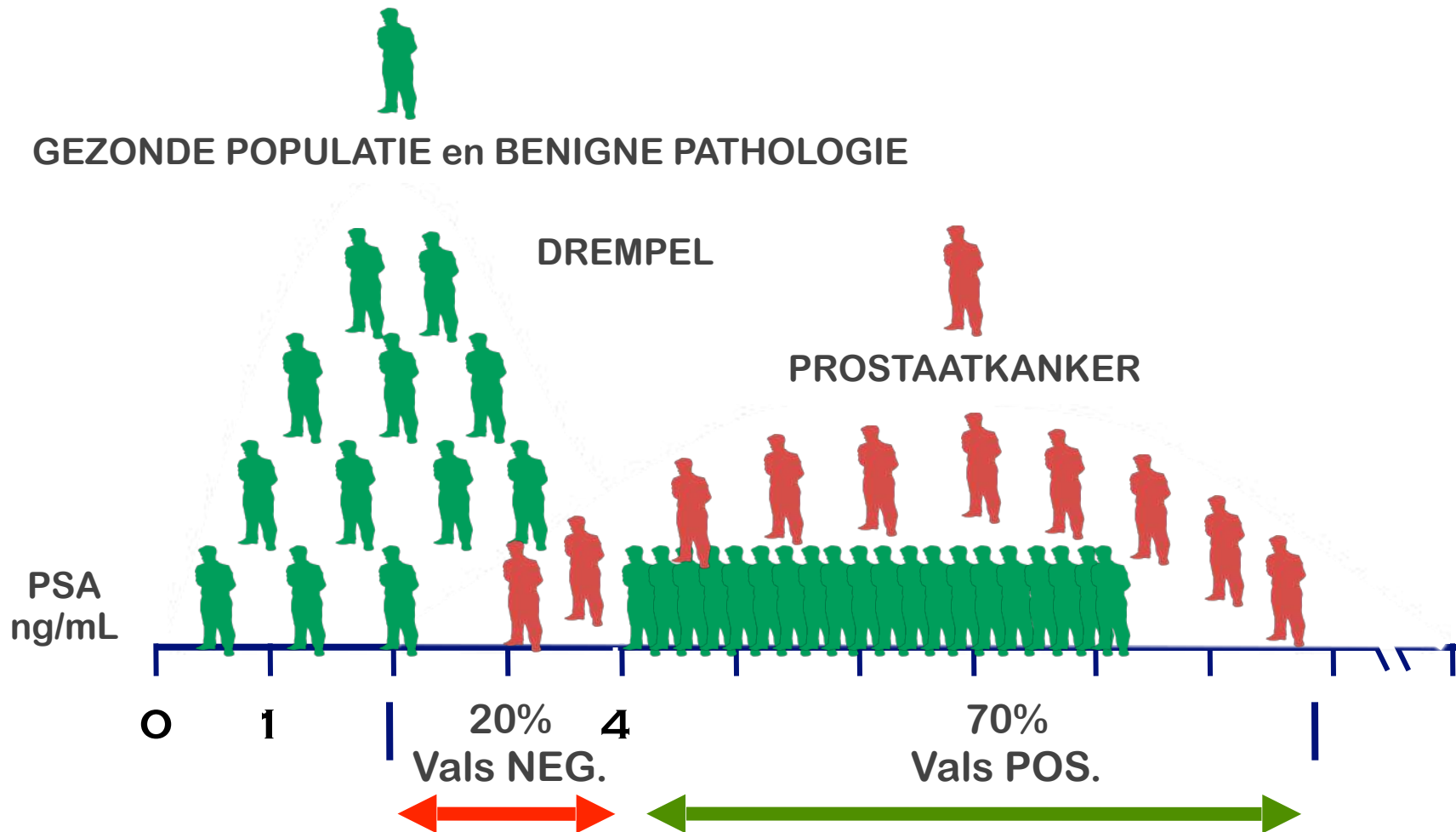

6. Bicycle riding

De ideale test voor prostaatkanker

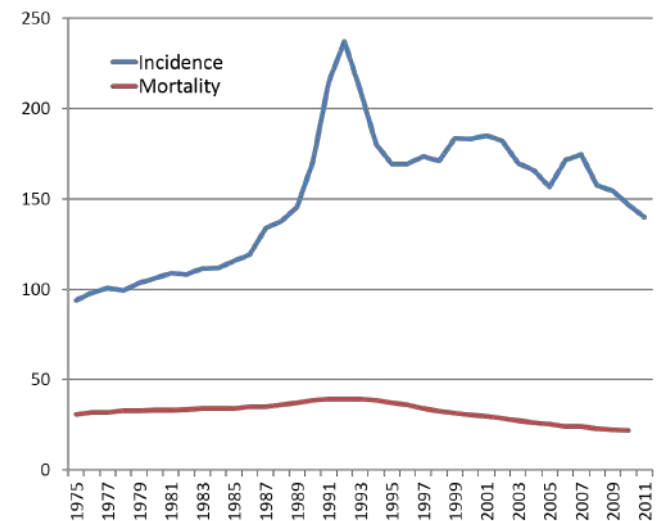

De realiteit

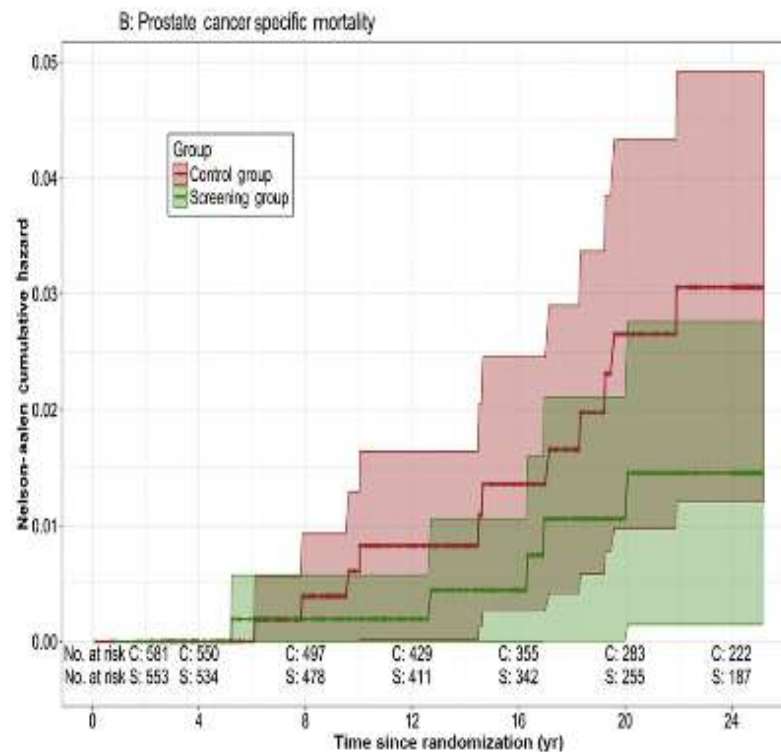

Sinds de PSA-bepaling

- klachtenvrij
- vroeg stadium, kanker veel meer beperkt tot prostaat
- grotere kans op genezing
- behandeling op tijd, maar met gevolgen

Sinds de PSA-bepaling

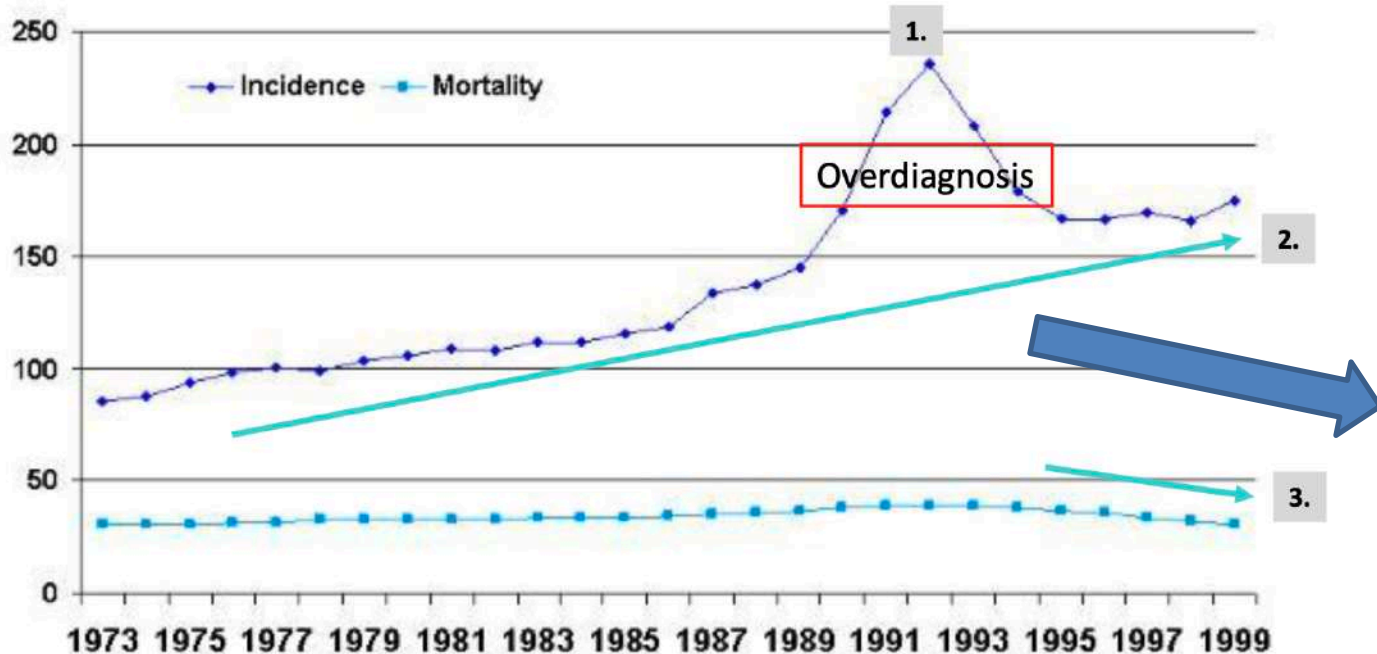

19 jaar opvolging:
52% minder sterfte

Osses et al. Eur. Urol. 2019

Daling sterfte sinds gebruik PSA

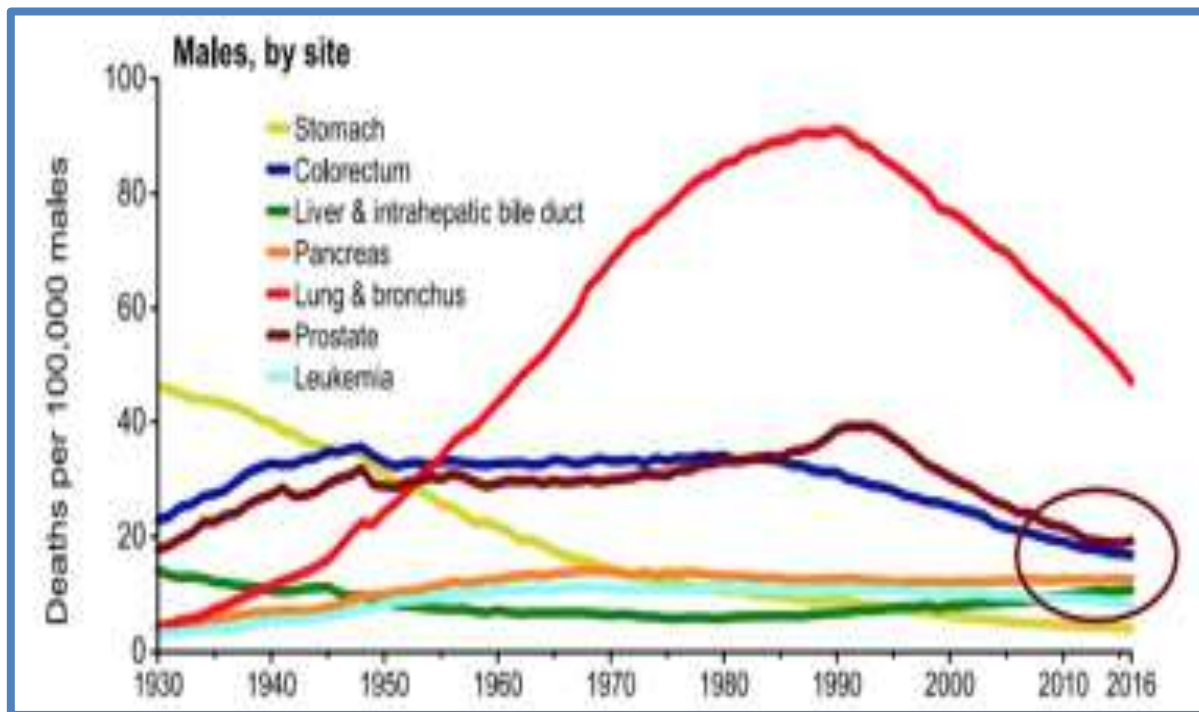
Baade PD et al., International trends in prostate-cancer mortality: the decrease is continuing and spreading. *Cancer Causes Control* 15:237–41, 2004.

Ten koste van overdiagnostiek
en overbehandeling.

Minder PSA-bepalingen

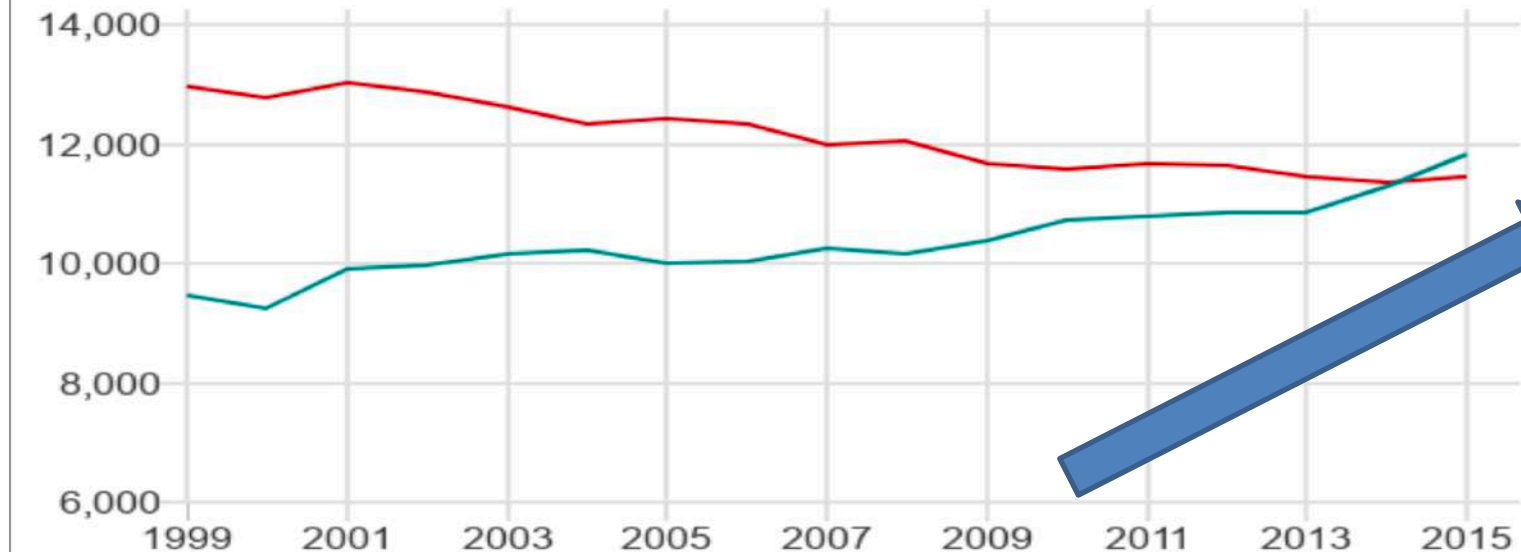
De prostaatkankermortaliteit stopte met dalen!

Cijfers uit de UK

More people now die from prostate than breast cancer

UK prostate and breast cancer deaths, 1999-2015

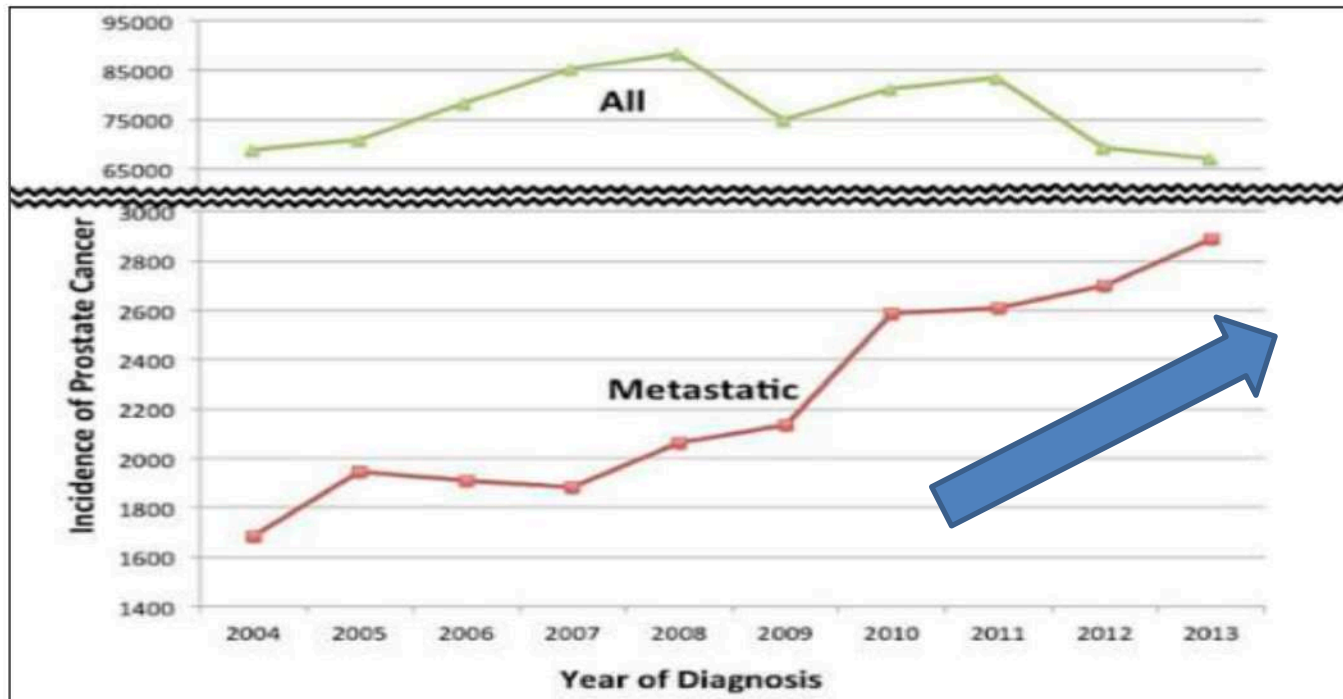
Prostate cancer Breast cancer

Source: Prostate Cancer UK

BBC

Cijfers uit de USA

Prostate cancer more and more detected too late

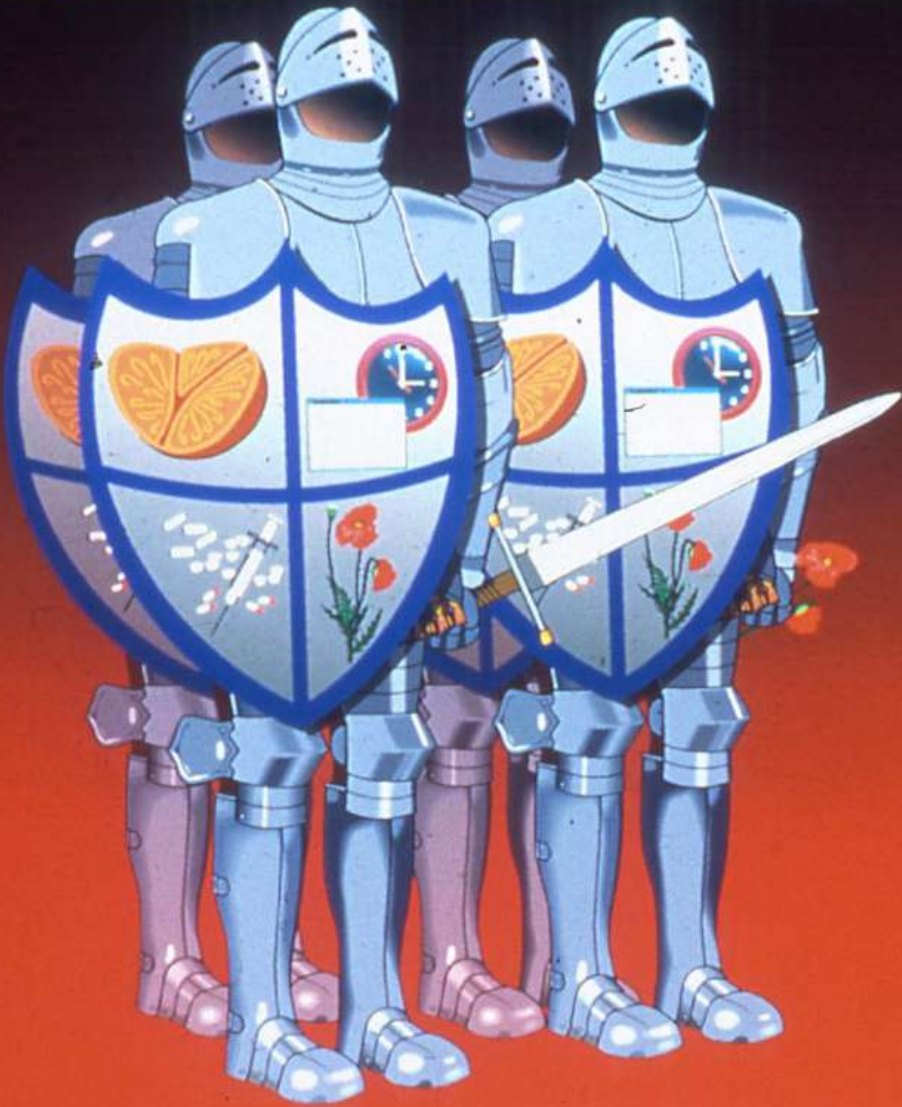
DE UITDAGING!

- de belangrijke kankers vinden en behandelen
- de andere kankers actief opvolgen

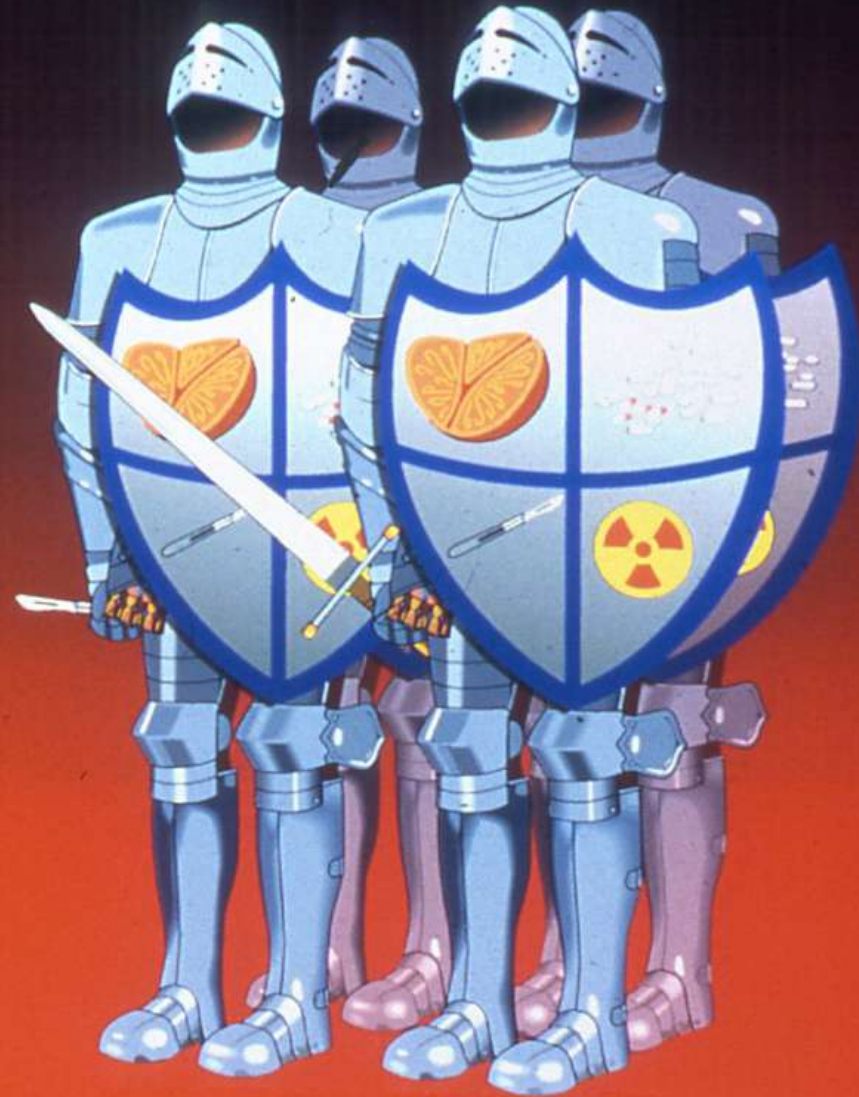

The Prostate Crusades

Knights of Control

Knights of Cure

Gedeelde besluitvorming

Prostate Cancer - Early PSA Testing

When do you have to offer early PSA testing to well-informed men at elevated risk of having PCa?

> 50 years of age

> 45 years of age
and a family history of PCa

Men of African descent
> 45 years of age

Men carrying BRCA2
mutations > 40 years of age

EAU Guidelines

In het kader van de Movember-actie, die sinds 2003 wereldwijd de aandacht voor prostaatkanker wil verhogen, staat in de inkomhal van het AZ Sint-Jan een gigantische opblaasbare prostaat opgesteld.

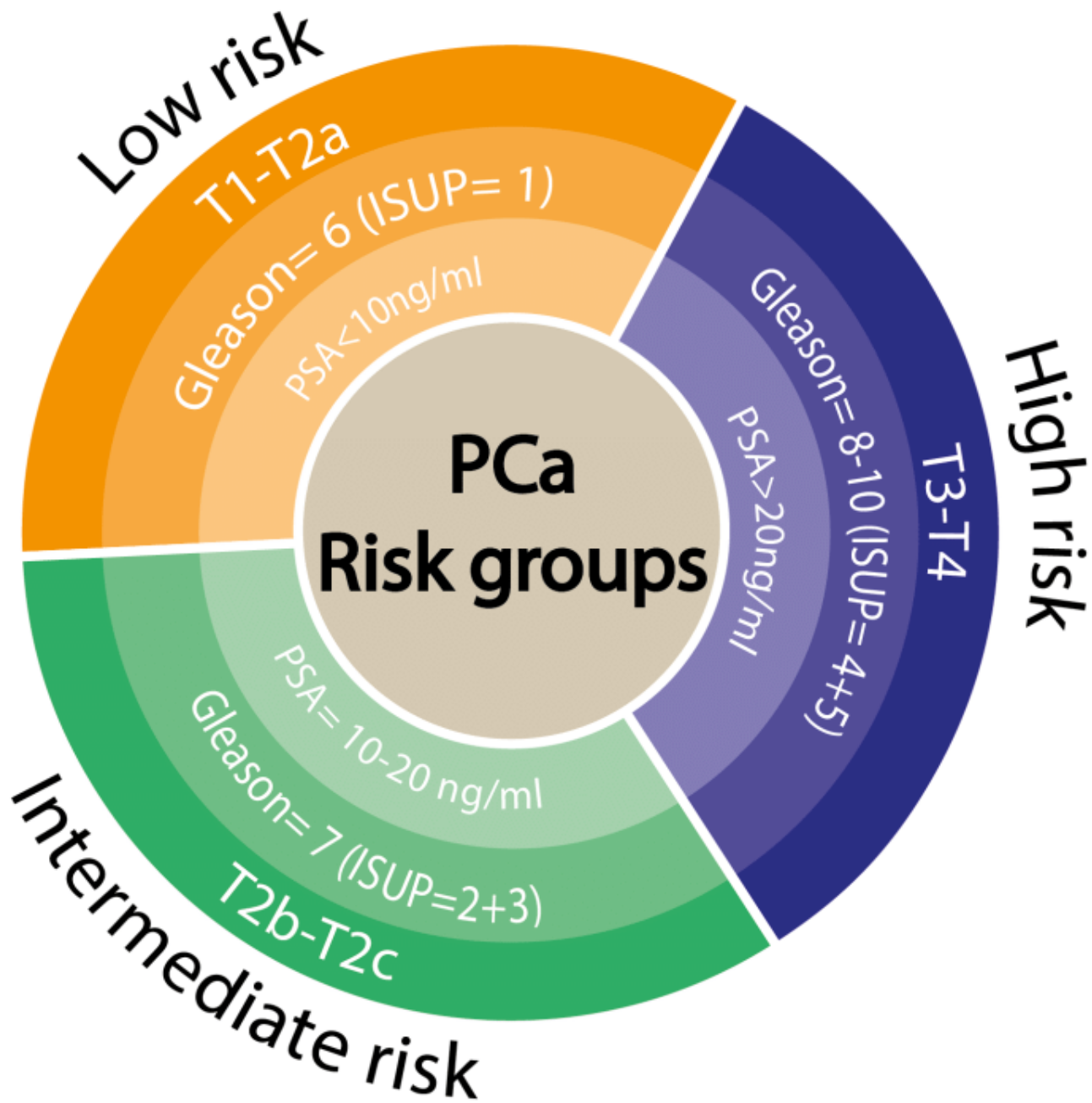

De opblaasbare prostaat kadert in een grotere bewustzijns campagne waarmee de patiëntenvereniging Think Blue Vlaanderen mannelijke vijftigplussers aanspoort om zich tijdig te laten testen. © WK

Opvolgen!

Behandelen!

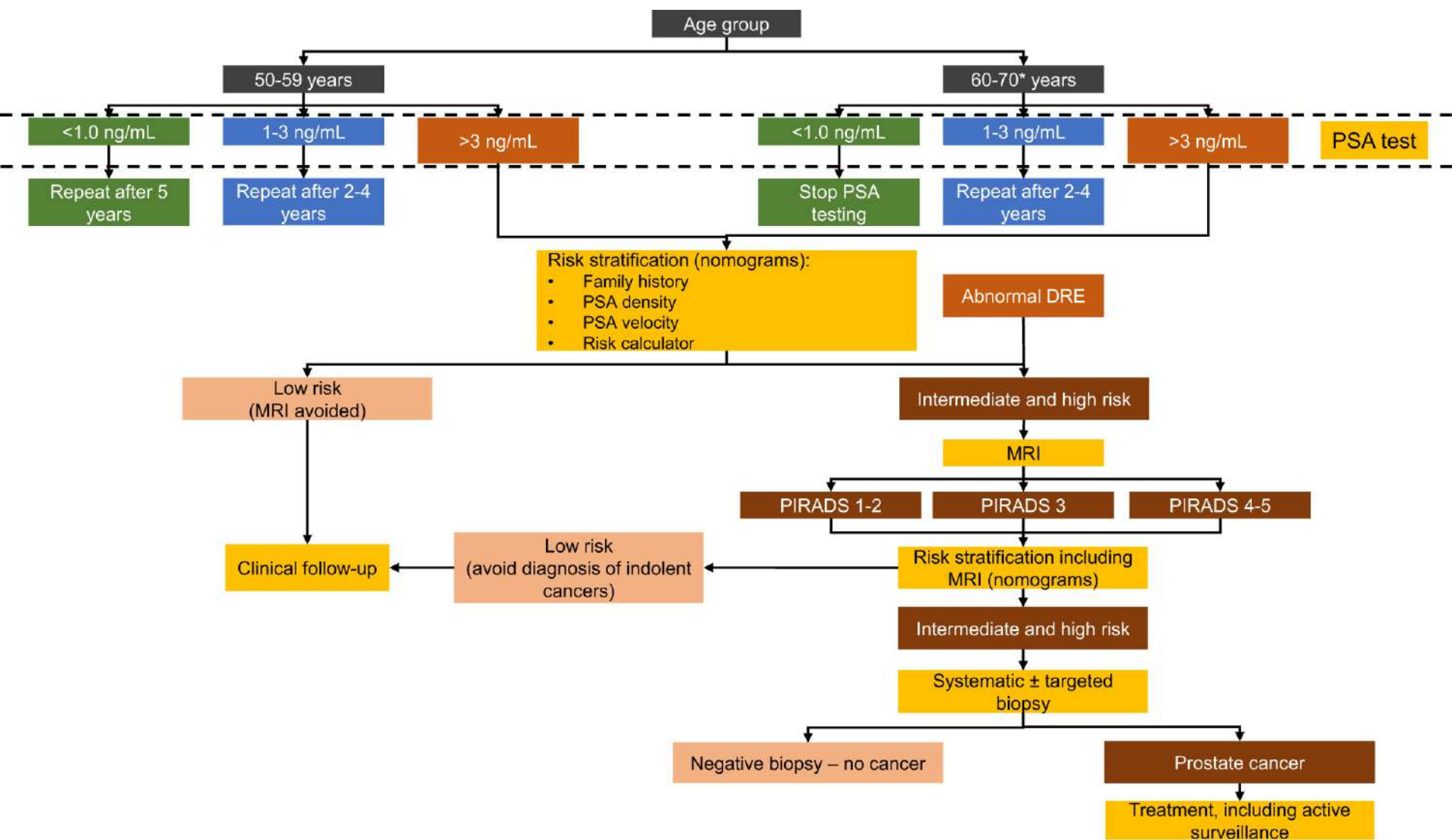
Hoe de PSA-waarde interpreteren?

- de PSA snelheid (één meting is meestal onvoldoende)
- de PSA densiteit (PSA / volume prostaat) > 0.15 ?!
- de PSA ratio (vrij PSA / totaal PSA) < 0.1 ?!
- prostatitis? seksuele activiteit? fietstocht?

PSA-snelheid

= variatie van PSA per tijdseenheid (Velocity)

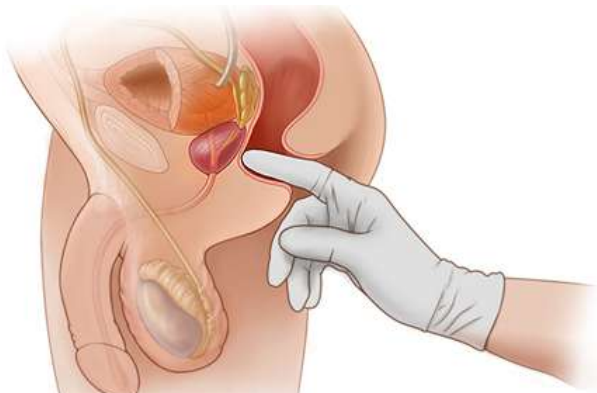
- kritieke waarde = 0,75 ng/ml per jaar
- kanker: PSA in de loop van de tijd
- correlatie verdubbelingstijd en agressiviteit?

Wanneer denken we aan prostaatkanker?

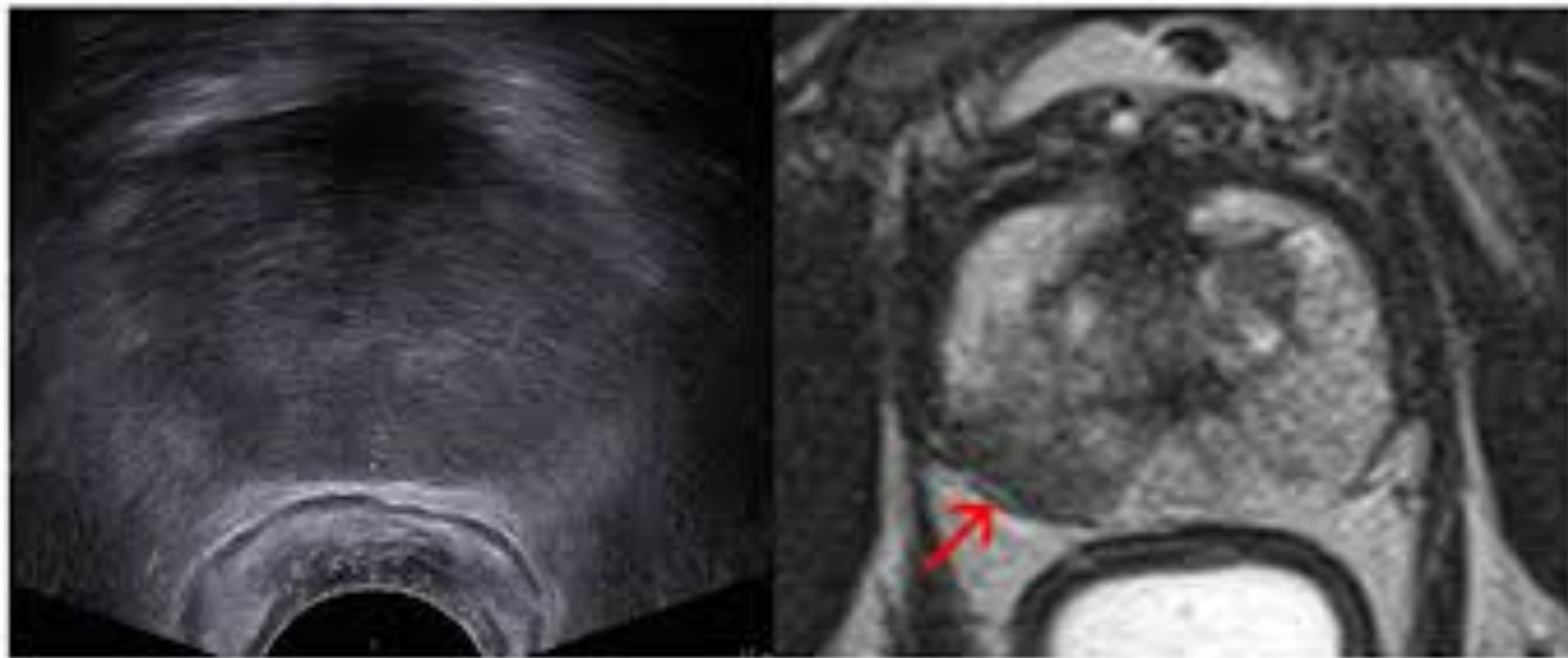
- verdachte PSA-waarde
- verdacht rectaal toucher
- verdachte zones bij echo prostaat

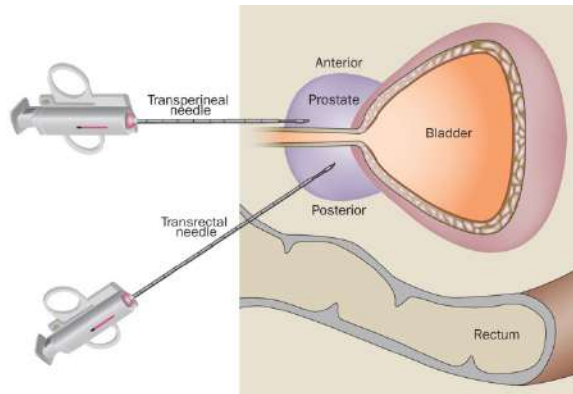
Dan volgt een MRI

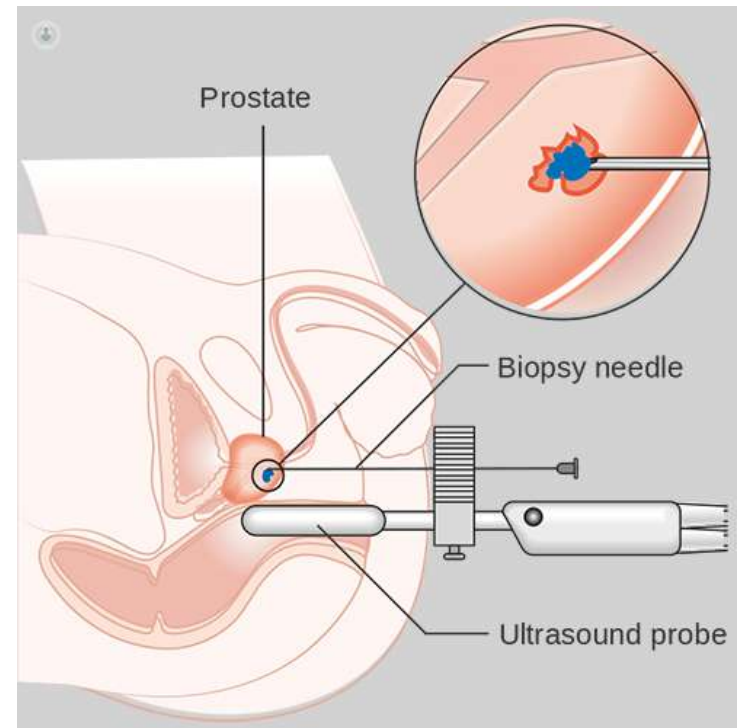
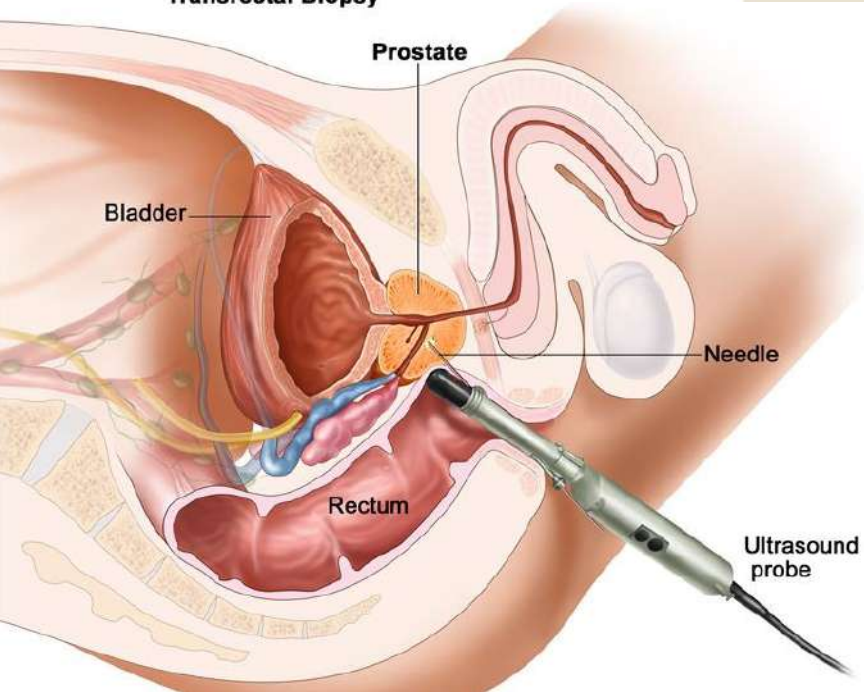
MRI fusie prostaatbiopsie

Prostaatbiopsie

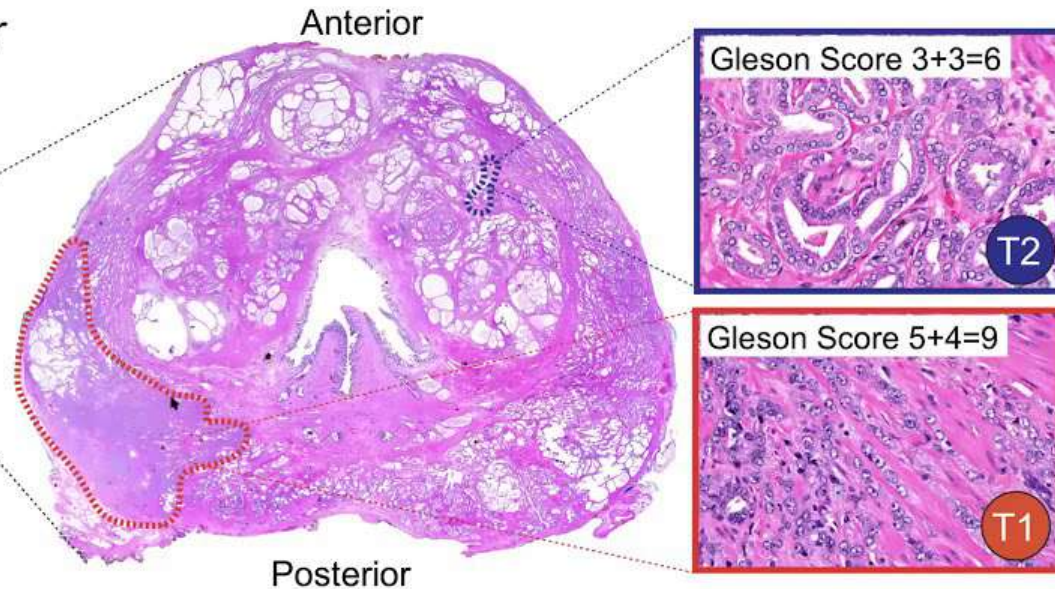
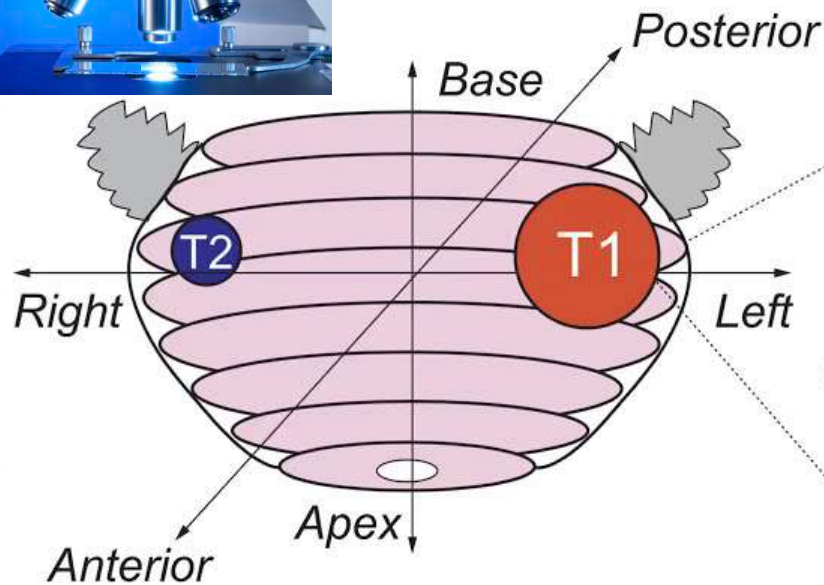
Transrectal Biopsy

Diagnose

Primary prostate cancers are often multifocal

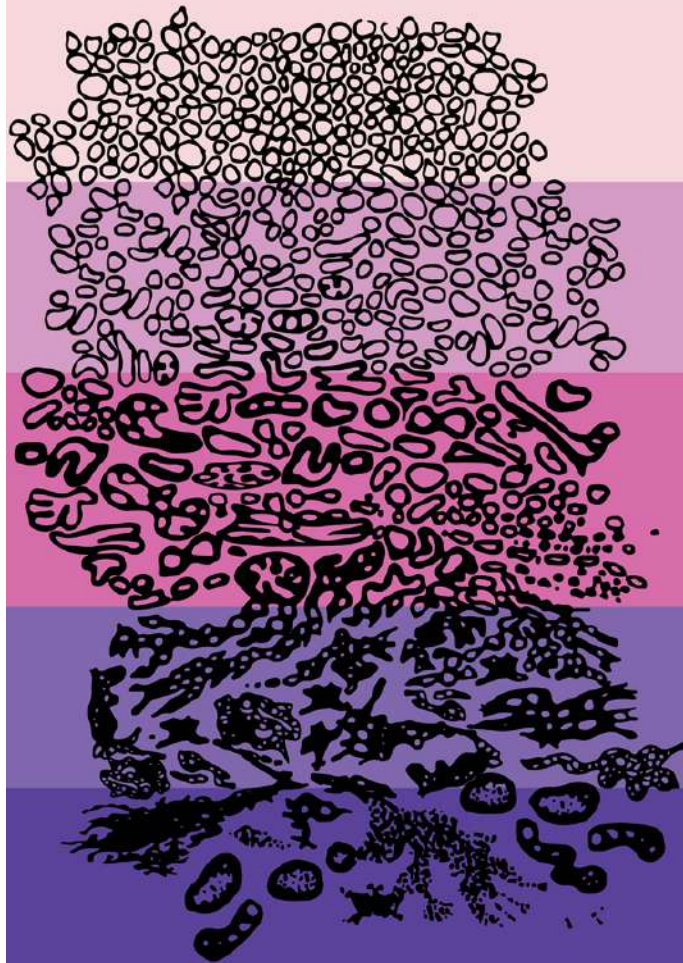

~70% of prostate cancers are multifocal

Gleason-score

Gleason's Pattern

1. Small, uniform glands

2. More stroma between glands

3. Distinctly infiltrative margins

4. Irregular masses of neoplastic glands

5. Only occasional gland formation

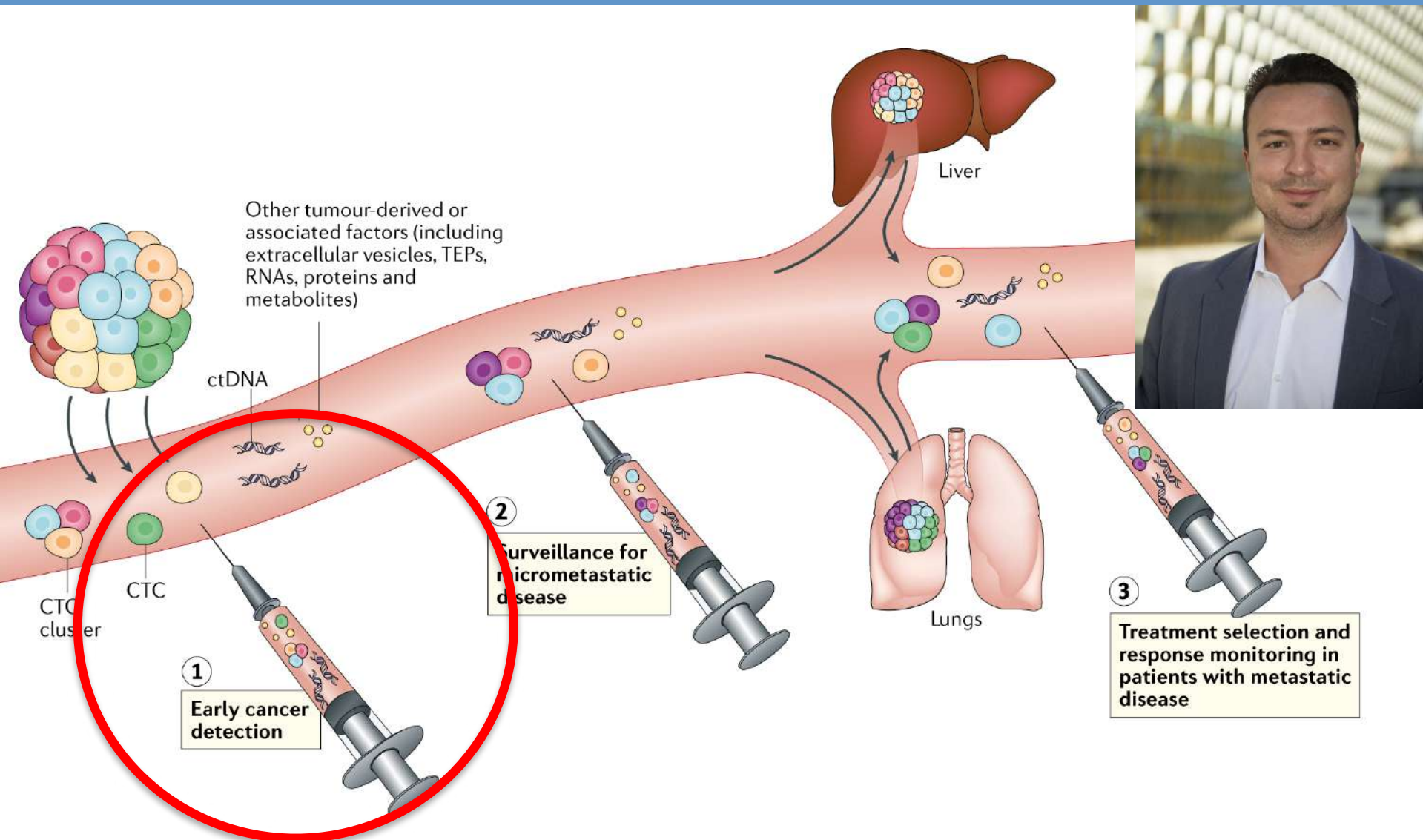
Well differentiated

Moderately differentiated

Poorly differentiated/
Anaplastic

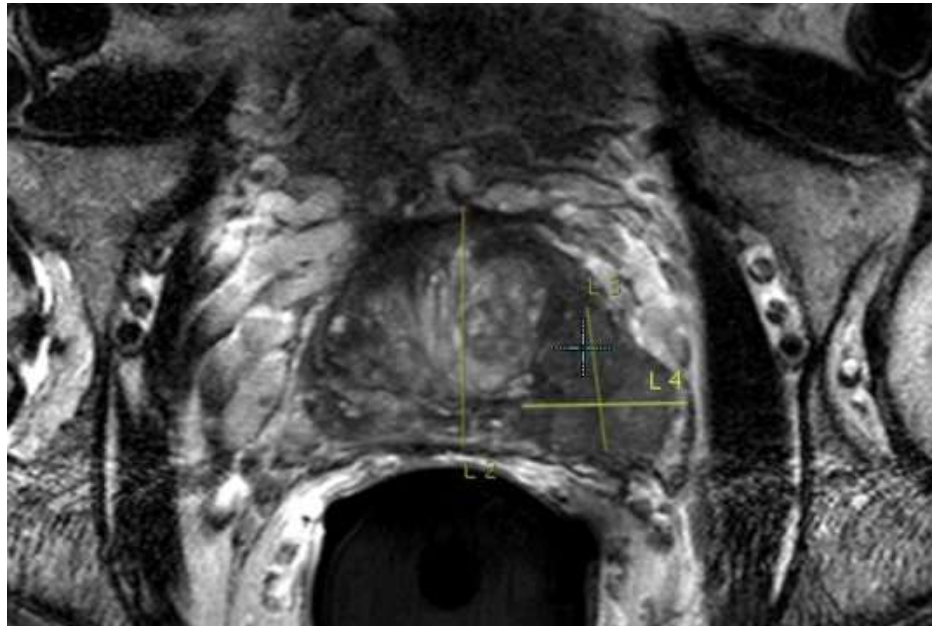

De toekomst is hier bijna

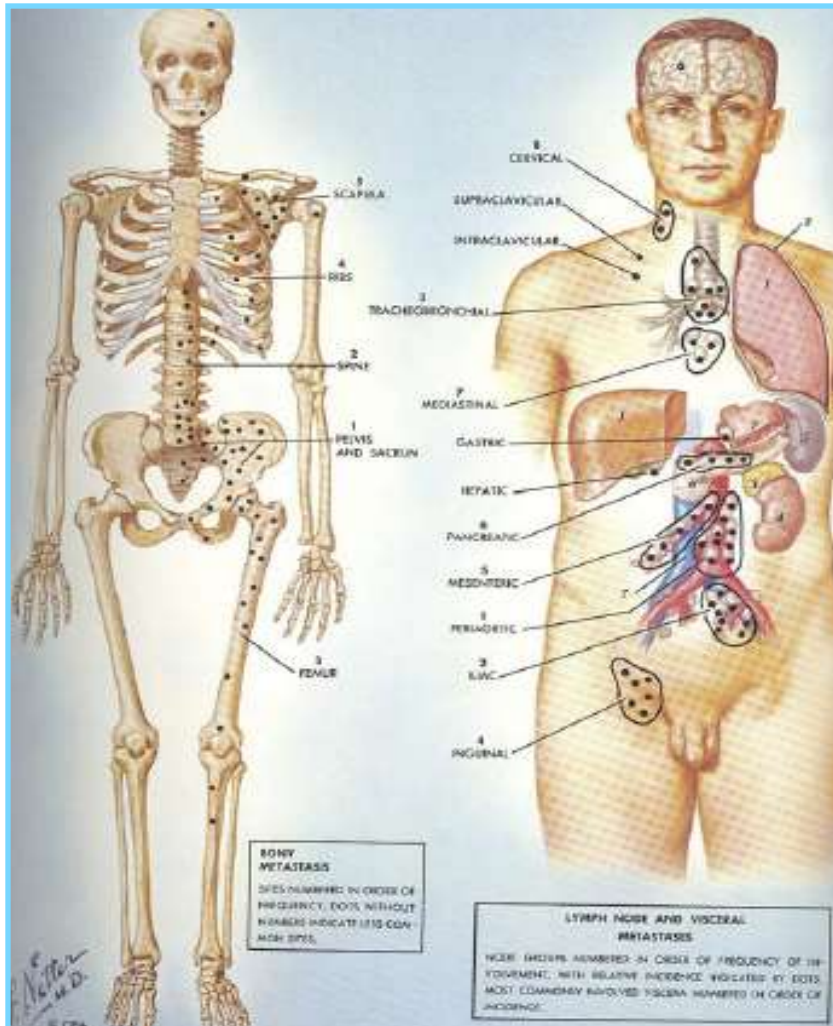
Staging

- CT-scan: zijn er vergrote klieren?
- botscan: bij PSA > 20 of bij klachten

Prostaatkanker kan uitzaaien!

Prostaatkanker zaait bij voorkeur uit naar:

de omliggende structuren,

naar de lymfeklieren en

het botweefsel.

Hoe maak je het onderscheid?

Hoe maak je het onderscheid?

- **Graad**

Hoe agressief zijn de kankercellen?

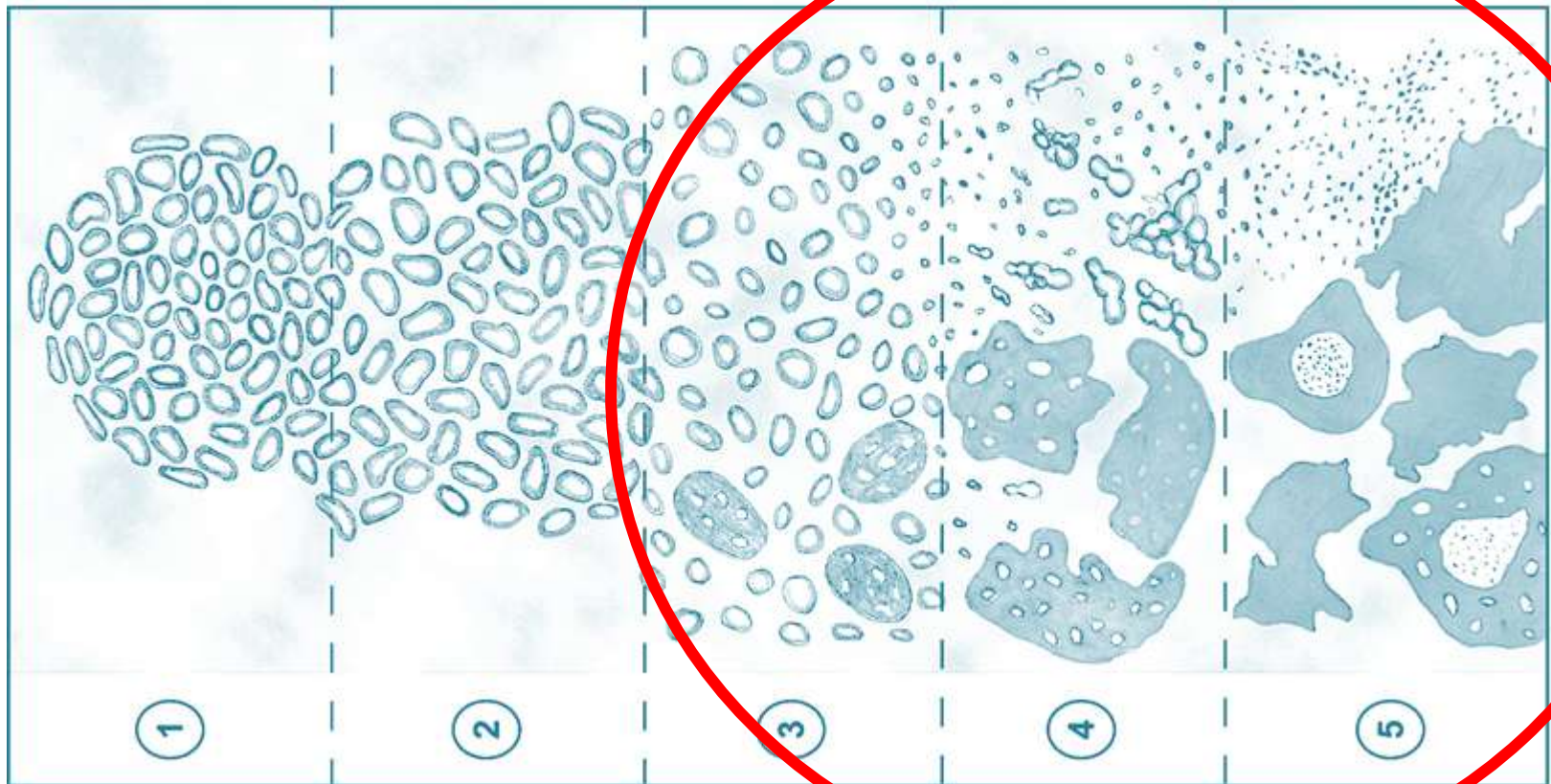
ISUP

- **Stadium**

Hoe ver gevorderd is de ziekte?

TNM

Graad

Gleason score

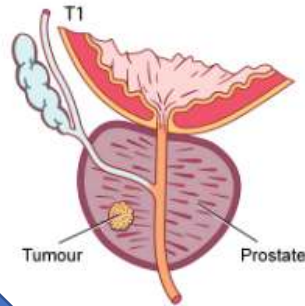
Graad

Grade group	Gleason score	Gleason pattern
1	≤6	≤3+3
2	7	3+4
3	7	4+3
4	8	4+4, 3+5, 5+3
5	9 or 10	4+5, 5+4, or 5+5

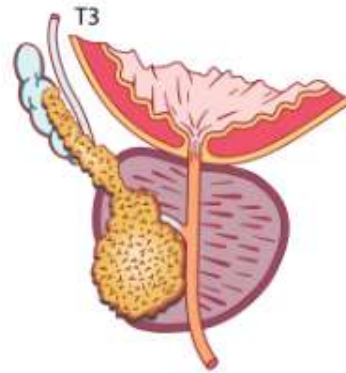
de ISUP score (graad 1 tot graad 5)

Stadium

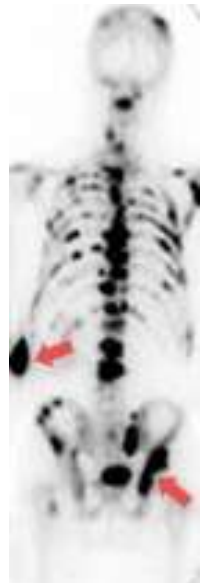
Gelokaliseerd

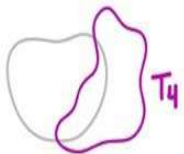
Lokaal gevorderd

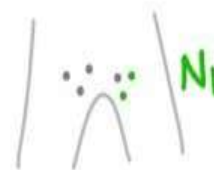
Uitgezaaid =
Gemetastaseerd

Stadium - TNM

T : Tumor
Tumor en prostaat

N : Nodes
Klieren in klein bekken

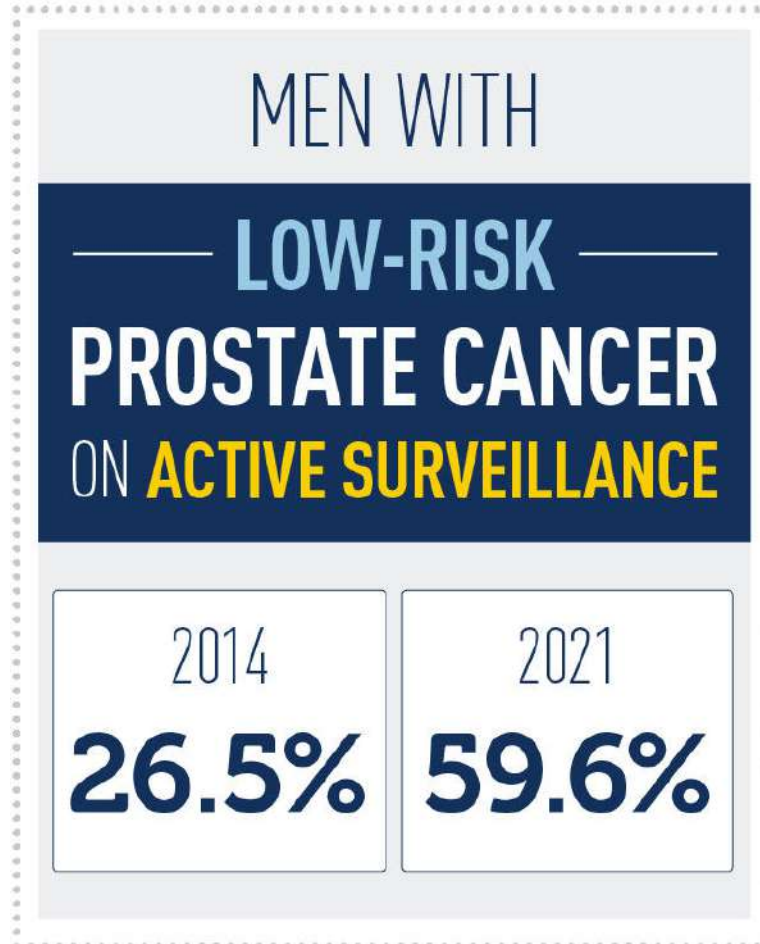
M : Metastasis
Andere organen

Prostaatkanker: de behandelingen in een vroeg stadium

- active surveillance
- uitwendige radiotherapie (met hormonale therapie)
- brachytherapie (radioactieve zaadjes in de prostaat)
- open radicale prostatectomie (open operatie)
- laparoscopische radicale prostatectomie (kijkoperatie)
- robotgeassisteerde radicale prostatectomie (kijkoperatie met robot)

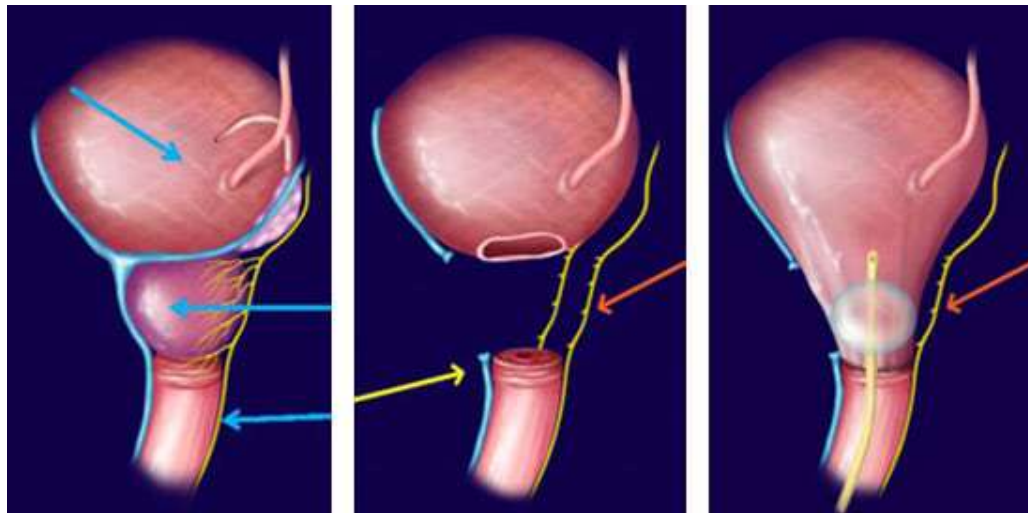
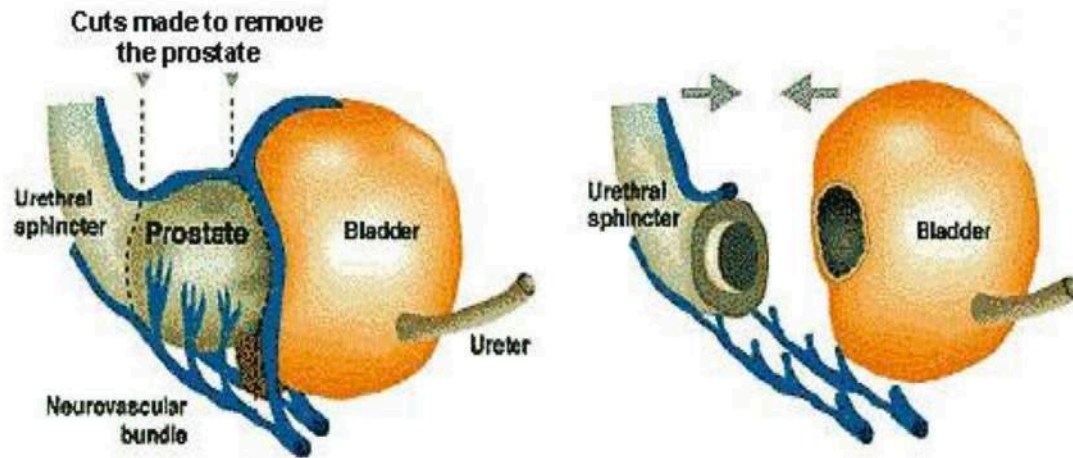
Active surveillance

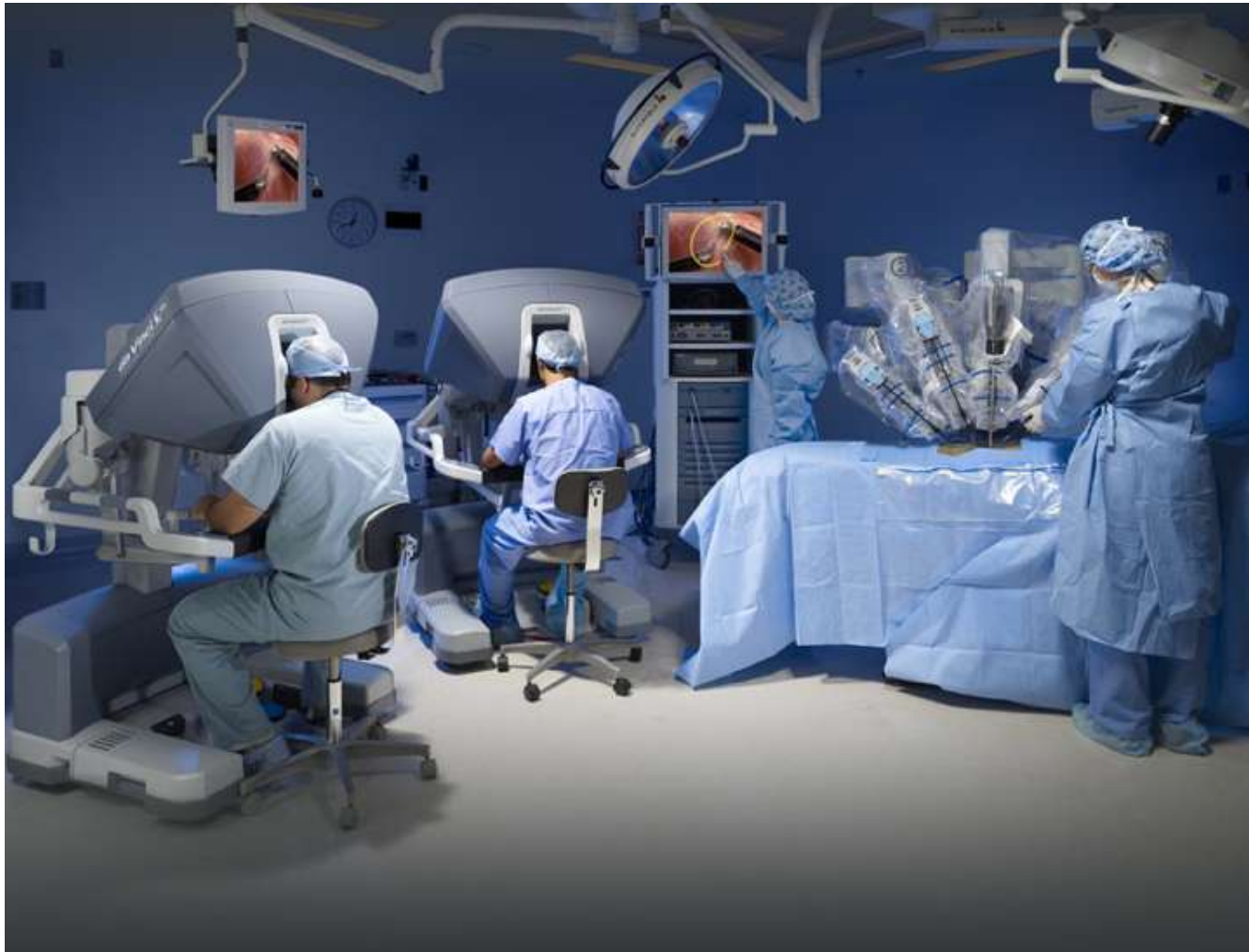
Source: Abstract MP43-03, American Urology Association 2022 annual meeting

[cancer.gov](https://www.cancer.gov)

Chirurgie

Robotchirurgie

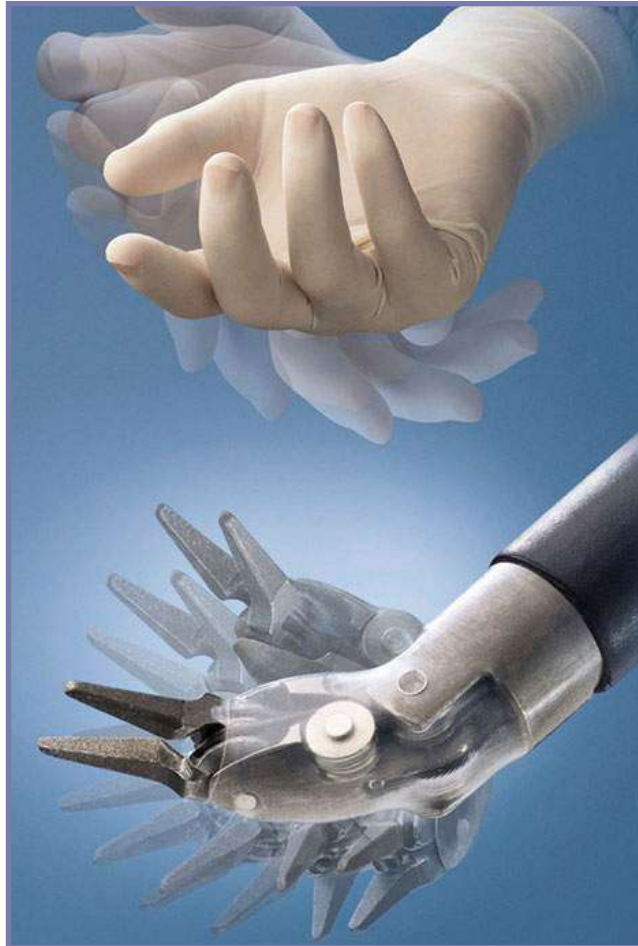
Robotchirurgie

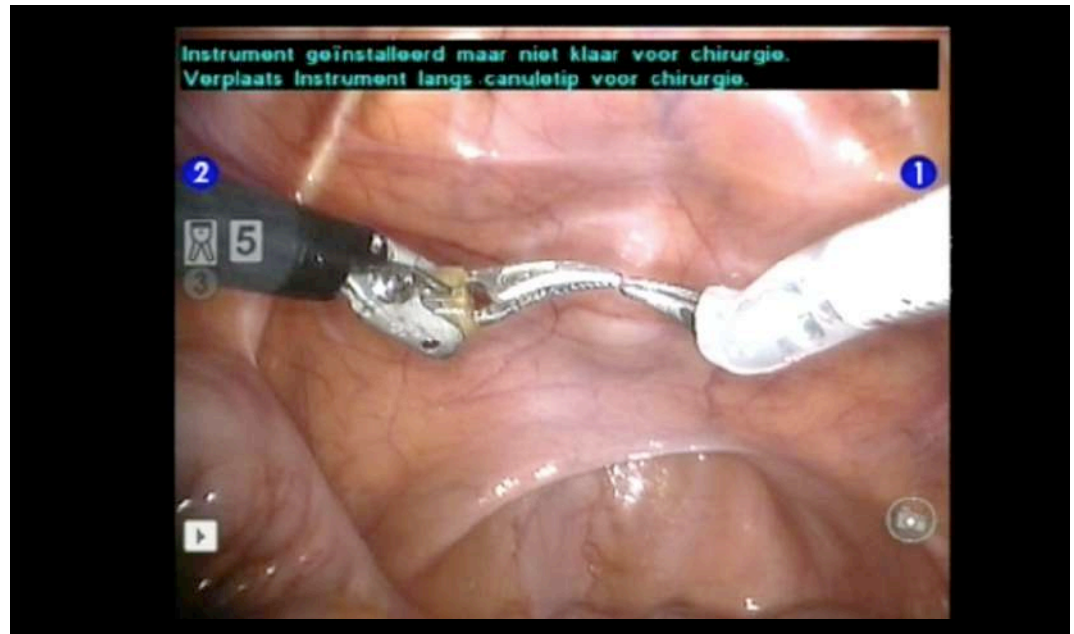
- betere ergonomie
- precisie
- driedimensionaal zicht
- beeld tot 10 keer vergroot
- intuïtief werken

Robotchirurgie

- zeer fijn instrumentarium
- groter rotatievermogen
- precisiechirurgie in zeer kleine lichamelijke ruimtes

Robotchirurgie - Multi Port

- korter ziekenhuisverblijf
- veel minder pijn
- vlugger hervatten dagelijkse activiteiten
- minder infecties
- kleinere littekens
- minder bloedverlies
- betere continencijfers
- betere potentiecijfers
- betere kankercontrole

Robotchirurgie - Single Port

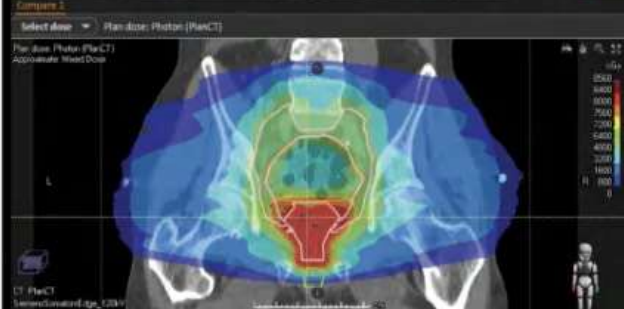
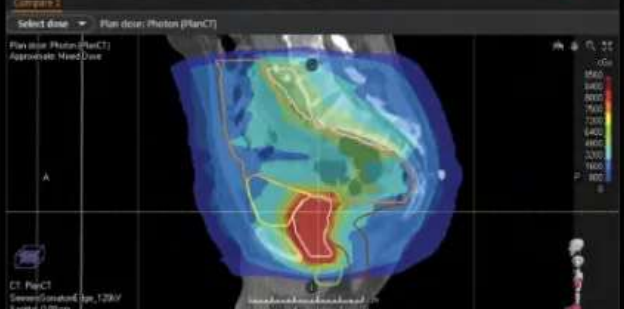
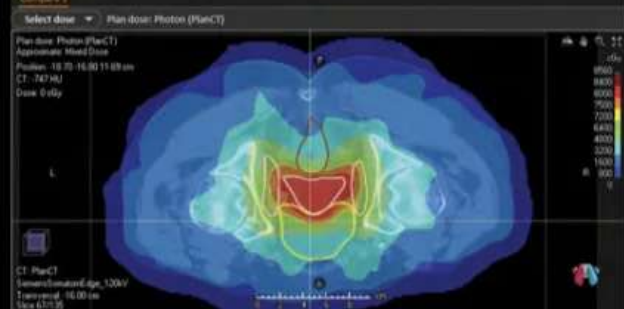
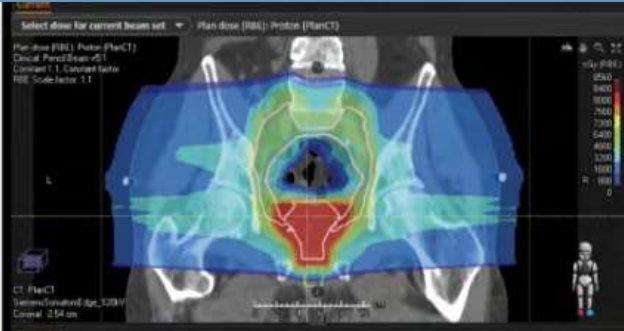
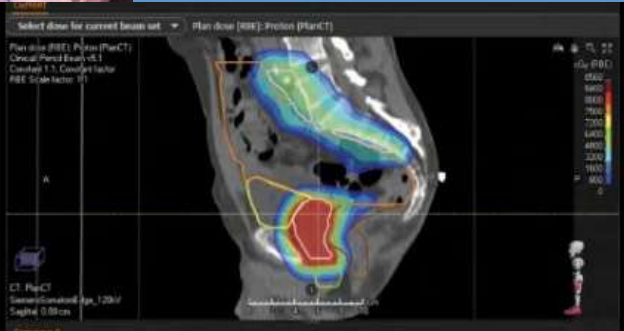
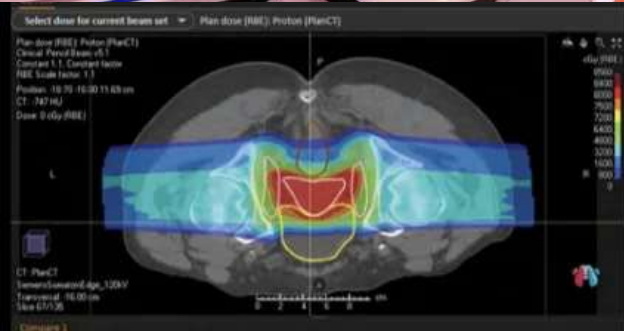
BRUGGE / Ziekenhuis

Nieuwe robotchirurgie in AZ Sint-Jan Brugge AV: “Minder pijn, minder littekens, sneller herstel”

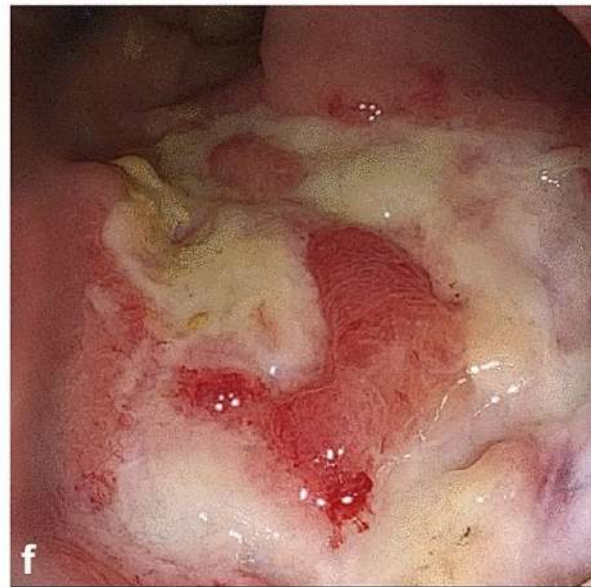
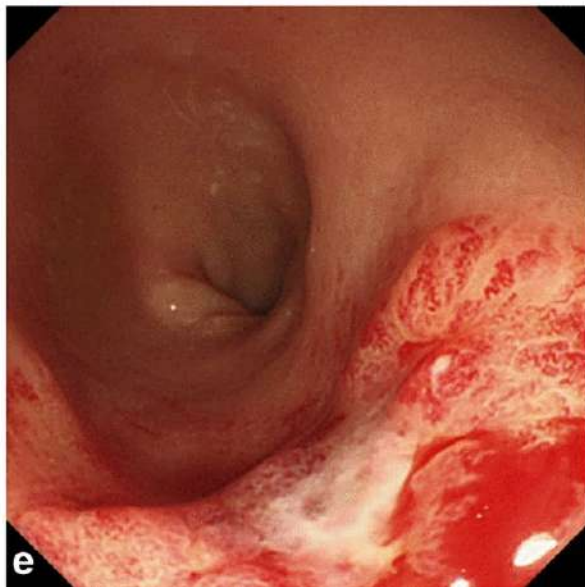
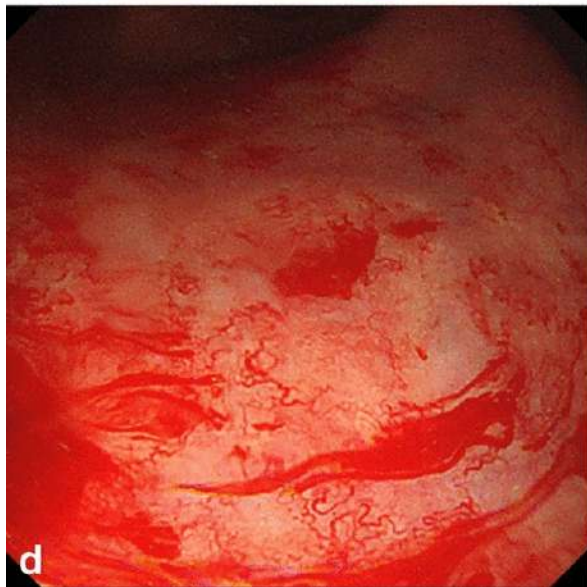
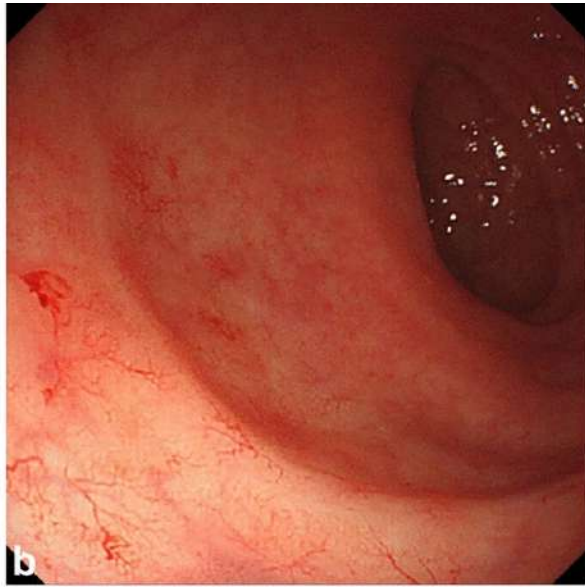
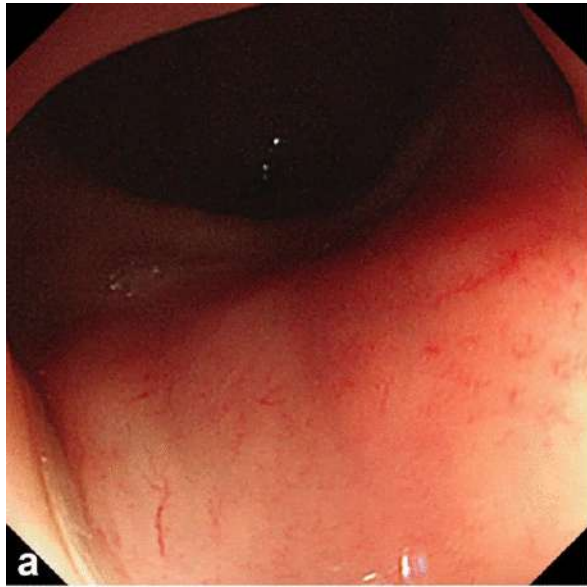

Het AZ Sint-Jan Brugge AV is een van de eerste ziekenhuizen in België die de da Vinci Single Port-robot inzet. © Fotodesign Emily

Externe radiotherapie

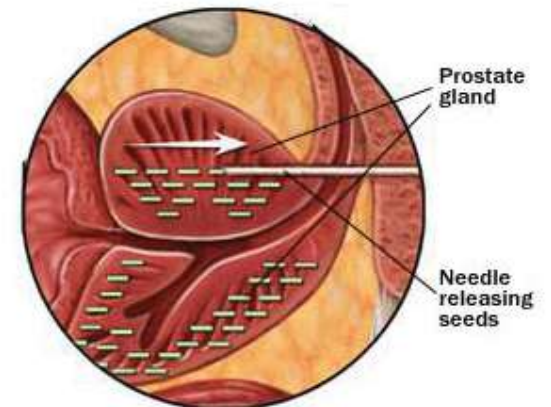
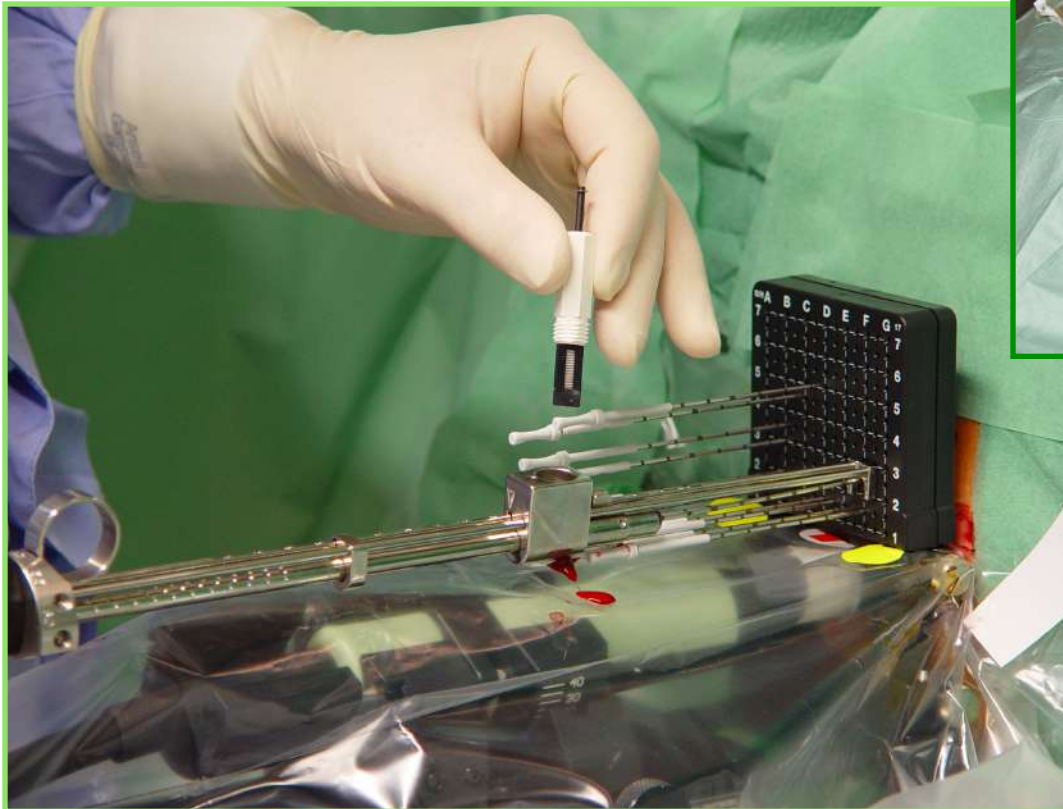
Rectal endoscopy after radiotherapy for prostate cancer

Radiocystitis after radiotherapy for prostate cancer

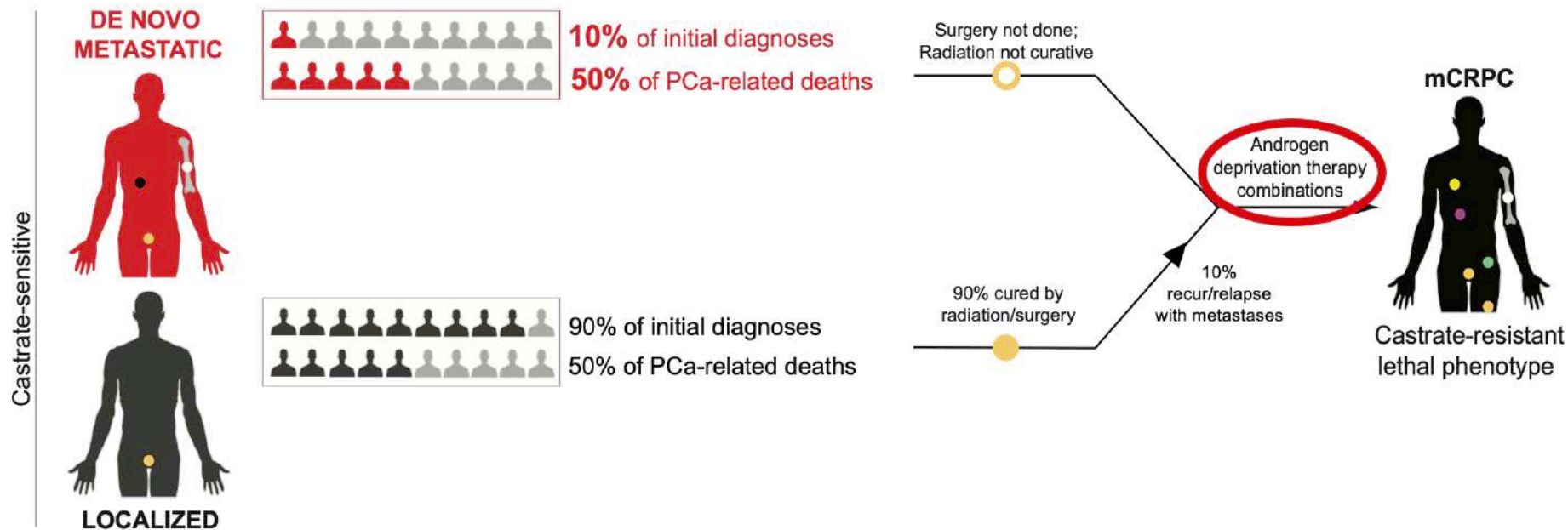

Brachytherapie = inwendige radiotherapie

Hervat van prostaatkanker na lokale behandeling

Metastatic prostate cancer

Als er geen uitzaaiingen zijn, dan is genezing mogelijk

Maar: toch herval bij 10% van de patiënten

Hoe zien we dit ? Bijna altijd door PSA stijging.

- meer dan 0.2 na operatie
- meer dan 2 na radiotherapie (nadir + 2)

Waarom?

- Prostaatkankercellen die blijven zitten lokaal
- Uitzaaiingen die niet ontdekt zijn bij staging

PSA-bepaling na een lokale behandeling

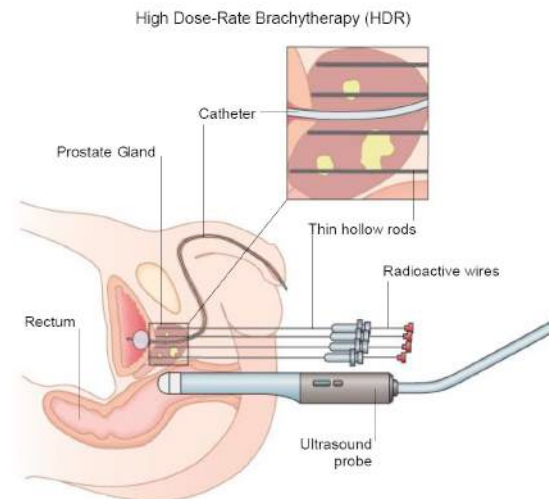
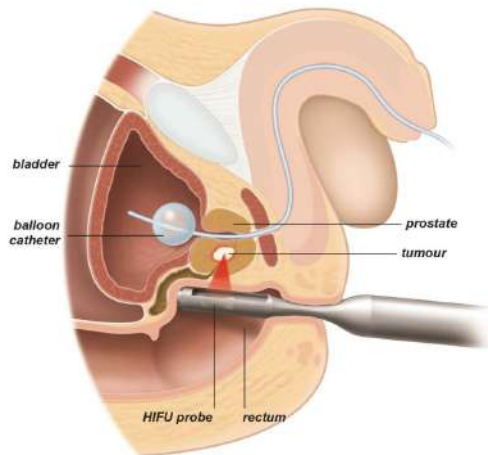
- monitoring van de behandeling
- monitoring van biochemisch herval
- monitoring van resistentie aan de behandeling

Als het hoogstwaarschijnlijk om een lokaal recidief gaat

”Salvage” therapie

- Na operatie: radiotherapie
- Na radiotherapie: soms HIFU, soms brachy, soms chirurgie

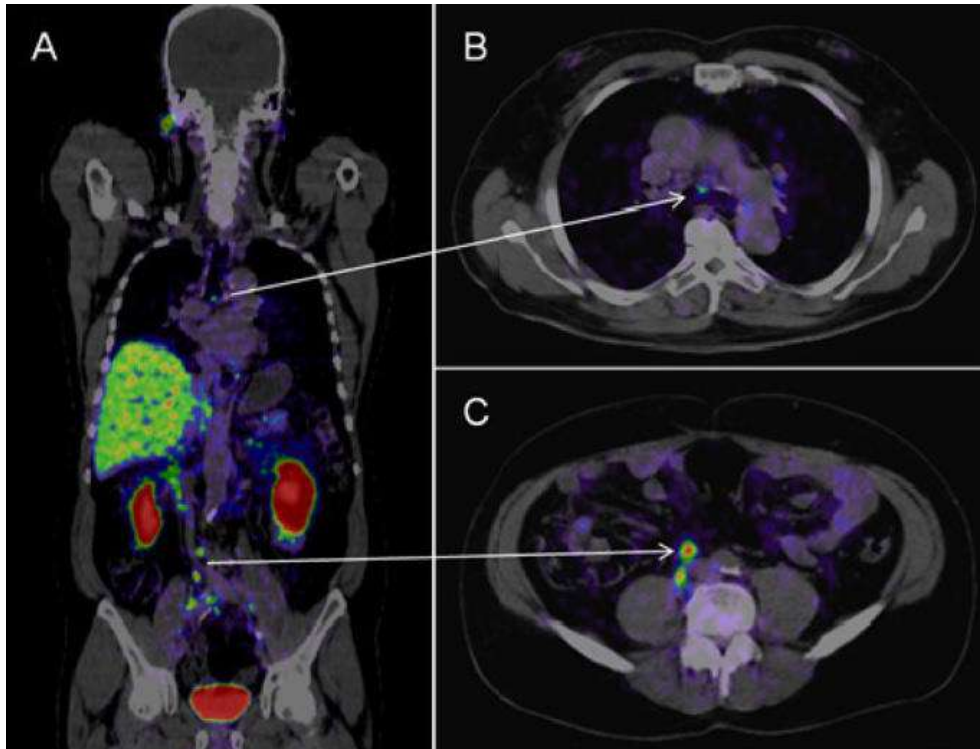
Indien toch uitgezaaide ziekte

Eerst beeldvorming!

- CT scan, botscan
- PSMA-PET scan

Resultaat PSMA-PET scan

Als negatief (= “niets te zien”)

- Salvage lokaal

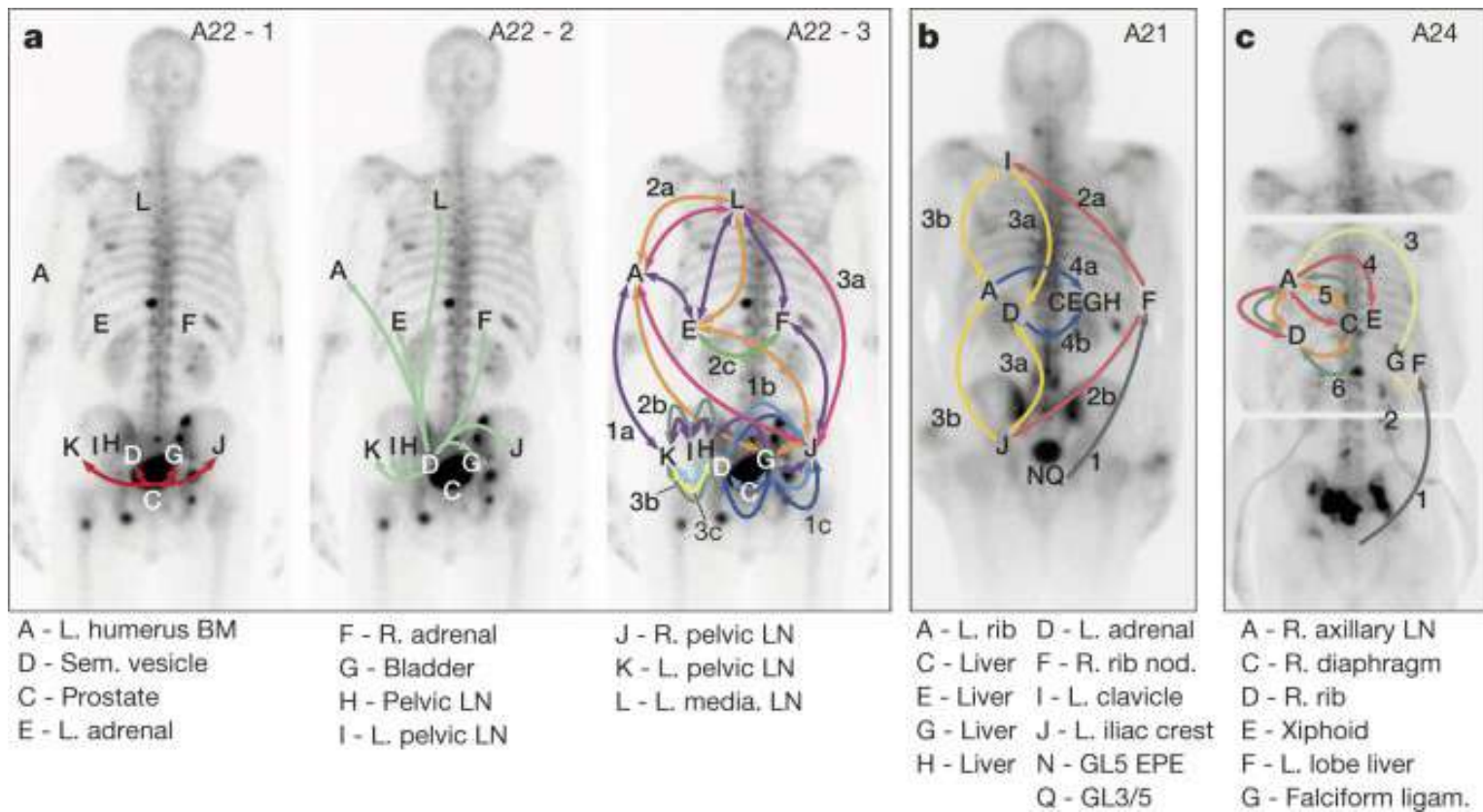
Als maximaal 4 uitzaaiingen

- Uitzaaiingsgerichte therapie

Als 5 of meer uitzaaiingen

- Echte uitgezaaide ziekte

Published: 01 April 2015

The evolutionary history of lethal metastatic prostate cancer

Gunes Gundem, Peter Van Loo, Barbara Kremeyer, Ludmil B. Alexandrov, Jose M. C. Tubio, Elli Papaemmanuil, Daniel S. Brewer, Heini M. L. Kallio, Gunilla Högnäs, Matti Annala, Kati Kivinummi, Victoria Goody, Calli Latimer, Sarah O'Meara, Kevin J. Dawson, William Isaacs, Michael R. Emmert-Buck, Matti Nykter, Christopher Foster, Zsafia Kote-Jarai, Douglas Easton, Hayley C. Whitaker, ICGC Prostate UK Group, David E. Neal, Colin S. Cooper, Rosalind A. Eeles, Tapio Visakorpi, Peter J. Campbell, Ultan McDermott, David C. Wedge & G. Steven Bova

Show fewer authors

Nature 520, 353–357 (2015) | Cite this article

49k Accesses | 883 Citations | 230 Altmetric | Metrics

Stadium - TNM

T_{2a}

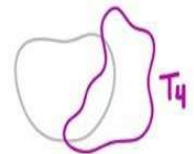
T_{2b}

ske
T_{3a}

T_{3b}

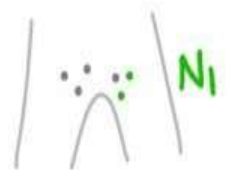

T₄

T : Tumor
Tumor en prostaat

N₀

N₁

N : Nodes
Klieren in klein bekken

M_{1a}

M_{1b}

M_{1c}

M : Metastasis
Andere organen

mPC = metastatic Prostate Cancer

M : Metastasis
Andere organen

mPC = metastatic Prostate Cancer

Als er wel uitzaaiingen zijn ...

Dan is geen genezing mogelijk!

Wel langdurige controle van de ziekte!

uitgezaaide
prostaatkanker

mPC = metastatic Prostate Cancer

mHSPC

hormoon**g**evoelig

Kanker is nog gevoelig aan
hormonale behandeling

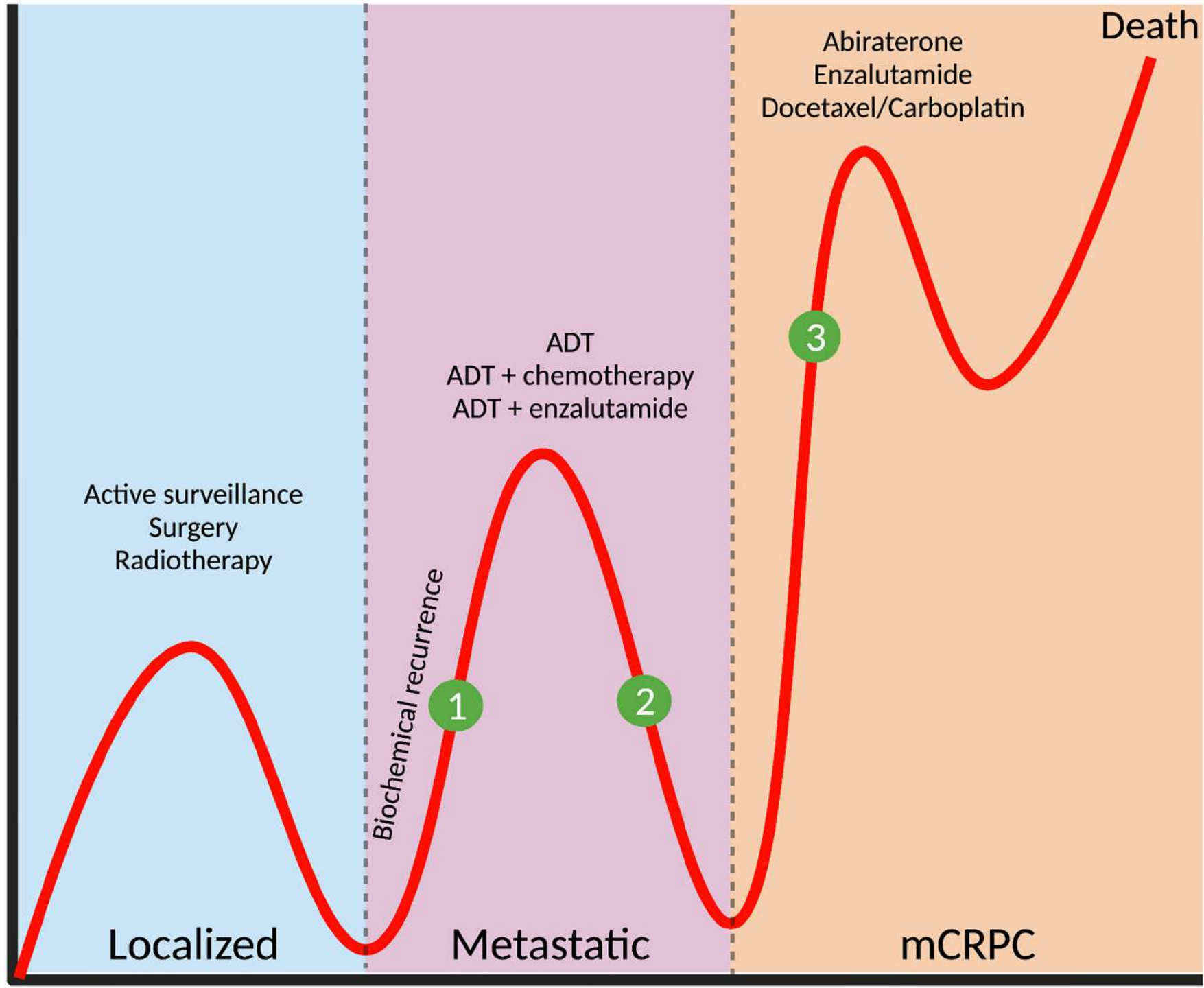

mCRPC

castratie**r**esistent

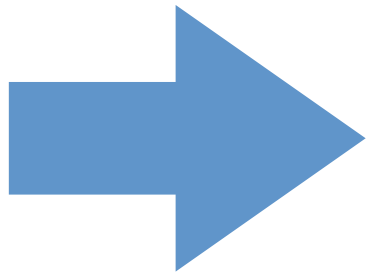
Progressief tijdens
hormonale behandeling

Tumor Burden

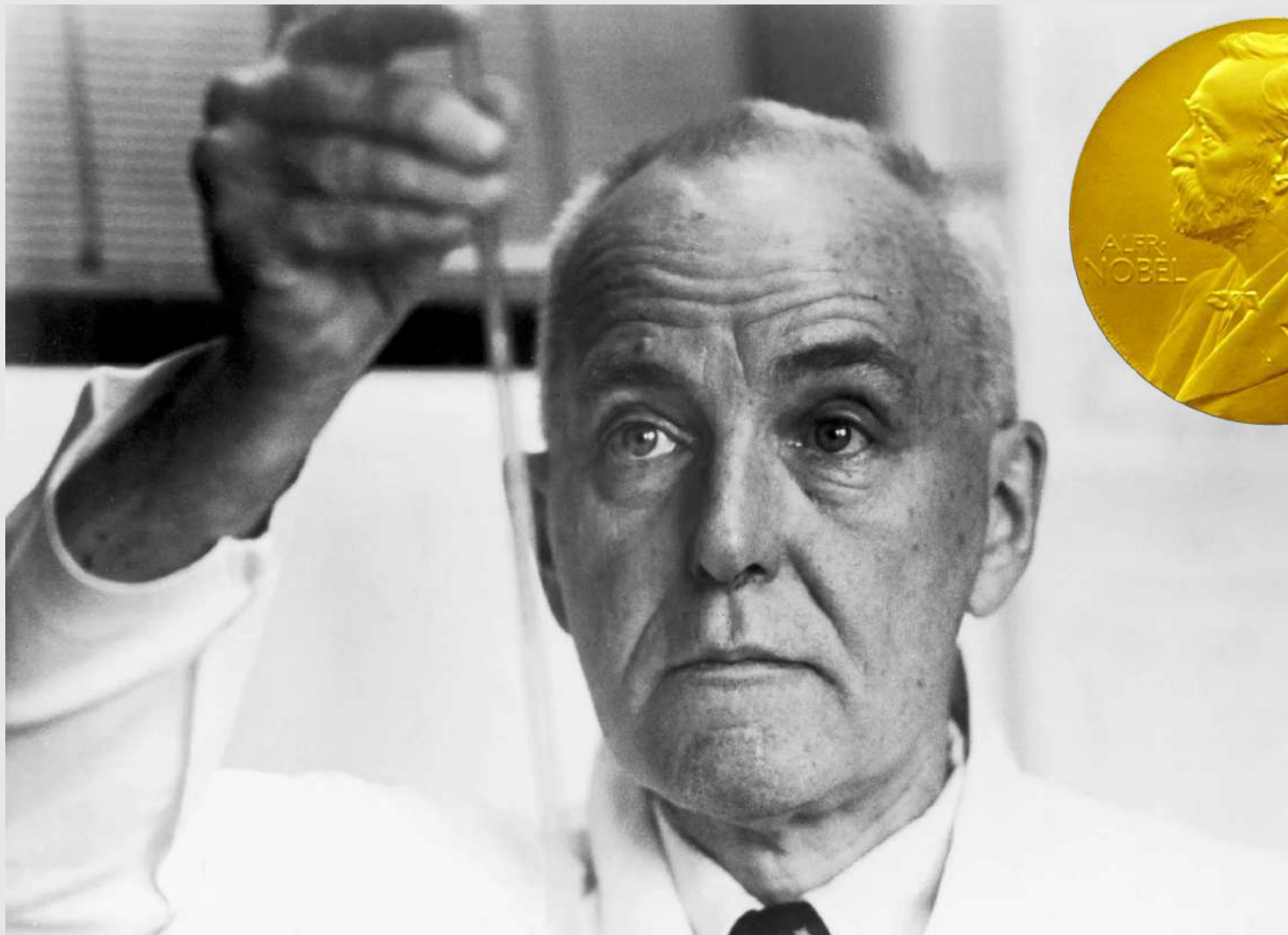

Primair gemetastaseerd prostaatcarcinoom - vroeger

hormoongevoelige uitgezaaide prostaatkanker

**START MET ADT = androgeen
deprivatietherapie = hormonale
behandeling**

Studies on Prostatic Cancer

I. The Effect of Castration, of Estrogen and of Androgen Injection on Serum Phosphatases in Metastatic Carcinoma of the Prostate*

Charles Huggins, M.D., and Clarence V. Hodges, M.D.

(From the Department of Surgery, the University of Chicago, Chicago, Illinois)

(Received for publication March 22, 1941)

Hormoontherapie

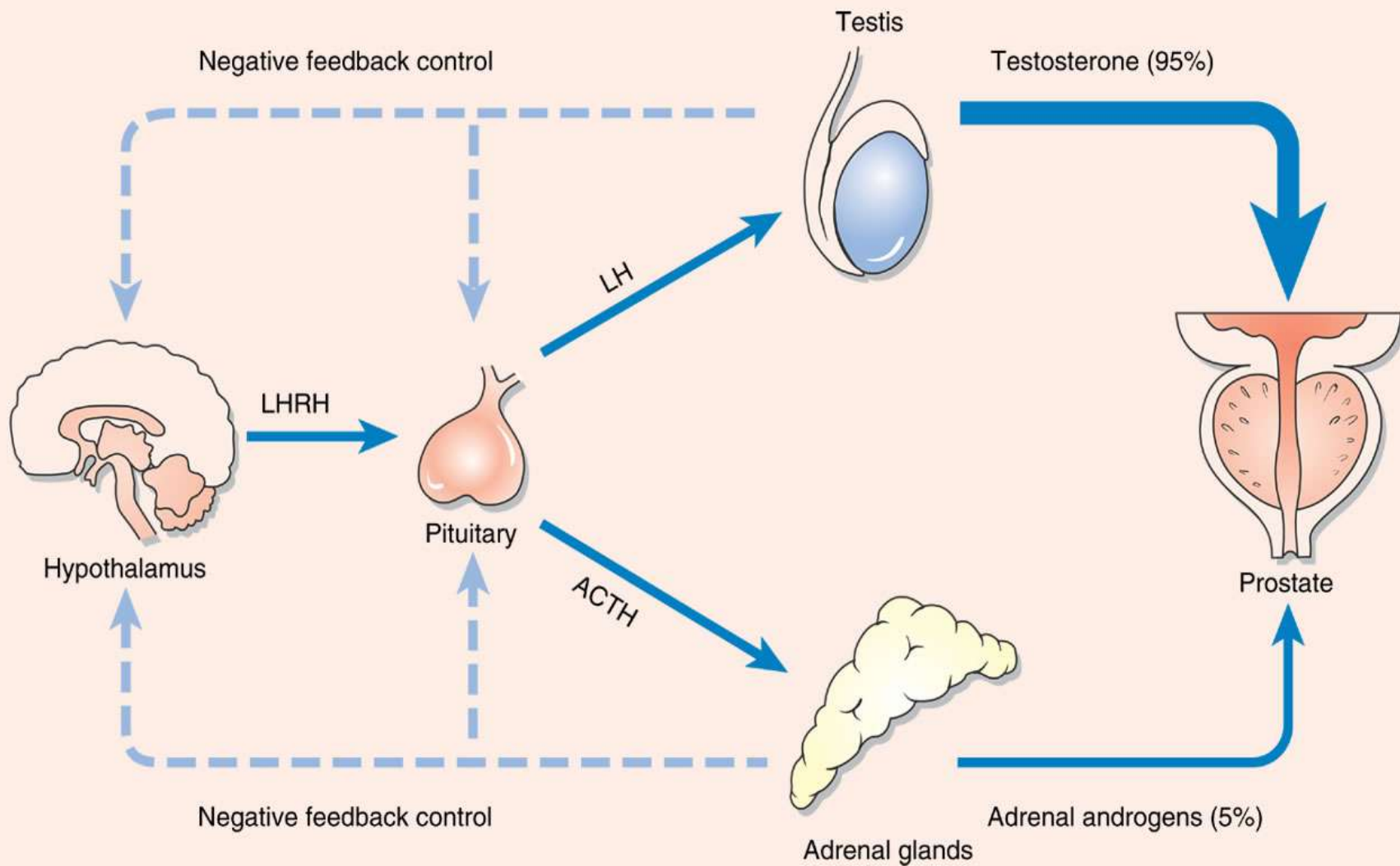
■ Principe

- Groei prostaatcellen én prostaatkankercellen afhankelijk van testosteron
- Hormoontherapie (eigenlijk ANTI-hormoontherapie): de aanmaak van testosteron in de teelballen verhinderen
- De werking van testosteron blokkeren: anti-androgenen

■ Hoe?

- Castratie
  - Chirurgisch
  - Chemisch: met injecties of orale medicatie (maandelijks, driemaandelijks of zesmaandelijks) - LHRH antagonisten, LHRH agonisten

Testosteron is belangrijk

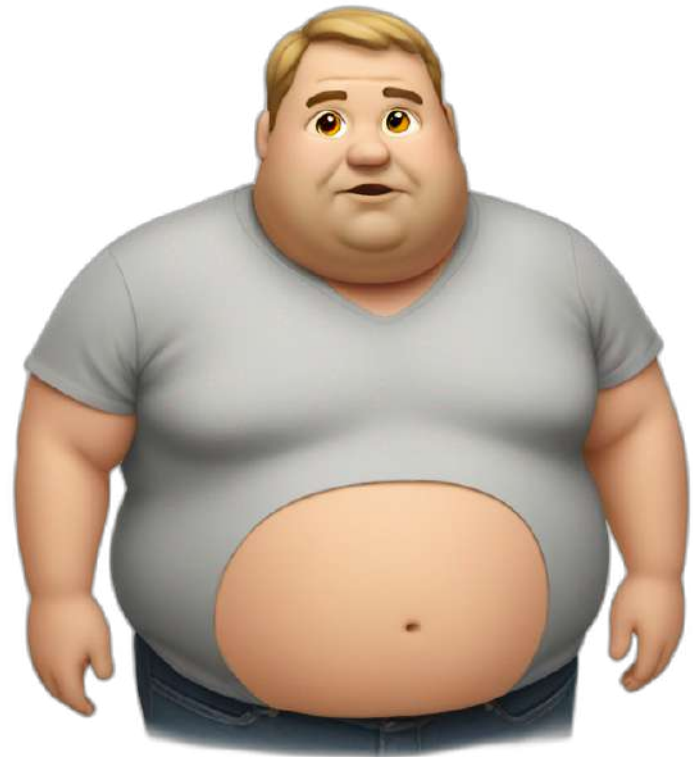

Bijwerkingen van de hormoontherapie

Die je voelt

Die je ziet

Die je niet voelt of ziet

Warmte-opwellingen

[illegible]

Vermoeidheid

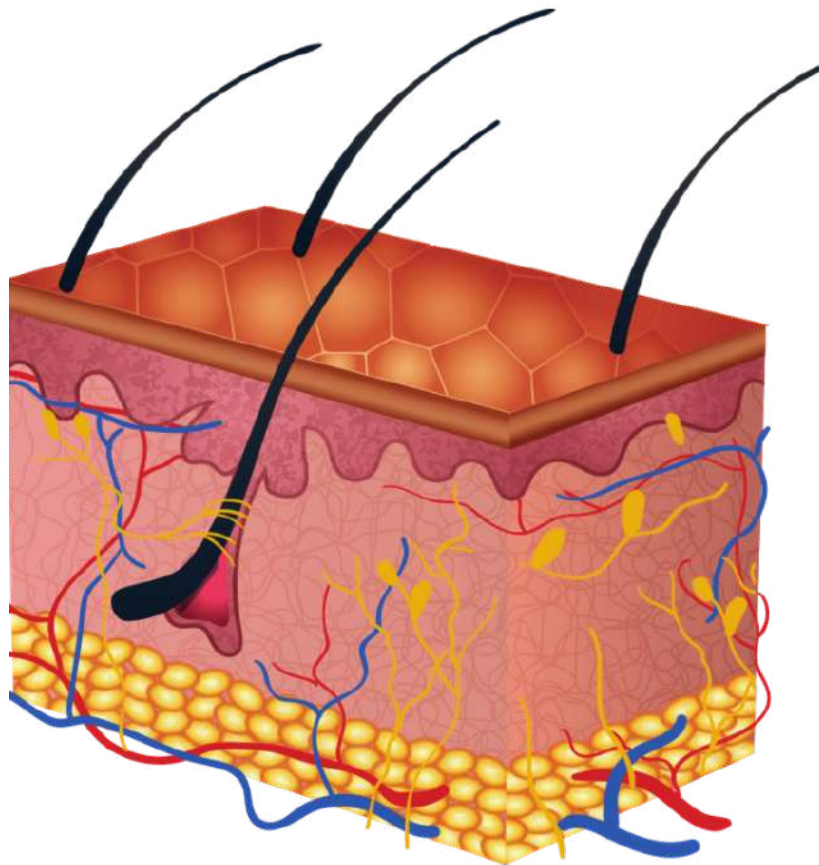
Meer vet

Metabool syndroom

Haar en huid

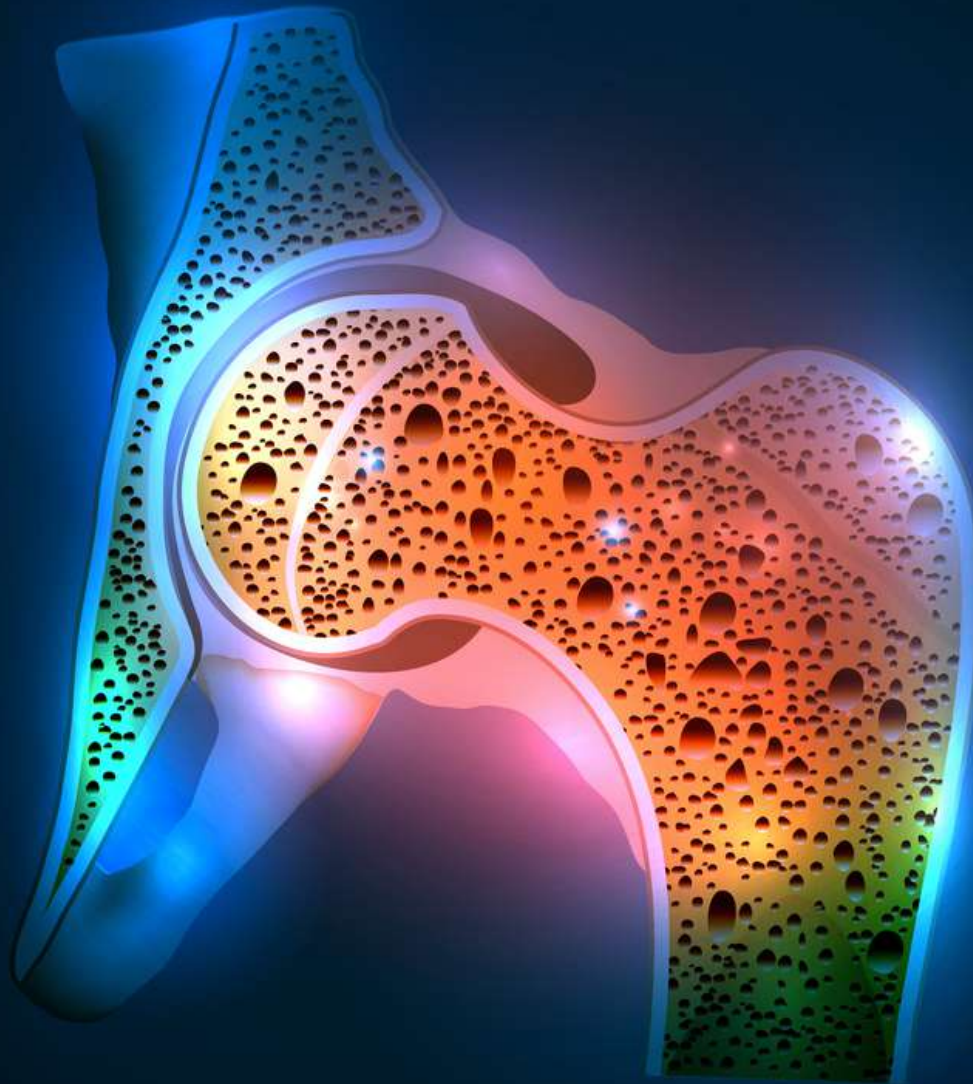

Stemmingsstoornissen

Osteoporose

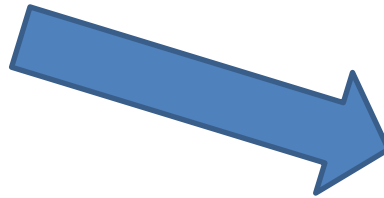

Onco-
revalidatieprogramma

Evolutie naar castratieresistente ziekte (vroeger)

hormoongevoelige
uitgezaaide
prostaatkanker

Start hormonale therapie

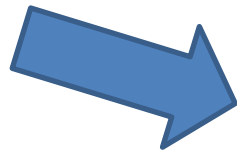

castratieresistente
uitgezaaide
prostaatkanker

Evolutie naar castratieresistente ziekte (vroeger)

hormoongevoelige
uitgezaaide
prostaatkanker

Start hormonale therapie

castratieresistente
uitgezaaide
prostaatkanker

Chemo

overlijden

Het huidig dynamisch landschap

The evolving therapeutic landscape

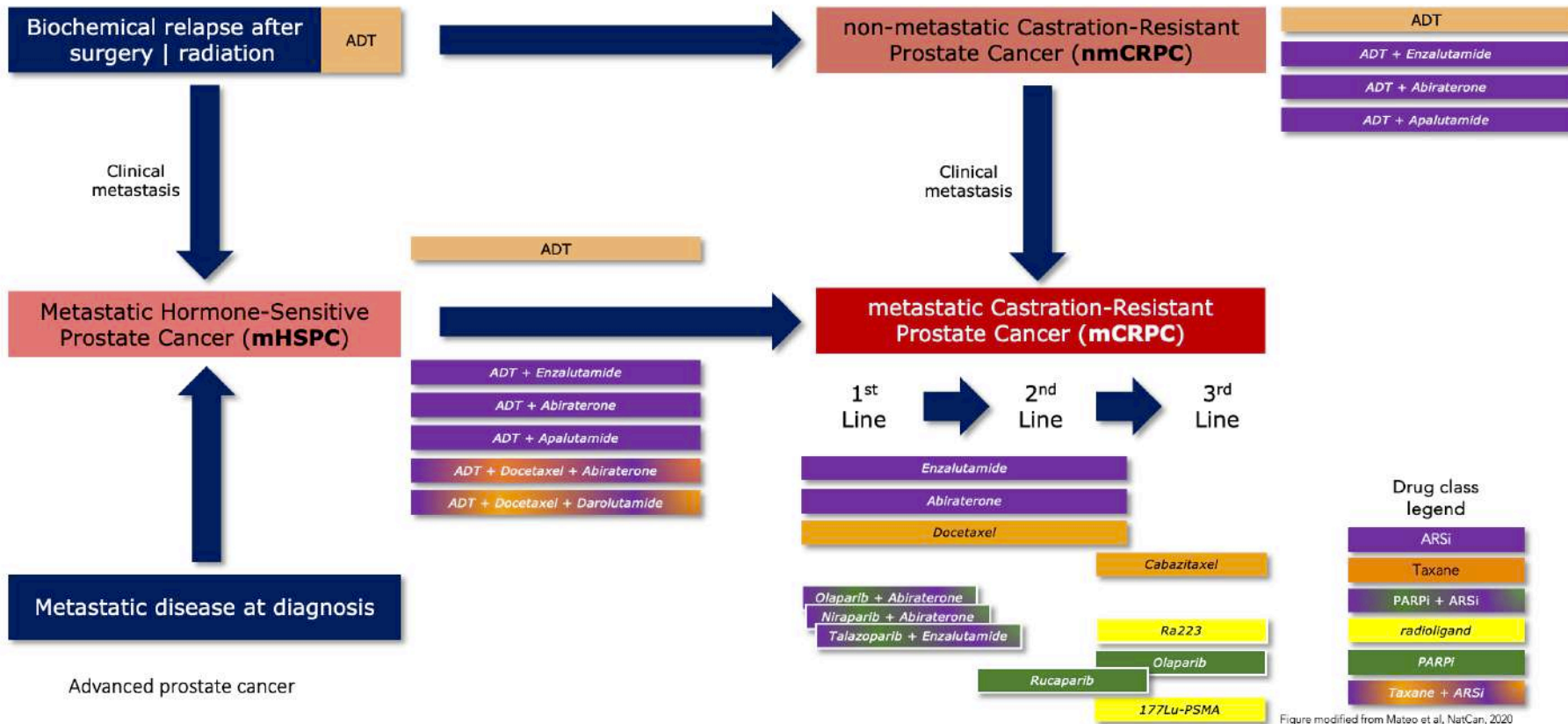
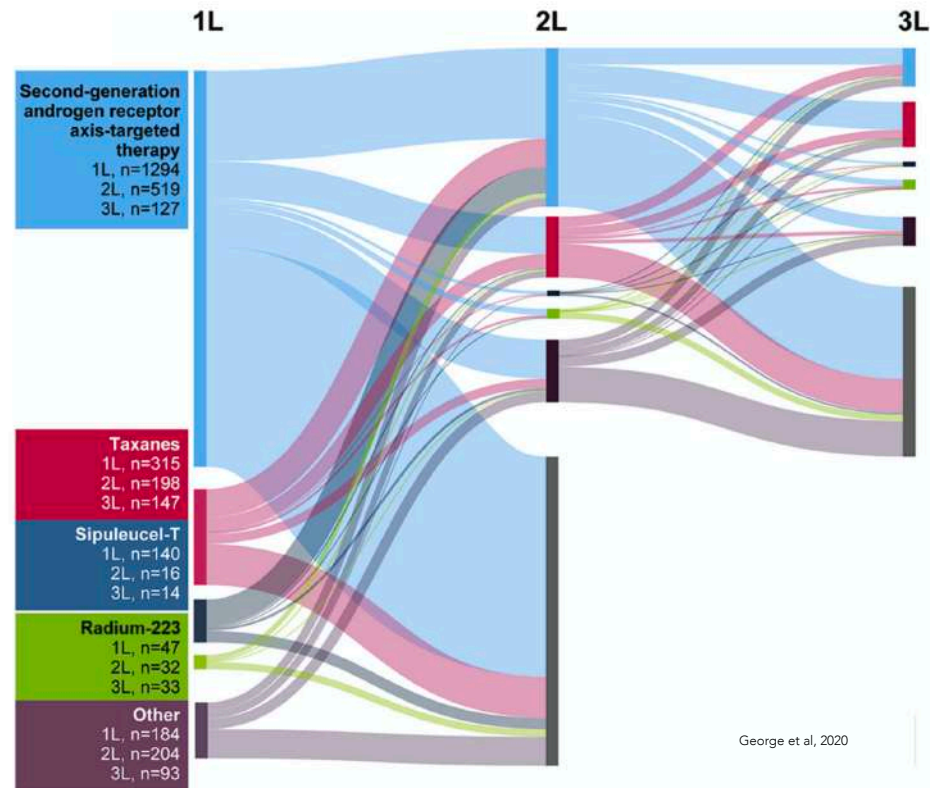

Figure modified from Mateo et al, NatCan, 2020

Treatment sequencing in metastatic prostate cancer

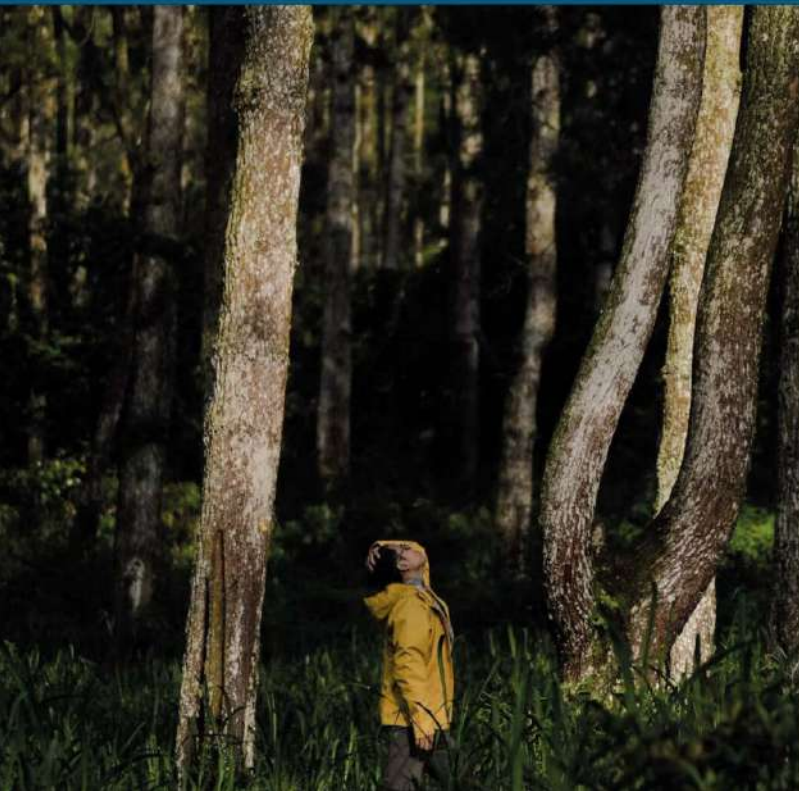
- ▶ Treatment sequencing, what does this mean?
  - ▶ You have to think about what the patient has received and will receive
    - Does the distinction mHSPC and mCRPC still matter?
    - 1L → 2L → 3L → etc
- ▶ **The therapeutic landscape is (and will always be) dynamic**
  - **New agents**
  - **Moving agents**
  - **Combining agents**

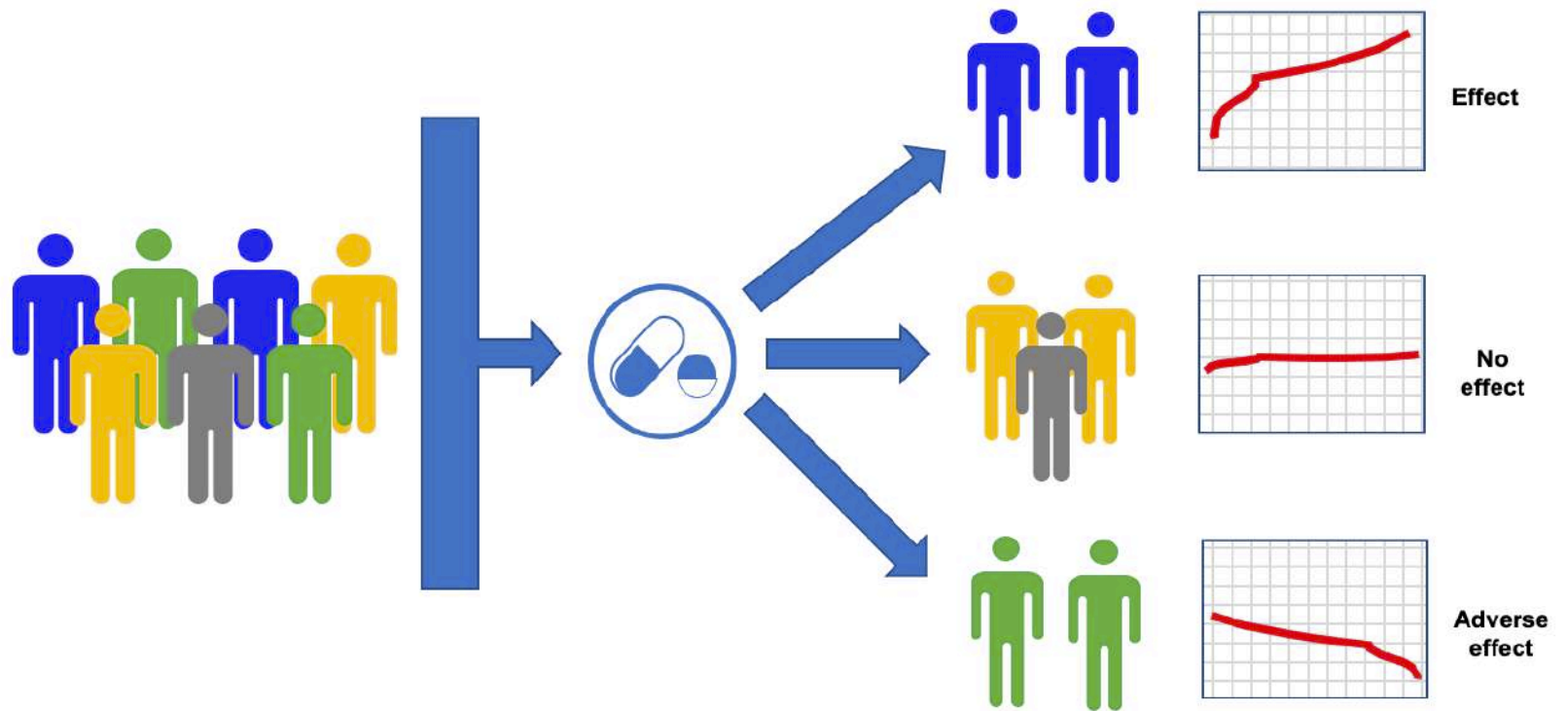

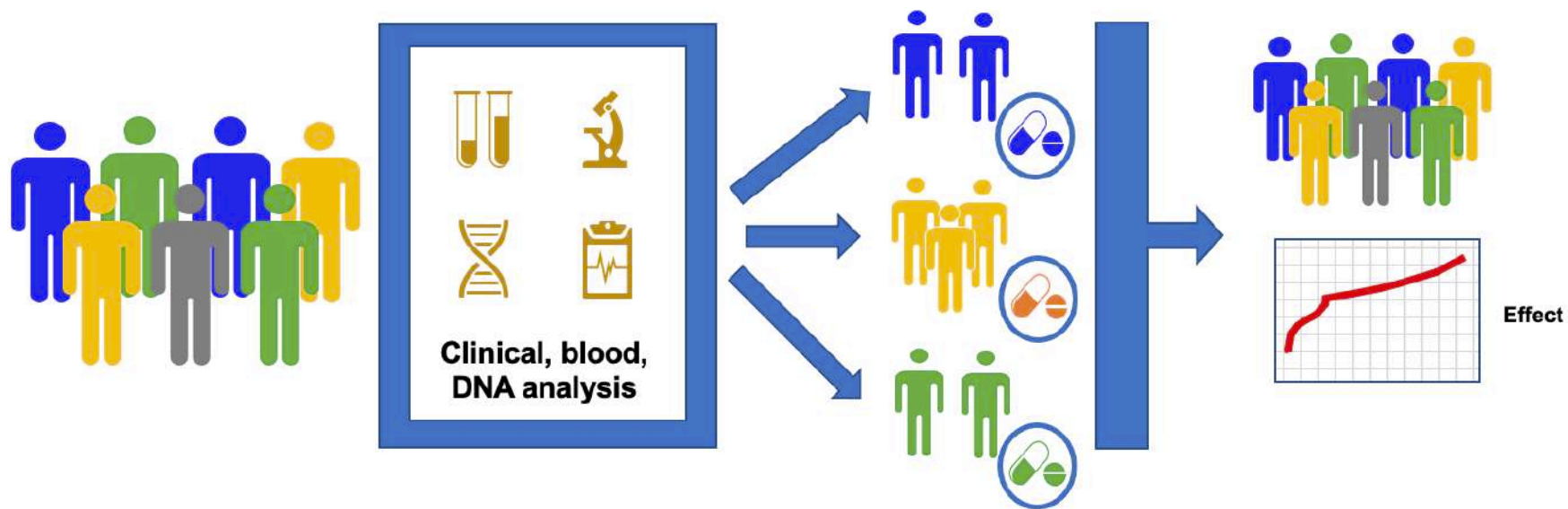

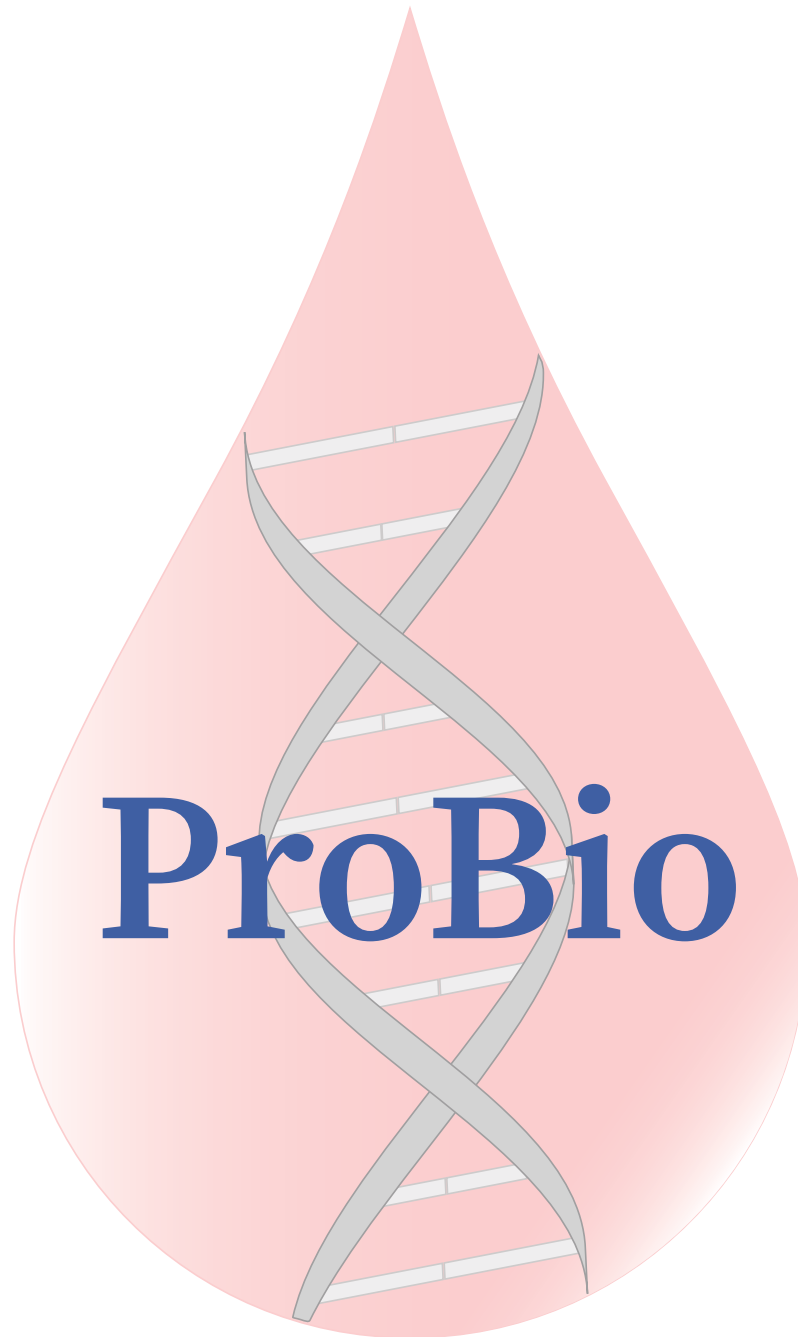
Als je door de bomen
het bos niet meer ziet

ProBio

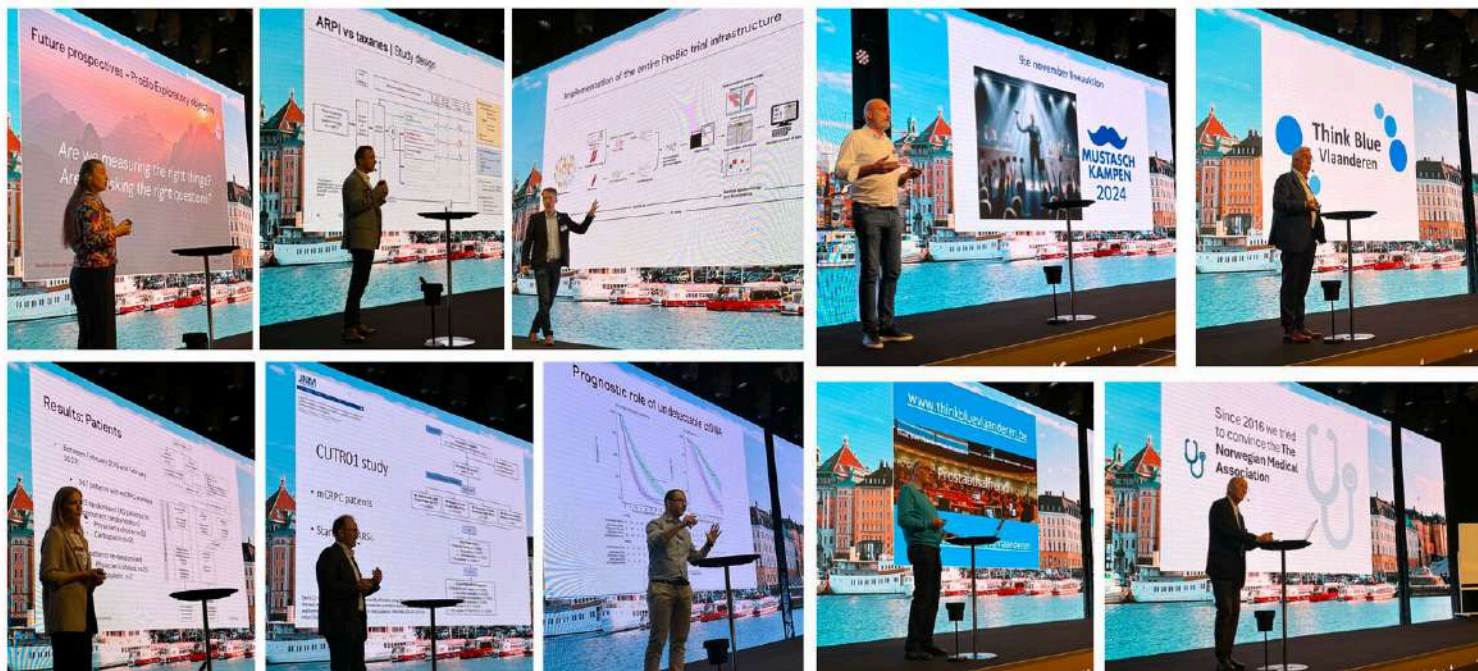
The ProBio International Investigator Meeting

Date:
2024-10-07 – 2024-10-08

Place:

Elite Hotel Marina Tower
Stockholm, Stockholm

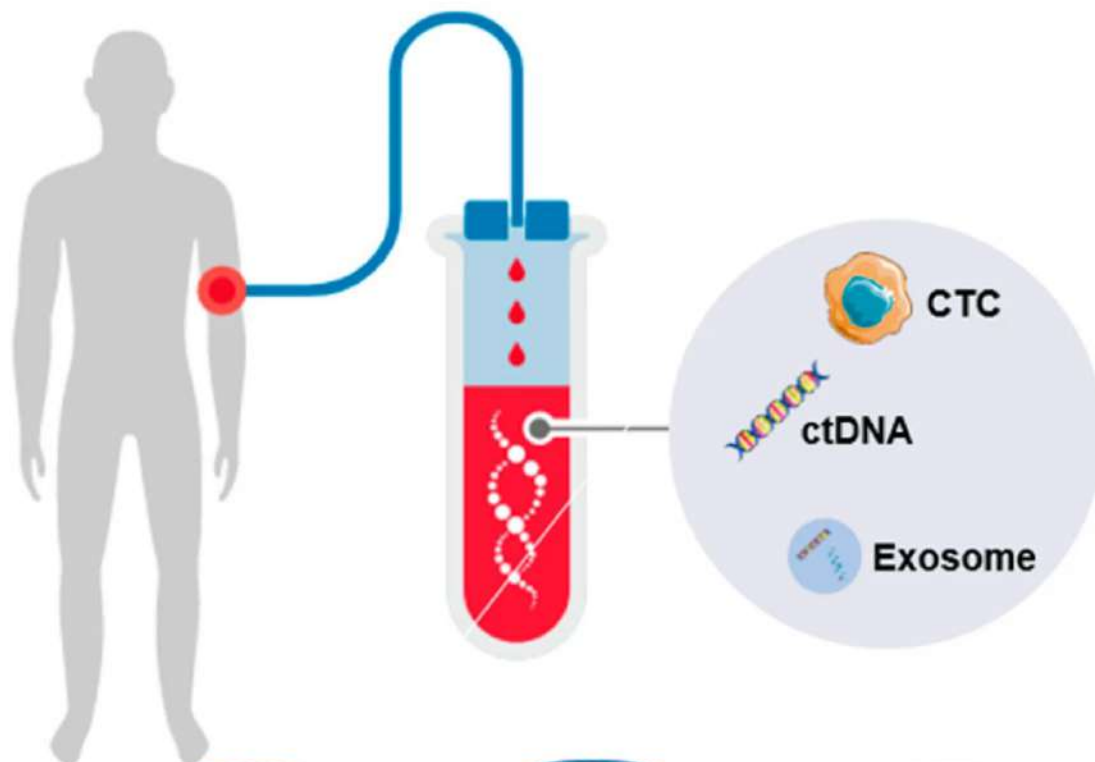

Liquid Biopsy: The Future of Cancer Diagnostics

Liquid Biopsy

SCREENING

DIAGNOSIS

STAGING &
PROGNOSIS

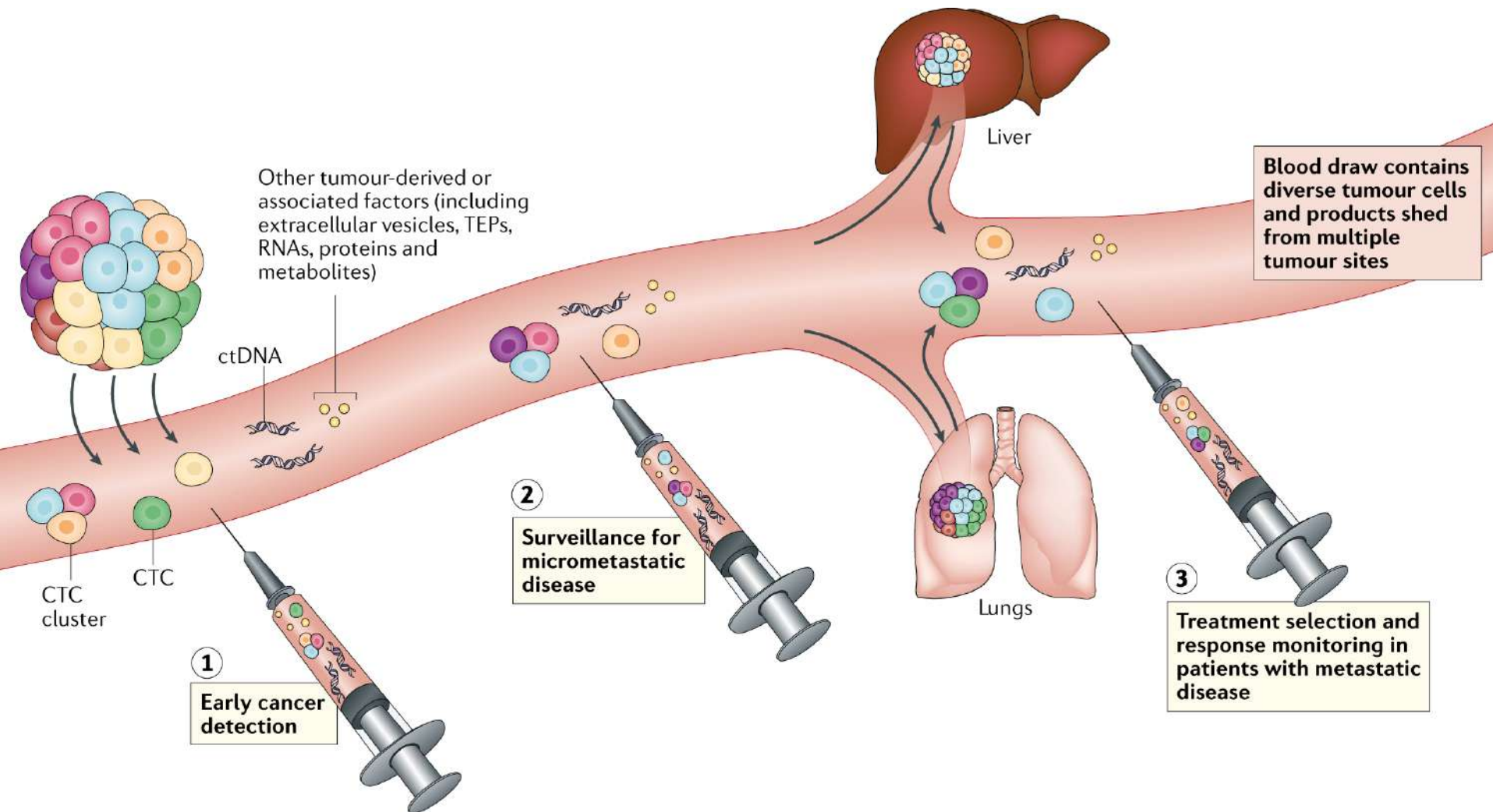
THERAPY
SELECTION

MONITORING

Liquid Biopsy

[Home](#) > [Nieuws](#) > Bloed van patiënt voorspelt beste behandeling bij uitgezaaide prostaatkanker

Bloed van patiënt voorspelt beste behandeling bij uitgezaaide prostaatkanker

(20-08-2024) De juiste kankerbehandeling ziet er voor elke patiënt anders uit. Dankzij het ProBio-onderzoek van dr. Bram De Laere en prof. Piet Ost i.s.m het Karolinska Instituut (Zweden), kan een bloedafname voorspellen welke therapie het meest baat heeft.

Prostaatkanker is de meest voorkomende kanker bij mannen in België. Vaak komen daar ook uitzaaiingen bij kijken. De juiste behandeling op het juiste moment is van levensbelang, maar die ziet er voor elke patiënt anders uit. Dankzij het ProBio-onderzoek van dr. Bram De Laere (UGent, Karolinska Instituut), prof. Piet Ost (UGent, GZA Sint-Augustinus) en partners uit het befaamde Karolinska Instituut (Zweden) kan een bloedafname voorspellen met welke therapie de patiënt het meest gebaat is.

[nature](#) > [nature medicine](#) > [articles](#) > article

Article | [Open access](#) | Published: 20 August 2024

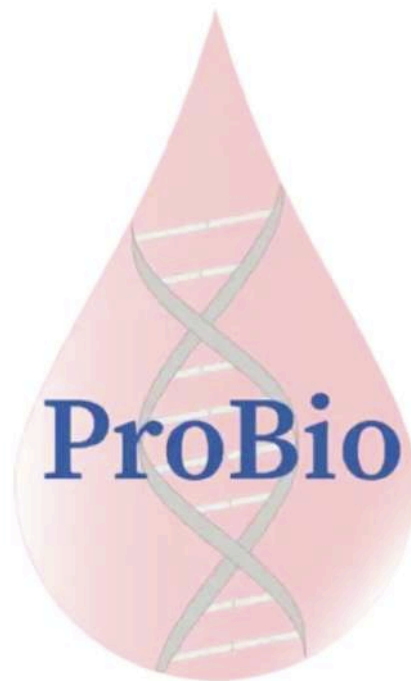
Androgen receptor pathway inhibitors and taxanes in metastatic prostate cancer: an outcome-adaptive randomized platform trial

[Bram De Laere](#), [Alessio Crippa](#), [Andrea Discacciati](#), [Berit Larsson](#), [Maria Persson](#), [Susanne Johansson](#), [Sanne D'hondt](#), [Rebecka Bergström](#), [Venkatesh Chellappa](#), [Markus Mayrhofer](#), [Mahsan Banijamali](#), [Anastasija Kotsalaynen](#), [Céline Schelstraete](#), [Jan Pieter Vanwelkenhuyzen](#), [Marie Hjälrm-Eriksson](#), [Linn Pettersson](#), [Anders Ullén](#), [Nicolaas Lumen](#), [Gunilla Enblad](#), [Camilla Thellenberg Karlsson](#), [Elin Jänes](#), [Johan Sandzén](#), [Peter Schatterman](#), [Maria Nyre Vigmostad](#), ... [Johan Lindberg](#) [+ Show authors](#)

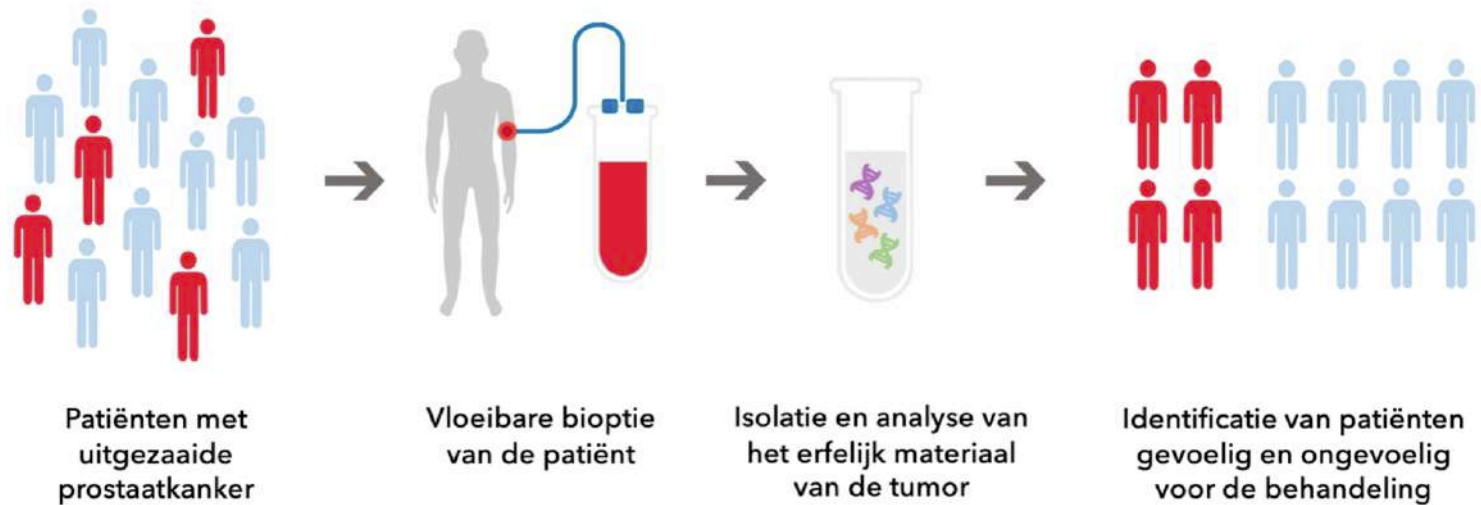
[Nature Medicine](#) (2024) | [Cite this article](#)

6666 Accesses | **108** Altmetric | [Metrics](#)

De ProBio-studie is een klinische studie in verschillende Belgische ziekenhuizen waarbij mannen met uitgezaaide prostaatkanker behandeld worden met een doelgerichte therapie, gekozen op basis van het tumorprofiel in het bloed.

Figuur 1. De analyse van het circulerend DNA, afkomstig van de tumor in het bloed van patiënten met uitgezaaide prostaatkanker, kan resulteren in een gepersonaliseerde behandeling van de ziekte waarbij de behandelende arts op voorhand zou weten wie wel (lichtblauw) en wie niet (rood) gevoelig is voor een bepaalde behandeling.

Doel van ProBio

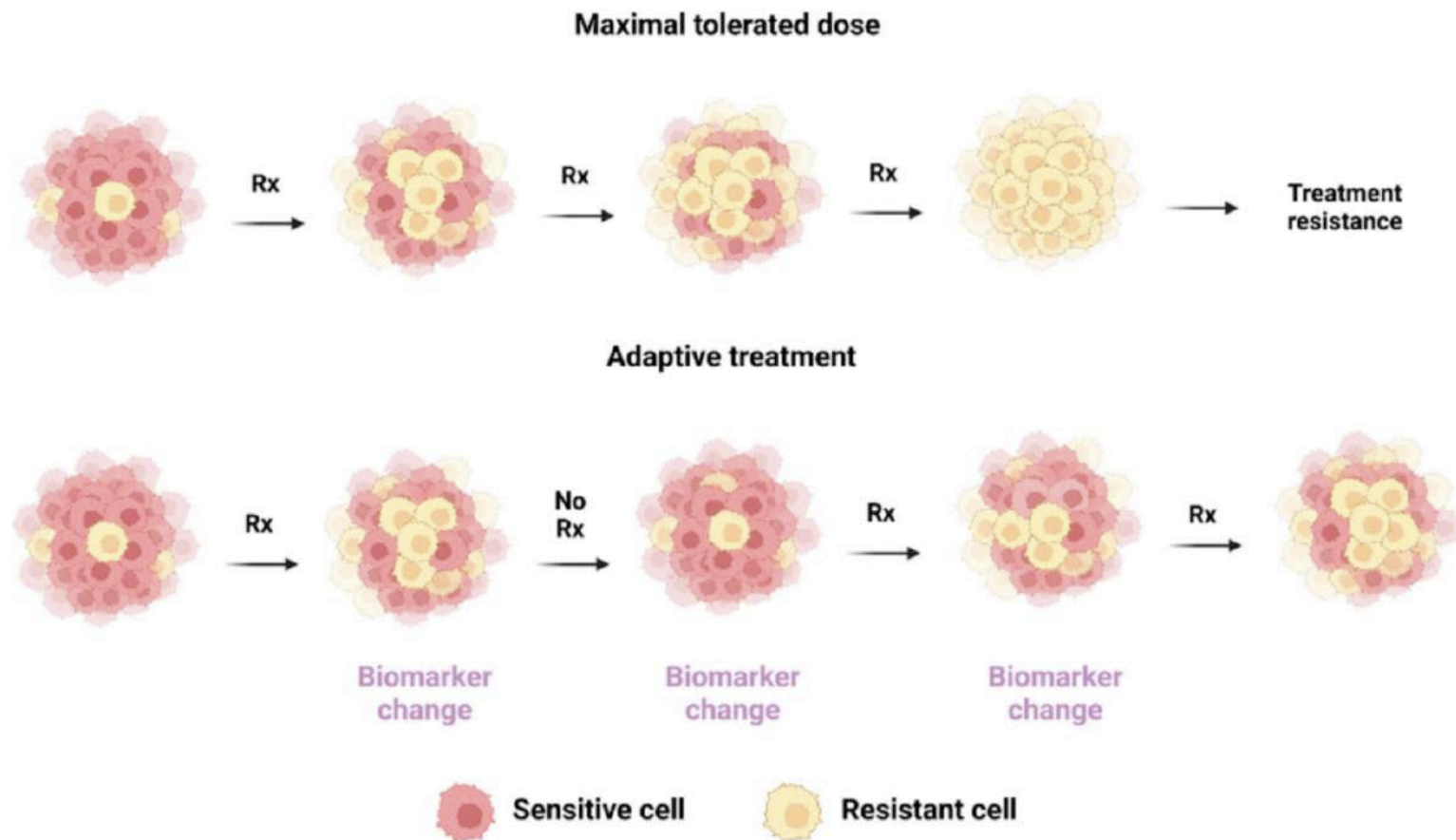
- Tijdens de evolutie naar een uitgezaaide prostaatkanker ontstaan er in de prostaatkankercellen veranderingen in het DNA.
- Sommige van die veranderingen kunnen er voor zorgen dat de prostaatkankercellen ongevoelig worden voor de behandeling.
- Er is dan nood aan een nieuwe behandeling.
- De gedetecteerde veranderingen in het DNA van de prostaatkankercellen, die een indicatie geven over de gevoeligheid voor een bepaalde therapie, noemen we biomerkers.
- Het opsporen van deze biomerkers gebeurt nog altijd via een weefselbiopsie (risico's en onaangenaam)
- Dezelfde veranderingen of biomerkers zijn ook op te sporen via het circulerend celvrij DNA van de tumor in het bloed van de patiënt.
- De informatie uit de vloeibare biopsie kan geïmplementeerd worden in het behandelingsschema van de patiënt.

Welke zijn de concrete veranderingen voor de patiënt?

- minimale invasieve test (bloedafname)
- arts weet op voorhand of de patiënt baat zal hebben van de therapie
- patiënt krijgt een gepersonaliseerde behandeling, een therapie op zijn maat
- de juiste behandeling op het juiste moment met als resultaat een anti-tumorale behandeling met maximaal effect
- hij moet de bijwerkingen van een ineffectieve behandeling niet ondergaan (betere QoL)
- verlengde levensverwachting

Liquid Biopsy en gepersonaliseerde behandeling

Figure 3. Comparison of maximally tolerated dose and adaptive treatment strategies utilizing liquid biopsy. Rx, treatment.

PROMS

MEASURING HEALTH OUTCOMES

PATIENT REPORTED OUTCOME MEASURES

IMPACTS

- ✓ patient - provider communication
- ✓ quality of care
- ✓ well-being
- ✓ overall health

WHAT MATTERS TO PATIENTS

Morbidity

Mortality

Clinical Assessment

TWO TYPES OF PROMS

GENERIC

DISEASE - SPECIFIC

ROBUST METHODOLOGY

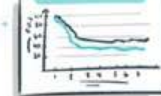
RELIABILITY

VALIDITY

INTERPRETABILITY

[Home](#) > [Quality of Life Research](#) > [Article](#)

Androgen deprivation therapy in advanced prostate cancer: insights from a real-world patient survey on health-related quality of life and information and communication sources

Published: 19 June 2024

Quality of Life Research

Renée Bultijnck¹ · Luc De Laere^{2,3,4} · Rony De Grande³ · Thijs Develter² · Sophie Vantieghem² · Pieter Uvin^{2,4} · Christophe Ghysel^{2,4} · Bram De Laere^{1,4,5} on behalf of the patient organization Think Blue Vlaanderen vzw

Accepted: 5 June 2024 / Published online: 19 June 2024

© The Author(s), under exclusive licence to Springer Nature Switzerland AG 2024

Toch falen van de behandeling

Wat dan?

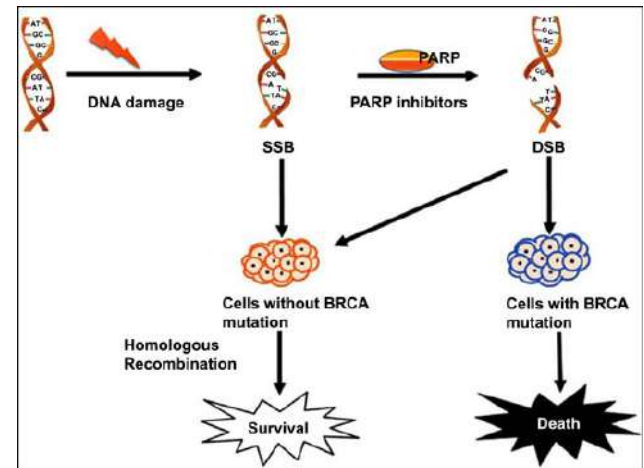
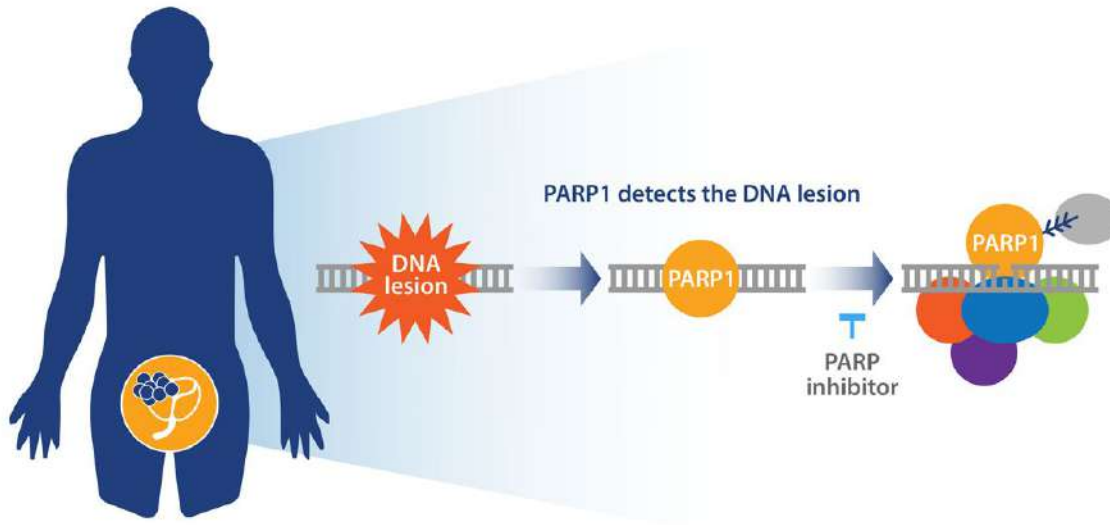
- Chemo
- PARP inhibitoren bij BRCA mutatie
- Xofigo (Radium 223)
- Lutetium - 177 - PSMA

Chemotherapie: docetaxel (Taxotere) en cabazitaxel (Jevtana)

- taxanen (uit taxusboom)
- verstoren de aanmaak van microtubuli
- meestal driewekelijks infuus (meestal 6 keer)
- nevenwerkingen:
  - neutropenie, anemie, trombocytopenie
  - nausea en vomitus
  - neuropathie
  - capillair leksyndroom: oedeem, hypotensie

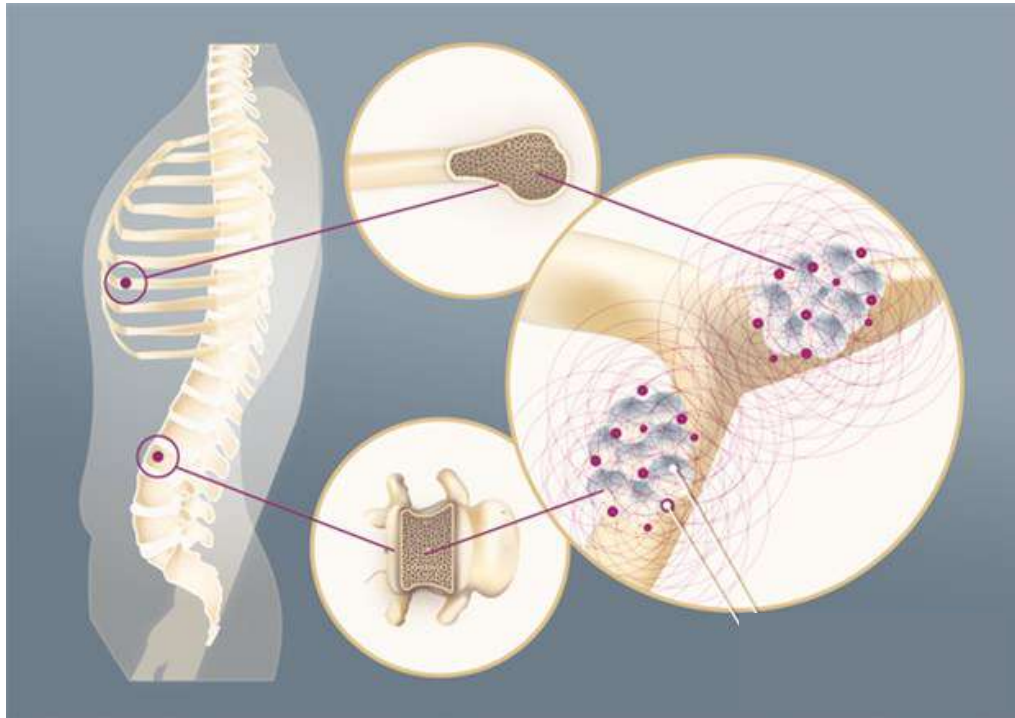

PARP-inhibitoren bij BRCA mutatie

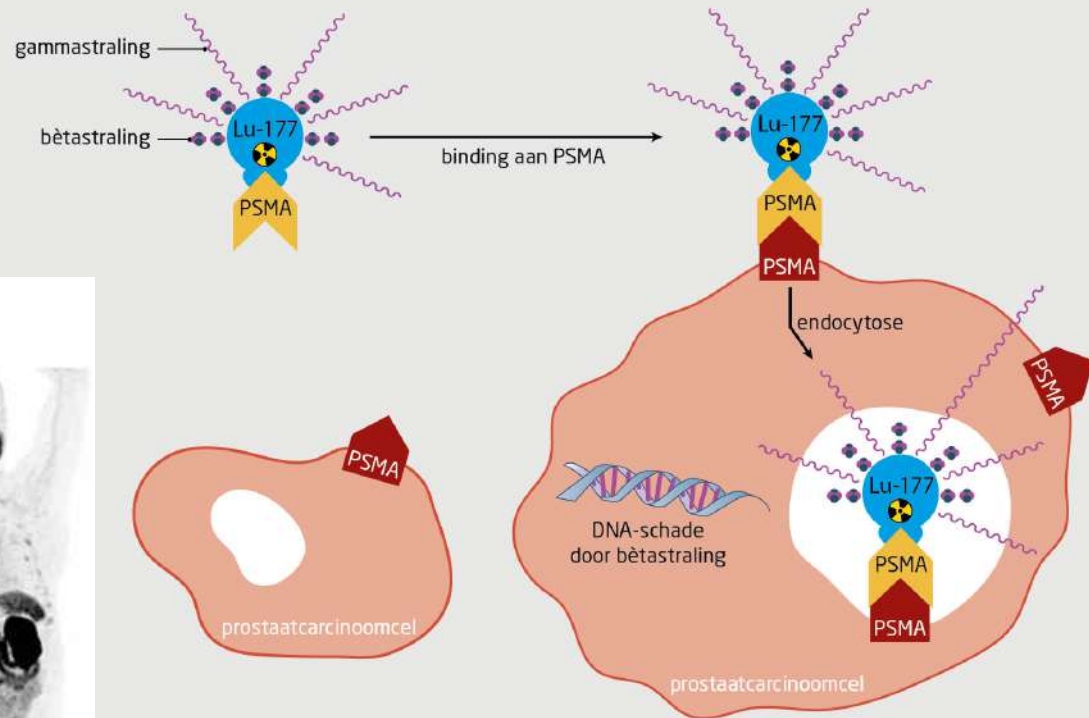

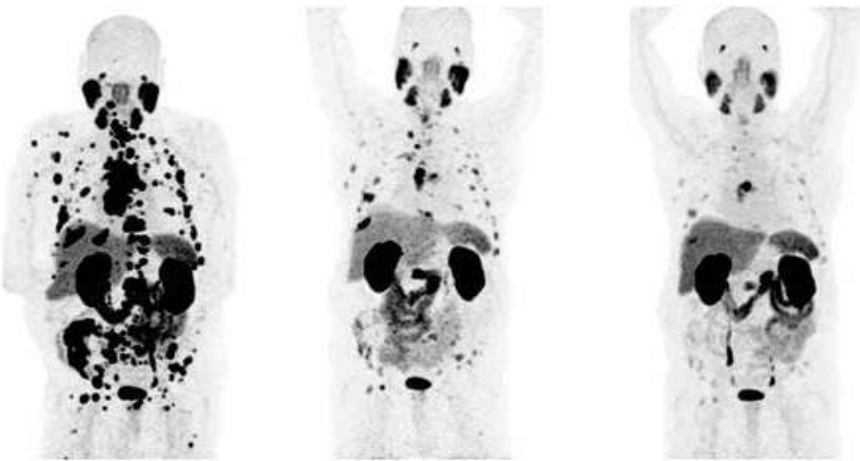
Xofigo

Lutetium -177 - PSMA

Lutetium-177-PSMA-617 behandeling van prostaatkanker

NEVER
GIVE UP

Voor meer info ...

www.urologischcentrum.be

www.thinkbluevlaanderen.be

www.facebook.com/urologiebrugge

www.facebook.com/TBVlaanderen

Bedankt voor de aandacht !